

سازمان خصوصی سازی
معاونت برنامه ریزی، توسعه منابع و امور پشتیبانی
دفتر مطالعات، آمار و برنامه ریزی

گزارش عملکرد سازمان خصوصی سازی
در سال 1389
با رویکرد مقایسه با عملکرد سالهای گذشته

خرداد ماه 1390

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
4	بخش اول: معرفی سازمان خصوصی سازی
5	1-1- تعریف خصوصی سازی
5	1-2- ضرورت خصوصی سازی
5	1-3- تاریخچه خصوصی سازی در ایران
7	1-4- تاریخچه تشکیل سازمان خصوصی سازی
8	1-5- هدف و وظایف اساسی
9	1-6- ارکان سازمان
12	1-7- ساختار سازمانی
13	1-8- روشهای خصوصی سازی
14	1-8-1- واگذاری سهام بصورت بلوکی
14	1-8-2- واگذاری سهام بصورت تدریجی
14	1-8-3- واگذاری سهام بصورت ترجیحی
14	1-9- فرآیند اجرایی خصوصی سازی در ایران
16	بخش دوم: خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در سال 1389
17	2-1- عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت
19	2-2- سایر اقدامات
20	پیوستهای بخش دوم:
21	نمودار شماره 1: ارزش واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت به بخش خصوصی در سال 1389، براساس روش و شیوه واگذاری
22	نمودار شماره 2: سهم ارزش واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت به بخش خصوصی در سال 1389، براساس شیوه واگذاری
23	جدول شماره 1: ارزش واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت از سال 1370 لغایت سال 1389، براساس روش واگذاری
24	نمودار شماره 3: ارزش سهام واگذار شده یا تخصیص یافته از شرکت های دولتی و متعلق به دولت از سال 1370 لغایت سال 1389
25	نمودار شماره 4: ارزش واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت از سال 1384 لغایت سال 1389، براساس روش واگذاری
26	نمودار شماره 5: تعداد شرکتهایی که بطور کامل یا بخشی از سهام آنها واگذار شده است، عملکرد مقایسه ای 1380 لغایت 1389
27	نمودار شماره 6: تعداد کارکنان و مدیران برخوردار شده از سهام ترجیحی، عملکرد مقایسه ای 1380 لغایت 1389
28	نمودار شماره 7: ارزش سهام ترجیحی واگذار شده به کارکنان و مدیران، عملکرد مقایسه ای 1380 لغایت 1389
29	نمودار شماره 8: ارزش سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت واگذار شده یا تخصیص یافته به طرح توزیع سهام عدالت، بررسی مقایسه ای 1385 لغایت 1389
30	بخش سوم: عملکرد تفصیلی سازمان خصوصی سازی در سال 1389
31	3-1- مقدمه
32	3-2- عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای واگذاری و تخصیص سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت
32	3-2-1- عملکرد مقایسه ای سازمان خصوصی سازی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
40	3-2-2- تعداد و ارزش سهام واگذار شده به بخش خصوصی در سال 1389.....
43	3-2-3- واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران شرکت‌ها، در سال 1389.....
45	3-2-4- واگذاری قطعی سهام به کشاورزان، کارگران و ایثارگران، موضوع باقیمانده وظایف سازمان مالی گسترش مالکیت واحدهای تولیدی سابق، در سال 1389.....
45	3-2-5- تحقق اهداف درآمدی بودجه سنواتی و عملکرد واگذاری سهام در سال 1389 و مقایسه با سالهای قبل.....
46	3-2-6- تحقق اهداف واگذاری سهام بابت رد دیون دولت، در سال 1389 و مقایسه با سالهای قبل 47.....
49	3-3- عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای اجرای طرح توزیع سهام عدالت.....
49	3-3-1- اقدامات انجام یافته در راستای شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت.....
49	3-3-1-1- شناسایی مشمولان مرحله اول طرح توزیع سهام عدالت.....
50	3-3-1-2- شناسایی مشمولان مرحله دوم طرح توزیع سهام عدالت.....
51	3-3-1-3- شناسایی مشمولان مرحله سوم طرح توزیع سهام عدالت.....
51	3-3-1-4- شناسایی مشمولان مرحله چهارم طرح توزیع سهام عدالت.....
51	3-3-1-5- شناسایی مشمولان مراحل پنجم تا دهم (سایر گروهها).....
52	3-3-1-6- شناسایی مشمولان مراحل یازدهم تا نوزدهم (گروههای عمومی).....
55	3-3-2- شرکتهای واگذار شده در قالب طرح «توزیع سهام عدالت».....
57	3-3-3- تقسیم سهام قابل واگذاری به طرح «توزیع سهام عدالت» به طور مستقیم بین شرکتهای سرمایه گذاری استانی.....
57	3-3-4- تشکیل قانون «شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت».....
58	3-3-5- توزیع سود سهام میان مشمولان طرح توزیع سهام عدالت.....
63	3-4- سایر اقدامات.....
63	3-4-1- اهم اقدامات انجام یافته در راستای قانون بودجه سال 1389 کل کشور.....
68	3-4-2- نظارت و ارزیابی پس از واگذاری.....
68	3-4-2-1- نظارت بر حسن عملکرد شرکت‌ها پس از واگذاری و اعطای تخفیفات به خریداران موفق در اداره امور شرکت‌های واگذار شده، در سال 1389.....
69	3-4-2-2- انجام بازدیدهای دوره‌ای از شرکتهای واگذار شده، در سال 1389.....
70	3-4-2-3- ارزیابی شرکتهای واگذار شده، در سال 1389.....
72	3-4-2-4- قراردادهای جدید منعقد شده در سال 1389.....
73	3-4-2-5- مجوز کتبی ارائه شده برای افزایش و یا کاهش سرمایه شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1389.....
73	3-4-2-6- مجوزهای کتبی ارائه شده استمهال اقساط شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1389.....
73	3-4-2-7- مجوز کتبی تغییر مفاد اساسنامه شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1389.....
73	3-4-2-8- مجوز کتبی فروش اموال و دارایی‌های ثابت شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1389.....
74	3-4-2-9- اتمام قرارداد و تسویه حساب کامل در سررسید یا قبل از سررسید.....
74	3-4-2-10- آزادسازی بخشی از سهام، در سال 1389.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
74	11-3-4-2- نظارت بر حسن ایفای تعهدات، پرداخت اقساط و محاسبات جرایم تأخیر اقساط خریداران، در سال 1389.....
75	12-3-4-2- انجام اقدامات حقوقی و قضایی و یا اقدام به فروش مجدد سهام واگذار شده در مورد خریداران متخلف، در سال 1389.....
75	3-3-4-3- انجام وظایف دبیرخانه‌ای هیأت واگذاری.....
77	4-3-4-3- تعریف و اجرای مطالعات پژوهشی در خصوص موضوعات مرتبط با خصوصی سازی.....
78	5-3-4-3- انتشار کتاب، مقاله، گزارش و بولتن.....
79	6-3-4-3- اطلاع رسانی و شفافیت در انجام فرآیند واگذاری.....
80	7-3-4-3- اقدامات انجام یافته در زمینه بازاریابی بنگاههای قابل واگذاری.....
81	8-3-4-3- توانمندسازی بخش غیردولتی.....
82	5-3- چالشها و مشکلات فراروی خصوصی سازی.....
83	پیوست‌های بخش سوم:.....
84	پیوست شماره 1: جدول فهرست تفصیلی سهام واگذار شده در سال 1389.....
93	پیوست شماره 2: جدول فهرست تفصیلی سهام آگهی شده به صورت بلوکی و تدریجی (کشف قیمت) در سال 1389.....
105	پیوست شماره 3: آمار واگذاری سهام قطعی به کارگران، سایر کارگران، ایثارگران و کشاورزان عضو شرکتهای تعاونی روستایی، در سال 1389.....
106	پیوست شماره 4: عملکرد هیأت واگذاری در سال 1389، از لحاظ تعداد برگزاری جلسات و تصمیمات به عمل آمده.....
109	پیوست شماره 5: خلاصه مصوبات هیأت واگذاری در سال 1389.....

بخش اول:

معرفی سازمان خصوصی سازی

1-1- تعریف خصوصی سازی

خصوصی سازی بکارگیری ایده ها و اندیشه های جدید و فن آوری پیشرفته در جهت رشد، شکوفایی و اصلاح ساختار اقتصادی با ایجاد زمینه حضور فعالان اقتصادی می باشد. در حقیقت خصوصی سازی فقط انتقال مالکیت دولتی به بخش خصوصی و رها کردن فعالیتهای اقتصادی به حال خود نیست، بلکه بخشی از فرآیند اصلاح و بازسازی نظام توزیع و کنترل منابع اقتصادی از سویی و بازننگری در سیستم بازتوزیع ثروت های ملی در جهت افزایش انگیزه های سرمایه گذاری بخش غیر دولتی از دیگر سو است.

بنابراین با خصوصی سازی وظیفه حاکمیتی دولت بسیار پررنگ تر و حساس تر شده و با دنبال کردن اهدافی از قبیل به کارگیری شیوه ای مناسب جهت شکوفایی و بهره برداری بهینه از منابع مادی و انسانی نه تنها به کاهش تصدی گری دولت در فعالیتهای اقتصادی پرداخته می شود، بلکه با افزایش قدرت سیاستگزاری و نظارتی دولت، کاهش بار مالی دولت و استفاده از مشارکت فعال مردم، زمینه برای ارتقای عملکرد دولت در کنار رشد بخش غیر دولتی فراهم می شود.

2-1- ضرورت خصوصی سازی

استفاده بی رویه شرکتهای دولتی از یارانه های نقدی و غیر نقدی دولتی، کیفیت نازل تولید کالاها و خدمات شرکتهای دولتی در مقایسه با هزینه های بالای این شرکتها که معمولاً علاوه بر رقابت ناپذیر نمودن این تولیدات، موجب بروز کسری بودجه نیز می گردد و مواردی از این دست، ضرورت انجام خصوصی سازی را در یک دنیای رو به جهانی شدن، به صورت واقعیتهای اجتناب ناپذیر به اثبات رسانده و ضرورت انجام بهینه آن در جهت رسیدن به توسعه اقتصادی پایدار و به منظور گسترش عدالت اجتماعی و فقرزدایی را بیش از پیش نمایان نموده است، زیرا خصوصی سازی نه تنها عملکرد شرکتها را در سطح خرد به طور محسوسی بهبود می بخشد، بلکه در میان مدت و بلند مدت به بهبود و ارتقای شاخص های کلان اقتصادی از قبیل سرمایه گذاری، تولید و اشتغال نیز می انجامد.

3-1- تاریخچه خصوصی سازی در ایران

در سالهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی و بر اساس اصل (44) قانون اساسی، چهره اقتصاد کشور تا حدود زیادی دگرگون گشت و دخالت دولت در فعالیتهای اقتصادی کشور افزایش یافت. بر اساس قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران (مصوب 1358)، تصدی بسیاری از واحدهای بزرگ اقتصادی به دولت محول گردید و بر تعداد صناعی که تحت مالکیت دولت درآمدند به شدت افزوده شد. مالکیت دولتی نه تنها تمامی

شرکتهای تولیدکننده کالاها و خدمات عمومی همچون آب، برق، گاز و مخابرات را در بر گرفت، بلکه راه آهن، هواپیمایی، کشتیرانی، صنایع بزرگ و متوسط، شبکه های پولی و مالی، انحصار واردات بسیاری از کالاها و حتی شبکه های توزیع خرده فروشی کالاها را نیز در اختیار خود قرار داد. در چنین شرایطی، کاهش تدریجی قدرت خرید درآمدهای نفتی و افزایش جمعیت کشور در کنار بروز نتایج عملکرد نامطلوب اقتصادی - مالی شرکت های دولتی و محدودیت های مالی دولت برای اداره و تصدی فعالیت ها، ضرورت تغییر در شیوه مدیریت اقتصادی کشور را اجتناب ناپذیر ساخت. پس از پایان جنگ تحمیلی و در راستای سیاست های آزادسازی اقتصادی، سیاست خصوصی سازی به عنوان یک سیاست مهم و با هدف "ارتقاء سطح کارایی فعالیتهای دولت" در آغاز تدوین و تصویب برنامه های بازسازی اقتصادی، اجتماعی کشور در چارچوب برنامه های اول و دوم توسعه مورد توجه قرار گرفت. در این راستا سیاست هایی درخصوص بهبود عملکرد شرکت های دولتی و حضور فعالتر بخش خصوصی در فعالیتهای اقتصادی کشور، در قالب برخی تبصره ها و خط مشی های اساسی در برنامه های مزبور اتخاذ گردید.

پس از آن برنامه خصوصی سازی بر اساس مفاد برنامه سوم توسعه پیگیری گردید. در قانون مزبور در دو فصل دوم و سوم و طی 23 ماده نحوه ساماندهی شرکت های دولتی و واگذاری سهام متعلق به وزارتخانه ها، مؤسسه های دولتی و شرکت های دولتی مشخص شده است که از آن به عنوان برنامه خصوصی سازی نیز یاد می شود. مفاد این دو فصل ناظر بر تعیین نهادهای سیاستگذار و اجرایی ذیربط به منظور ساماندهی شرکت های دولتی و عرضه و فروش سهام شرکت های مزبور می باشد. از نکات برجسته این قانون، پیش بینی ایجاد یک سازمان مستقل برای واگذاری سهام شرکت های دولتی و وابسته به دولت است. بهمین دلیل مهمترین تحول صورت گرفته در فرایند انجام خصوصی سازی در کشور براساس قانون برنامه سوم توسعه را می توان تشکیل سازمان خصوصی سازی و تمرکز تمامی واگذاری ها در این سازمان دانست. اصول واگذاری در برنامه چهارم توسعه نیز در واقع براساس همان فرآیند واگذاری در برنامه سوم توسعه بنا شده بود به طوری که می توان در مورد فرآیند خصوصی سازی، برنامه چهارم را ادامه برنامه سوم توسعه دانست. البته در طی اجرای برنامه چهارم توسعه تغییرات بسیار مهم و اساسی در برنامه خصوصی سازی کشور ایجاد گردید. این تغییرات شامل ابلاغیه مقام معظم رهبری درخصوص سیاست های کلی اصل (44) قانون اساسی و اضافه شدن برنامه واگذاری سهام عدالت توسط دولت است.

با ابلاغ سیاست های کلی اصل (44) قانون اساسی، در حال حاضر به استثنای برخی شرکت های خاص که در ابلاغیه مقام معظم رهبری تصریح گردیده، کلیه سهام شرکت های دولتی خارج صدر اصل (44) قانون اساسی و 80 درصد از ارزش مجموع سهام شرکت های دولتی در هر فعالیت مشمول صدر اصل (44) قانون

اساسی قابل واگذاری به بخش غیردولتی است و بر مبنای آن قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی در تیر ماه سال 1387 ابلاغ گردید. بدین روی این ابلاغیه را می توان بزرگترین تحول در زمینه خصوصی سازی در کشور طی سالهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی تلقی نمود. سرانجام در قانون برنامه پنجم جمهوری اسلامی ایران که در تاریخ 1389/10/30 مصوب گردید، مبنای خصوصی سازی همان قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی قلمداد گردید.

با توجه به نقش بسیار مهم و تعیین کننده سازمان خصوصی سازی در اجرای برنامه خصوصی سازی کشور، در ادامه به بررسی تاریخچه تشکیل، هدف و وظایف اساسی، ارکان و ساختار سازمانی سازمان یادشده می پردازیم.

4- 1 - تاریخچه تشکیل سازمان خصوصی سازی

سازمان خصوصی سازی به موجب ماده (15) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب 1379 - با تغییر اساسنامه سازمان مالی گسترش مالکیت واحدهای تولیدی سابق تشکیل شده است. این سازمان از خرداد ماه سال 1380 عملاً فعالیت خود را با اهداف و وظایف جدید آغاز نموده است.

اساسنامه جدید آن در جلسات مورخ 1388/07/29، 1388/09/29 و 1388/12/02 هیأت محترم وزیران تصویب و پس از تأیید شورای محترم نگهبان، در تاریخ 1388/12/26 ابلاغ گردیده است.

سازمان خصوصی سازی یک شرکت دولتی وابسته به وزارت امور اقتصادی و دارایی و دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی دارایی است و رئیس هیأت عامل و ریاست کل آن معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی می باشد.

از سال 1379 تاکنون دبیرخانه هیأت واگذاری (تا قبل از ابلاغ قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی در تیر ماه سال 1387 هیأت عالی واگذاری) نیز در سازمان خصوصی سازی مستقر است و به موجب حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس هیأت عامل سازمان دبیر هیأت واگذاری محسوب می گردد.

لازم به ذکر است سازمان مالی گسترش مالکیت واحدهای تولیدی به موجب تبصره (4) ماده واحده قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی در سال 1354 به عنوان یک شرکت دولتی وابسته به وزارت امور اقتصادی و دارایی تاسیس و فعالیت خود را عمدتاً با هدف سهیم کردن کارگران در مالکیت کارخانه ها با

اعطا اعتبار و تسهیلات و انجام هرگونه اقداماتی که منجر به گسترش مالکیت واحدهای تولیدی در سطح کشور شود، آغاز کرده بود.

5-1- هدف و وظایف اساسی

هدف از تشکیل سازمان خصوصی سازی، اجرای سیاستهای خصوصی سازی دولت از طریق واگذاری سهام بنگاههای دولتی و وابسته به دولت به بخشهای غیر دولتی است.

همچنین براساس مفاد ماده (4) اساسنامه سازمان، وظایف و اختیارات سازمان به شرح زیر است:

- تهیه راهکارهای تسهیل دستیابی به توسعه مشارکت عمومی در جهت افزایش بهره‌وری منابع مادی و انسانی و توسعه توانمندی‌های بخش خصوصی و تعاونی و ارائه آن به هیأت وزیران برای تصویب،

- اعمال نمایندگی وزارت امور اقتصادی و دارایی در امر واگذاری‌ها،

- برنامه‌ریزی واگذاری سهام شرکت‌ها مشتمل بر شرایط و نحوه واگذاری سهام در چارچوب قوانین و مقررات مربوط پس از تصویب هیأت واگذاری،

- تبصره: در واگذاری سهام شرکت‌ها، تدابیر لازم در راستای تنظیم بازار، تأمین کالا و خدمات، حفظ منافع عمومی و مدیریت و نظارت دولت با رعایت قوانین و مقررات اتخاذ گردد. به نحوی که مسئولیت تحقق موارد مذکور تا واگذاری کامل سهام شرکت‌ها حسب مورد برعهده وزارتخانه مربوط باشد.

- تعیین بانک‌ها، مؤسسات تأمین سرمایه و شرکت‌های سرمایه‌گذاری جهت تعهد پذیره نویسی یا تعهد خرید سهام،

- شناسایی و انجام اقدامات اجرایی لازم برای تبدیل تصدی‌های قابل واگذاری دولتی که در قالب غیر شرکتی اداره می‌شوند، به شخصیت حقوقی مناسب و انجام عملیات واگذاری آنها در اجرای ماده «19» قانون،

- عرضه هرگونه سهام، سهم‌الشرکه، حق تقدم ناشی از سهام و سهم‌الشرکه و حقوق مالکانه مربوط به بنگاه‌های موضوع ماده «86» قانون، پس از تصویب هیأت واگذاری،

- انجام وظایف دبیرخانه هیأت واگذاری، و

- انجام سایر وظایفی که برای واگذاری سهام خصوصی سازی در چارچوب برنامه‌های توسعه‌ای کشور و قانون و سایر قوانین و مقررات مربوط، به سازمان محول شده یا می‌شود.

6-1- ارکان سازمان

در ماده (5) اساسنامه سازمان تصریح گردیده، سازمان خصوصی سازی دارای ارکان زیر است:

الف) مجمع عمومی

ب) هیأت عامل

ج) مدیر عامل

د) حسابرس (بازرس قانونی)

1-6-1- مجمع عمومی

براساس ماده (6) اساسنامه، ترکیب مجمع عمومی سازمان خصوصی سازی به شرح زیر تعیین شده است:

- وزیر امور اقتصادی و دارایی،

- وزیر دادگستری،

- وزیر صنایع و معادن،

- وزیر تعاون،

- وزیر بازرگانی،

- وزیر نیرو،

- وزیر نفت،

- وزیر جهاد کشاورزی،

- رئیس کل بانک مرکزی ج.ا.ا. و

- معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور.

همچنین رئیس مجمع عمومی وزیر امور اقتصادی و دارایی می باشد.

2-6-1- هیأت عامل

براساس مفاد ماده (10) اساسنامه، هیأت عامل سازمان خصوصی سازی از رئیس کل (معاون وزیر امور

اقتصادی و دارایی) و چهار عضو که به طور موظف انجام وظیفه خواهند نمود، تشکیل می شود. ریاست

هیأت عامل برعهده رئیس کل است.

رئیس کل سازمان به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب مجمع عمومی و با حکم وزیر

امور اقتصادی و دارایی منصوب می شود. در ماده (18) اساسنامه تصریح شده است ریاست کل بالاترین مقام

اجرائی سازمان است و در حدود قوانین و مقررات مربوط و مفاد اساسنامه مسئول اداره امور سازمان می باشد.

در ادامه مشخصات کلی اعضاء هیأت عامل سازمان خصوصی سازی ارائه می شود.

معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس کل سازمان خصوصی سازی	
	نام و نام خانوادگی:
	پیمان نوری بروجردی
	متولد سال:
	۱۳۴۵
	تحصیلات:
دارای مدرک دکترای تخصصی (Ph.D.) در مدیریت مالی و حسابداری	
پست الکترونیکی: Nouri@ipo.ir	

عضو هیأت عامل و معاون نظارت، امور حقوقی و قراردادها	
	نام و نام خانوادگی:
	مهدی مرجانی
	متولد سال:
	۱۳۴۱
	تحصیلات:
فوق لیسانس حسابداری	
پست الکترونیکی: ipo.ir@marjani	

عضو هیأت عامل و معاون آماده سازی و اصلاح ساختار بنگاه ها

نام و نام خانوادگی:

ابوالقاسم شمسى جامخانه

متولد سال:

۱۳۵۱

تحصیلات:

فوق لیسانس حسابداری

پست الکترونیکی: ipo.ir@Shams

عضو هیأت عامل و معاون واگذاری و امور سهام

نام و نام خانوادگی:

محمود افضلى

متولد سال:

۱۳۵۱

تحصیلات:

دکترای اقتصاد

پست الکترونیکی: afzali@ipo.ir

عضو هیأت عامل و معاون برنامه ریزی توسعه منابع و امور پشتیبانی

نام و نام خانوادگی:

داوود بنائى

متولد سال:

۱۳۳۳

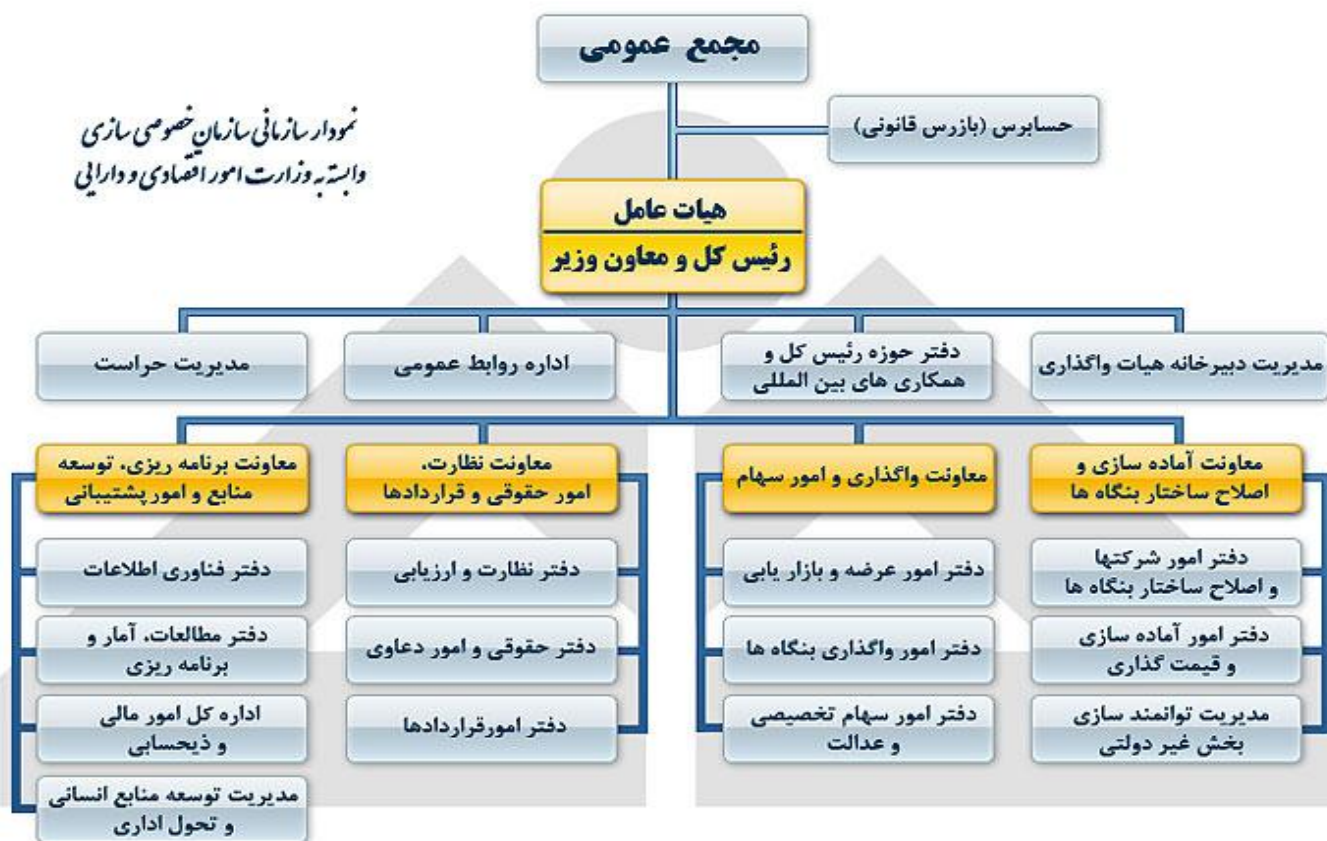
تحصیلات:

کارشناسی ارشد اقتصاد

پست الکترونیکی: _

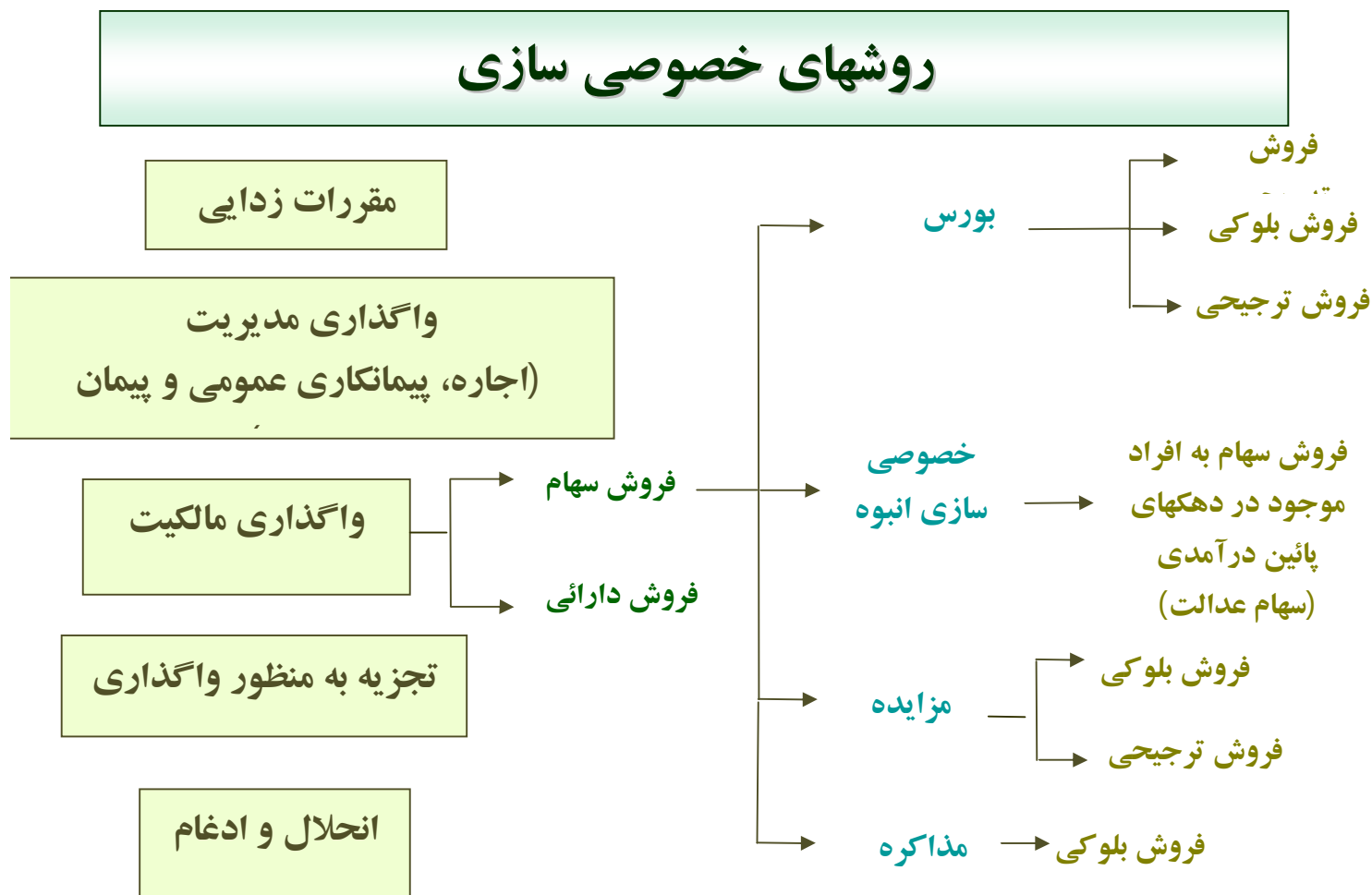
7- 1- ساختار سازمانی

نمودار سازمانی جدید سازمان خصوصی سازی که در اسفند ماه سال 1388 به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی و معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور رسیده است، به شرح زیر می باشد.

براساس نمودار فوق، سازمان خصوصی سازی دارای 3 مدیریت مستقل که مستقیماً زیر نظر رئیس کل سازمان فعالیت می نمایند و 4 معاونت، می باشد.

8 - 1 - روشهای خصوصی سازی

خصوصی سازی روشهای متعددی دارد که در حال حاضر، دولت جمهوری اسلامی ایران از طریق یک نهاد اجرایی مشخص یعنی سازمان خصوصی سازی، عمدتاً نسبت به واگذاری مالکیت از طریق فروش کل سهام یا بخشی از سهام شرکتهای دولتی و وابسته به دولت به بخش های غیردولتی، اقدام می نماید. بر اساس این روش، واگذاری از سه طریق بورس، فرابورس، مزایده و مذاکره، مجاز می باشد. در هر یک از دو روش بورس و مزایده، انواع واگذاری ها به صورتهای زیر انجام می پذیرد.

البته علاوه بر روش واگذاری مالکیت، واگذاری مدیریت از طریق اجاره، پیمانکار عمومی و پیمان مدیریت، به موجب قانون مجاز شناخته شده و در دستور کار قرار دارد.

1-8-1- واگذاری سهام بصورت بلوکی:

هنگامی که درصدی از سهام یک شرکت به صورت یکجا عرضه می گردد به آن عرضه بلوکی سهام می گویند. این بلوک می تواند بلوک مدیریتی، کنترلی و یا بلوک های کوچکی باشند که نه مدیریتی هستند و نه کنترلی.

بلوک مدیریتی و کنترلی، بلوکی هستند که خریدار به واسطه خرید آنها مجاز به انتخاب یک یا چند نفر از اعضاء هیأت مدیره شرکت می باشد و به نوعی شرکت را اداره خواهد نمود.

1-8-2- واگذاری سهام بصورت تدریجی:

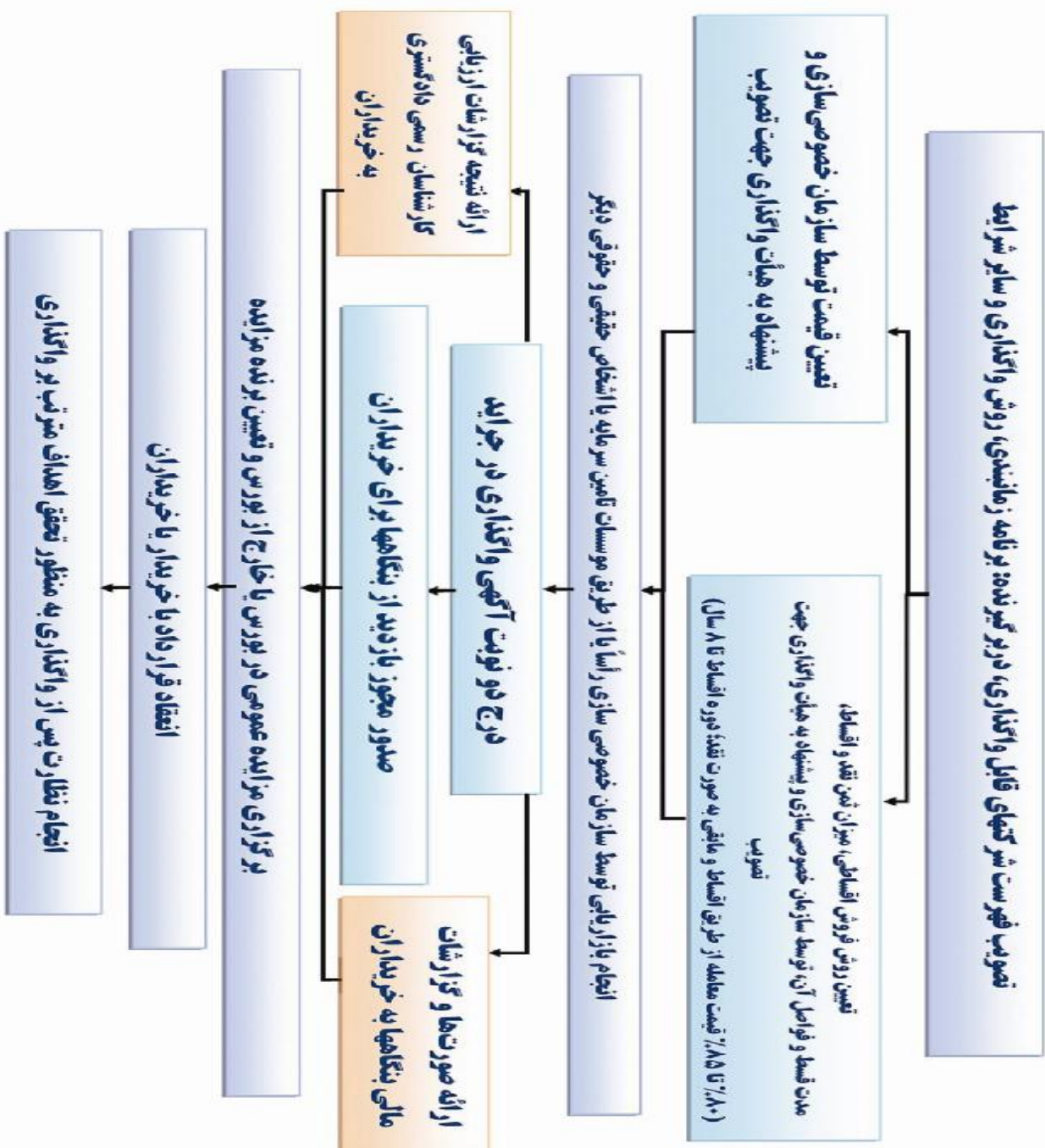
این واگذاری که از طریق سازمان بورس اوراق بهادار ممکن می باشد، میزانی از سهام یک شرکت است که از طریق بورس به عموم مردم و بر مبنای قیمت تابلوی بورس فروخته می شود.

3- 1-8-1- واگذاری سهام بصورت ترجیحی:

حداکثر پنج درصد (55%) از سهام بنگاههای مشمول واگذاری به مدیران، کارکنان و بازنشستگان همان بنگاه، به صورت ترجیحی و اقساطی قابل واگذاری است. میزان سهام ترجیحی قابل تخصیص به هر یک از افراد واجد شرایط حداکثر تا سقف ده برابر میانگین 6 ماهه آخرین مبلغ حقوق و مزایای مستمر دریافتی متقاضیان بر اساس احکام حقوقی آنهاست. ثمن معامله موضوع سهام ترجیحی، تمامای به صورت اقساط حداکثر طی مدت 10 سال بدون احتساب سود فروش اقساطی تأدیه می گردد. تأدیه اقساط موضوع این بند از محل سود قابل تخصیص به سهامداران، انجام می پذیرد. البته علاوه بر سهام مذکور، فروش اقساطی حداکثر 5 درصد از سهام بنگاههای مشمول واگذاری به سایر مدیران باتجربه، متخصص و کارآمد براساس ضوابط مربوطه مجاز است.

9- 1- فرآیند اجرایی خصوصی سازی در ایران

فرآیند اجرایی خصوصی سازی در ایران در نمودار ذیل خلاصه شده است:

فرآیند اجرایی خصوصی سازی در ایران

بخش دوم:
خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی
در سال 1389

1-2 - عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت در سال 1389

در سال 1389، ارزشی معادل 55,436 میلیارد ریال سهام از 115 شرکت به بخش خصوصی واگذار شده و ارزشی معادل 89,274 میلیارد ریال از سهام 66 شرکت بابت رد دیون دولت به دستگاهها و نهادهای طلبکار تخصیص یافته است.

1-1-2 - جزئیات مربوط به واگذاریهای انجام یافته به بخش خصوصی به شرح بندهای «الف» تا «ه»، عبارتند از:

الف) از 115 شرکت واگذار شده به بخش خصوصی، سهام دولت در 98 شرکت به صفر رسیده است.

ب) از شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی، سهام 30 شرکت از طریق بورس و با ارزشی معادل 18,627 میلیارد ریال واگذار گردیده است. از این ارزش، مبلغی معادل 15,677 میلیارد ریال معادل 84/2 درصد به صورت یکجا و بلوکی، 481 میلیارد ریال معادل 2/6 درصد به صورت ترجیحی¹ به کارکنان و مدیران شرکتهای و 2,469 میلیارد ریال معادل 13/2 درصد به صورت تدریجی به عموم مردم واگذار شده است (نمودار شماره (1) بخش اول).

ج) از شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی، سهام 58 شرکت از طریق مزایده و با ارزشی معادل 26,667 میلیارد ریال واگذار گردیده است. از این ارزش، مبلغی معادل 25,669 میلیارد ریال معادل 96/4 درصد به صورت یکجا و بلوکی و 967 میلیارد ریال معادل 3/6 درصد به صورت ترجیحی به کارکنان و مدیران شرکتهای واگذار شده است (نمودار شماره (1) بخش اول).

- لازم به ذکر است واگذاریهای مزایدهای الزاماً از طریق بلوکی انجام می یابد (پس از تخصیص سهام ترجیحی)

د) از شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی، سهام 20 شرکت از طریق فرا بورس و با ارزشی معادل 9,922 میلیارد ریال واگذار گردیده است. از این ارزش، مبلغی معادل 9,587 میلیارد ریال معادل 96/62 درصد به صورت یکجا و بلوکی، 260 میلیارد ریال معادل 2/62 درصد به صورت ترجیحی به کارکنان و مدیران شرکتهای واگذار شده است و 75 میلیارد ریال

¹ سهام ترجیحی سهامی است که بر اساس قوانین و آئین نامه های مربوطه با شرایط اقساط به کارکنان و کارگران بنگاههای قابل واگذاری و نیز مدیران و کارکنان مرتبط با شرکتهای واگذار شده بر اساس دستورالعملهای مصوب تعلق می گیرد.

معادل 0/76 درصد به صورت تدریجی به عموم مردم واگذار شده است (نمودار شماره (1) بخش اول).

ه) از شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی، سهام 7 شرکت از طریق مذاکره و با ارزشی معادل 219 میلیارد ریال واگذار گردیده است. از این ارزش، مبلغی معادل 136/4 میلیارد ریال معادل 62/3 درصد به صورت یکجا و بلوکی، 82/6 میلیارد ریال معادل 37/7 درصد به صورت ترجیحی به کارکنان و مدیران شرکتهای واگذار شده است (نمودار شماره (1) بخش اول).

جداول و نمودارهای موجود در صفحات بعد، به وضوح بیانگر عملکرد سازمان خصوصی سازی در سال 1389 در مقایسه با عملکرد سالهای گذشته می باشد.

2-1-2- جزئیات مربوط به واگذاریهای انجام یافته بابت رد دیون دولت به شرح بندهای «و» تا «ط»، عبارتند از¹:

و) در راستای اجرای جزء «ج» بند «8» و جزء «ط» بند «7» ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور، سبد سهامی معادل مبلغ 40,800 میلیارد ریال جهت واگذاری به نهادهایی از جمله صندوق تأمین اجتماعی، صندوق بازنشستگی کشوری، بنیاد شهید و امور ایثارگران، شهرداریها و صندوق آینده ساز، در نظر گرفته شده است.

ز) در راستای اجرای جزء «الف-3» بند «8» ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور، سبد سهامی معادل مبلغ 10,450 میلیارد ریال جهت واگذاری به پیمانکاران وزارت آموزش و پرورش، وزارت راه و ترابری و وزارت مسکن و شهرسازی جهت انجام برخی از طرحهای توسعه ای، در نظر گرفته شده است.

ج) در راستای اجرای جزء «ص» بند «3» ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور، سبد سهامی معادل 32,107 میلیارد ریال جهت واگذاری به برخی از بانکهای طلبکار از جمله بانک ملت، بانک تجارت، بانک صادرات و بانک رفاه کارگران، در نظر گرفته شده است.

¹ با توجه به اینکه در زمان ارائه این گزارش برخی از سبدهای سهام در نظر گرفته شده برای رد دیون دولت و ارزش های آنها به ترتیب به تصویب نمایندگان ویژه رئیس جمهور و هیأت واگذاری نرسیده است، امکان اصلاح این ارقام در گزارشات آتی وجود دارد.

ط) در راستای اجرای تکلیف موضوع ردیف «8» جدول شماره «8» قانون بودجه سال 1389 کل کشور، سبد سهامی معادل 5,917 میلیارد ریال جهت واگذاری به صندوق آتیه، در نظر گرفته شده است.

2-2 - سایر اقدامات

2-1- تحقق 85% از درآمدهای پیش بینی شده در قانون بودجه سال 1389 کل کشور، از محل

واگذاری سهام،

2-2- واگذاری 569 میلیون سهم به ارزش 1,791,363 میلیون ریال از سهام شرکت‌های قابل

واگذاری به 55,780 نفر از کارکنان و مدیران شرکت‌های واگذار شده به عنوان سهام ترجیحی؛

در این خصوص مقایسه عملکرد این دوره با سنوات قبل در نمودارهای شماره (6) و (7) بخش اول

نشان داده شده است،

2-3- انجام وظایف دبیرخانه‌ای هیأت واگذاری،

2-4- انجام وظایف مرتبط با نظارت بر بنگاه‌های واگذار شده،

2-5- تهیه بانک اطلاعاتی شرکت‌های قابل واگذاری؛ و تهیه برنامه زمانبندی جهت انجام

واگذاری،

2-6- آماده‌سازی و ارزش‌گذاری شرکت‌ها جهت واگذاری، و

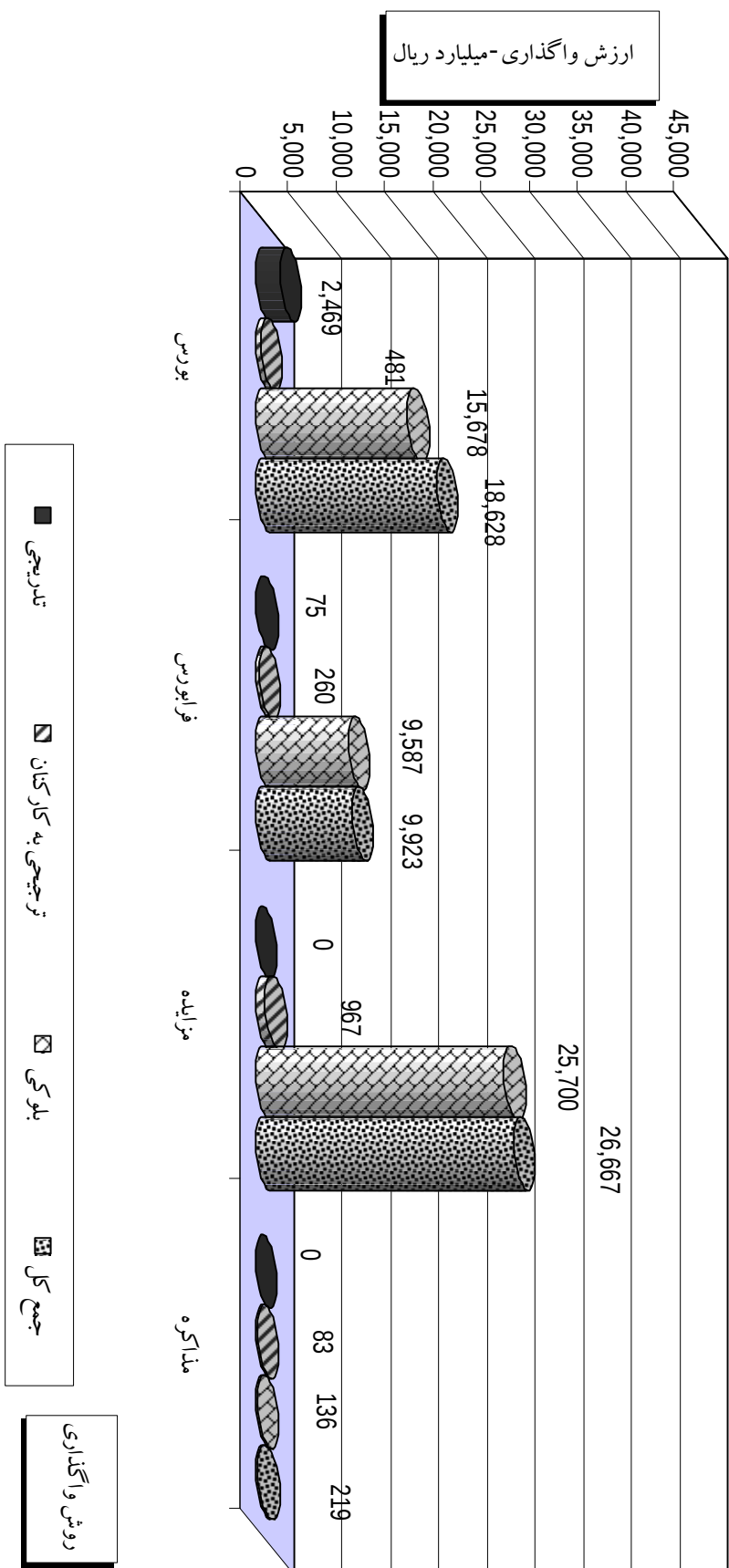
2-7- انجام فعالیتهای بسترسازی خصوصی‌سازی شامل فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی از طریق

شیوه‌های گوناگون، از جمله:

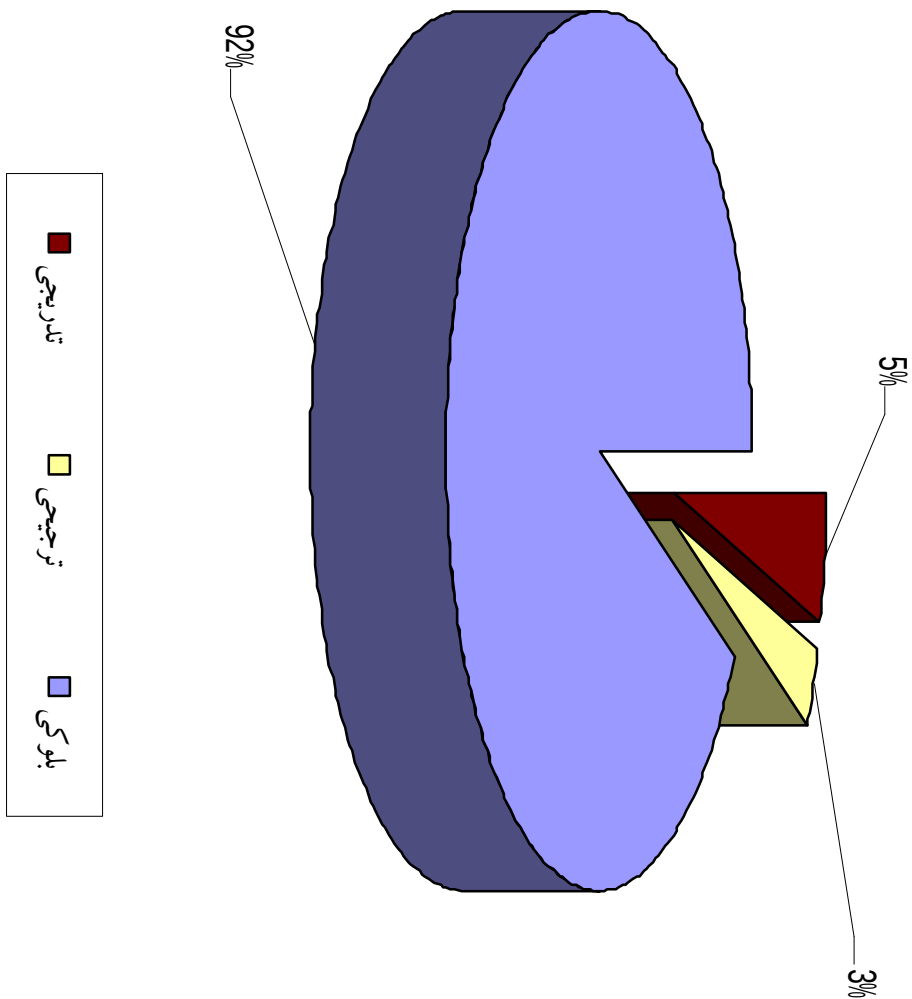
- تدوین، ترجمه و چاپ کتاب در زمینه خصوصی‌سازی،
- تکمیل و توسعه پایگاه‌های اطلاع‌رسانی سایت سازمان خصوصی‌سازی، و
- برگزاری همایشها و کارگاه‌های آموزشی.

پیوست‌های بخش دوم

نمودار شماره (1): ارزش واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت به بخش خصوصی در سال 1389، بر اساس روش و شیوه واگذاری

نمودار شماره (2): سهم ارزش واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت به بخش خصوصی در سال 1389 براساس شیوه واگذاری

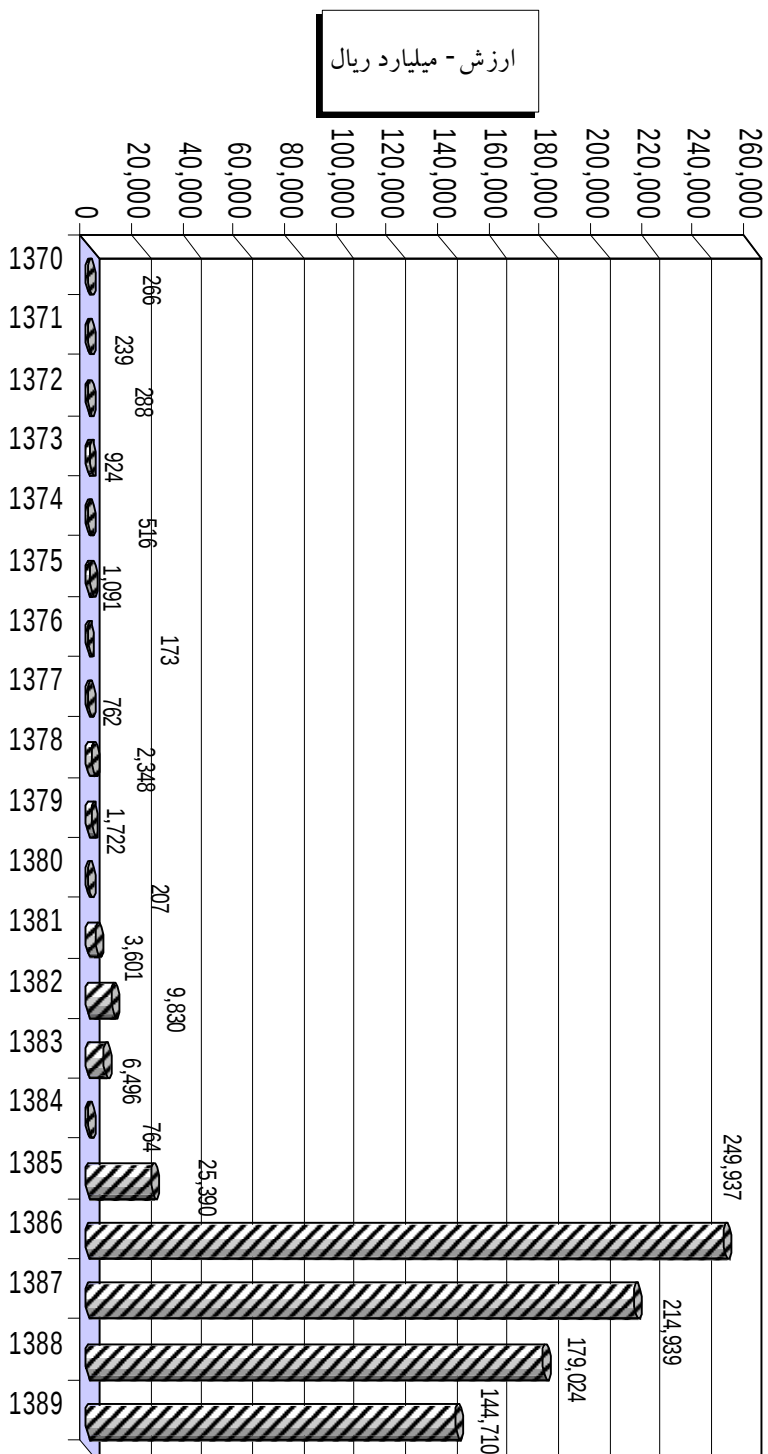
جدول شماره (۱): ارزش واگذاری سهام شرکتی دولتی و متعلق به دولت از سال ۱۳۷۰ لغایت سال ۱۳۸۹، براساس روش واگذاری - ارزش به مبلغ ردال

درصد نسبت به کل	جمع ارزش واگذاری	رد دولت	سهام عدالت	ارزش به تفکیک روش واگذاری				سال واگذاری
				خصوصی				
				مذاکره	مزایده	فراپورس	پورس	
۰,۰۰۳	۳۶۶	۰	۰	۱۵	۱۸	۰	۲۳۳	۱۳۷۰
۰,۰۰۳	۲۳۹	۰	۰	۷۱	۴۷	۰	۱۳۱	۱۳۷۱
۰,۰۰۳	۲۸۸	۰	۰	۷۵	۳۹	۰	۱۷۴	۱۳۷۲
۰,۰۱۱	۹۲۴	۰	۰	۵۳۳	۱۲۷	۰	۲۶۴	۱۳۷۳
۰,۰۰۶	۵۱۶	۰	۰	۲۰۲	۰	۰	۳۱۴	۱۳۷۴
۰,۰۱۳	۱,۰۰۹۱	۰	۰	۱۴۱	۹	۰	۹۴۱	۱۳۷۵
۰,۰۰۲	۱۷۳	۰	۰	۳۸	۲۰	۰	۱۱۶	۱۳۷۶
۰,۰۰۹	۷۶۲	۰	۰	۰	۱۹	۰	۷۴۳	۱۳۷۷
۰,۲۸	۲,۳۴۸	۰	۰	۰	۲۷۴	۰	۲,۰۷۴	۱۳۷۸
۰,۲۰	۱,۷۲۲	۰	۰	۰	۱۷۷	۰	۱,۵۴۶	۱۳۷۹
۰,۰۰۲	۲۰۷	۰	۰	۰	۰	۰	۲۰۷	۱۳۸۰
۰,۴۳	۳,۶۰۱	۱۷۴	۰	۰	۱۳	۰	۳,۴۱۴	۱۳۸۱
۱,۱۱۷	۹,۸۳۰	۴	۰	۰	۲,۰۸۳	۰	۷,۷۴۴	۱۳۸۲
۰,۰۷۷	۶,۴۹۶	۰	۰	۰	۲۰۸	۰	۶,۲۸۸	۱۳۸۳
۰,۰۰۹	۷۶۴	۰	۰	۰	۳۱۱	۰	۴۵۳	۱۳۸۴
۳,۰۰۱	۲۵,۳۹۰	۰	۲۱,۷۳۵	۰	۱۰۶	۰	۳,۵۴۹	۱۳۸۵
۲۹,۶۴	۲۴۹,۹۳۷	۲۷,۴۸۳	۱۷۷,۴۳۷	۰	۹,۱۴۷	۰	۳۵,۸۷۱	۱۳۸۶
۲۵,۴۹	۲۱۴,۹۳۹	۳۱,۳۴۰	۱۴۲,۹۳۹	۰	۴,۴۰۶	۰	۳۶,۳۵۷	۱۳۸۷
۲۱,۳۳	۱۷۹,۰۲۴	۵۹,۱۴۰	۰	۱,۵۸۷	۸,۲۵۰	۰	۱۱۰,۰۴۸	۱۳۸۸
۱۷,۰۱۶	۱۴۴,۷۱۰	۸۹,۳۷۴	۰	۲۱۹	۲۶,۶۶۷	۹,۹۲۳	۱۸,۶۲۸	۱۳۸۹
۱۰۰	۸۴۳,۰۳۲۷	۲۰۷,۰۳۱۴	۳۴۳,۰۱۰۸	۲,۸۸۱	۵۱,۹۱۸	۹,۹۲۳	۲۲۹,۰۸۳	جمع

* با توجه به اینکه سوبلت واگذاری سهام به منظور تأدیه بهای دولتی به دستگاههای ملکی کار از جمله سازمان تامین اجتماعی، صندوق بازنشستگی کشوری و ... در سالهای قبل از ۱۳۷۶ صرفاً مربوط به شرکت مادر تخصصی سازمان خصوصی سازی می باشد.

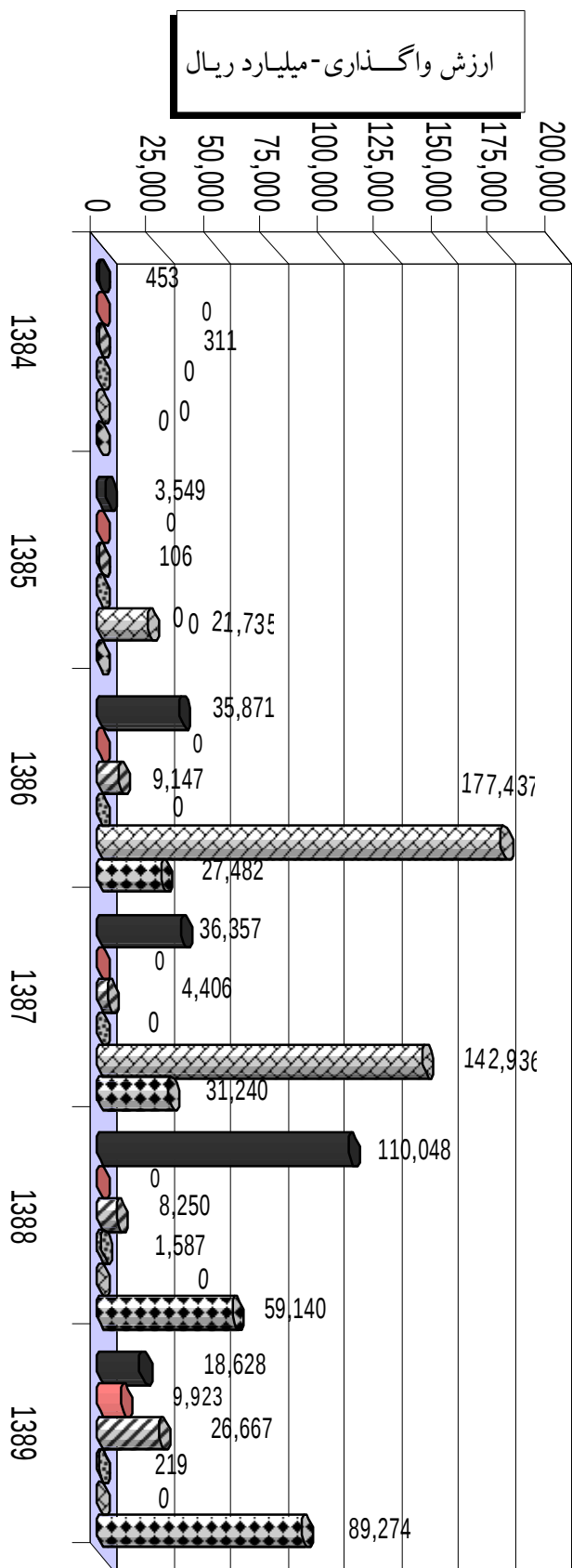
*** تا زمان ارائه این گزارش و در راستای اجرای بندهای مربوطه در ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۷۸ کل کشور، سید بهایی، محال ۸۸۱۳۴ میلیارد ریال سهام پلث رد دولت به دستگاهها و نهادهای ملکی کار آورده است، که به محض دریافت معویه نمایندگان ویژه رئیس جمهور نسبت به واگذاری و یا انتقال سهام اقدام ننموده شد. بنابراین در گزارش آتی، امکان اصلاح صندوق مربوطه وجود دارد.

نمودار شماره (3): ارزش سهام واگذار شده یا تخصیص یافته از شرکتهای دولتی و متعلق به دولت از سال 1370 لغایت سال 1389

تکمه: در سال ۱۳۸۹ و در راستای اجرای بندهای مربوطه در ماده واحد قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور معادل ۸۹۱۷۴ میلیارد ریال سهام بیت رد دیون دولت آماده واگذاری گردیده است، که به معض دریافت مجوزات لازم نسبت به واگذاری و یا انتقال سهام اقدام خورده شد.

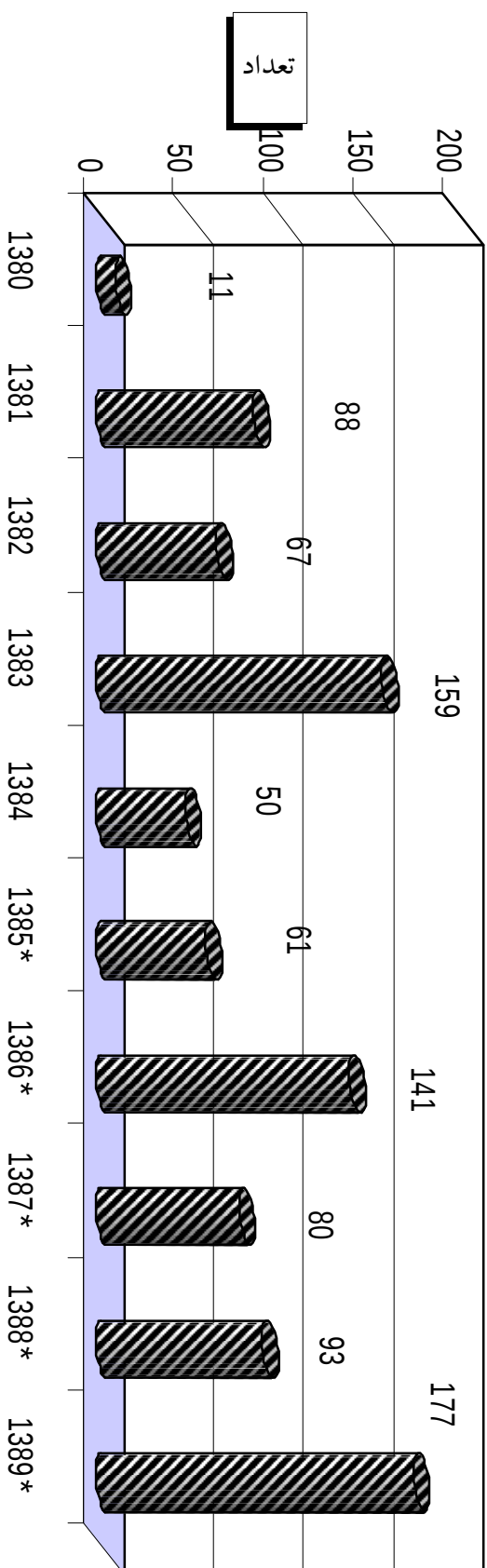
نمودار شماره (4): ارزش واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت از سال 1384 لغایت سال 1389
بر اساس روش واگذاری

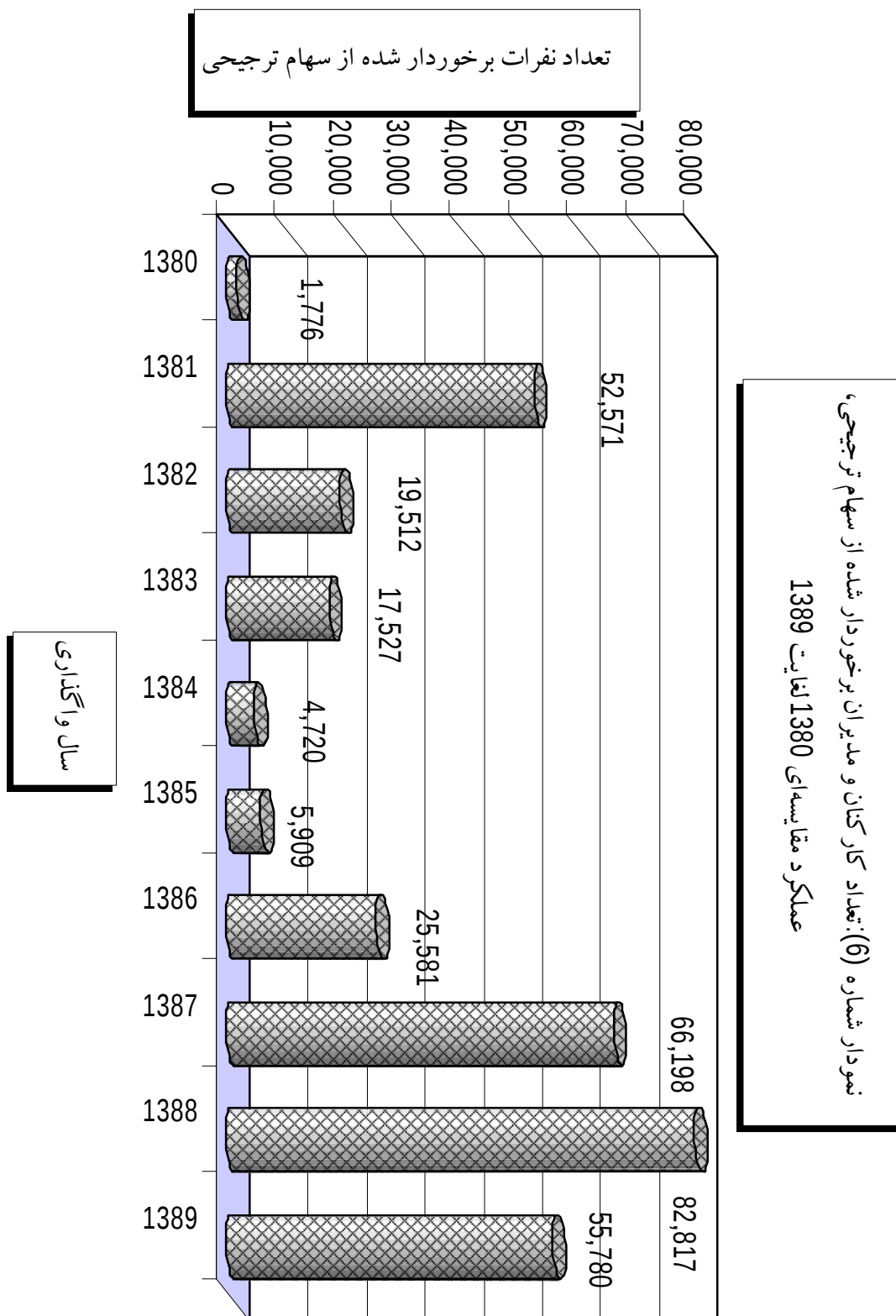
تکته: در سال ۱۳۸۹ و در راستای اجرای تصمیمات مربوطه در سادده واحد قذوف بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور معادل ۸۹۱۷۴ میلیارد ریال سهام بیت رد دیون دولت آماده

واگذاری گردیده است، که به معض دریافت مجوزات لازم نسبت به واگذاری و یا انتقال سهام اقدام خواهد شد.

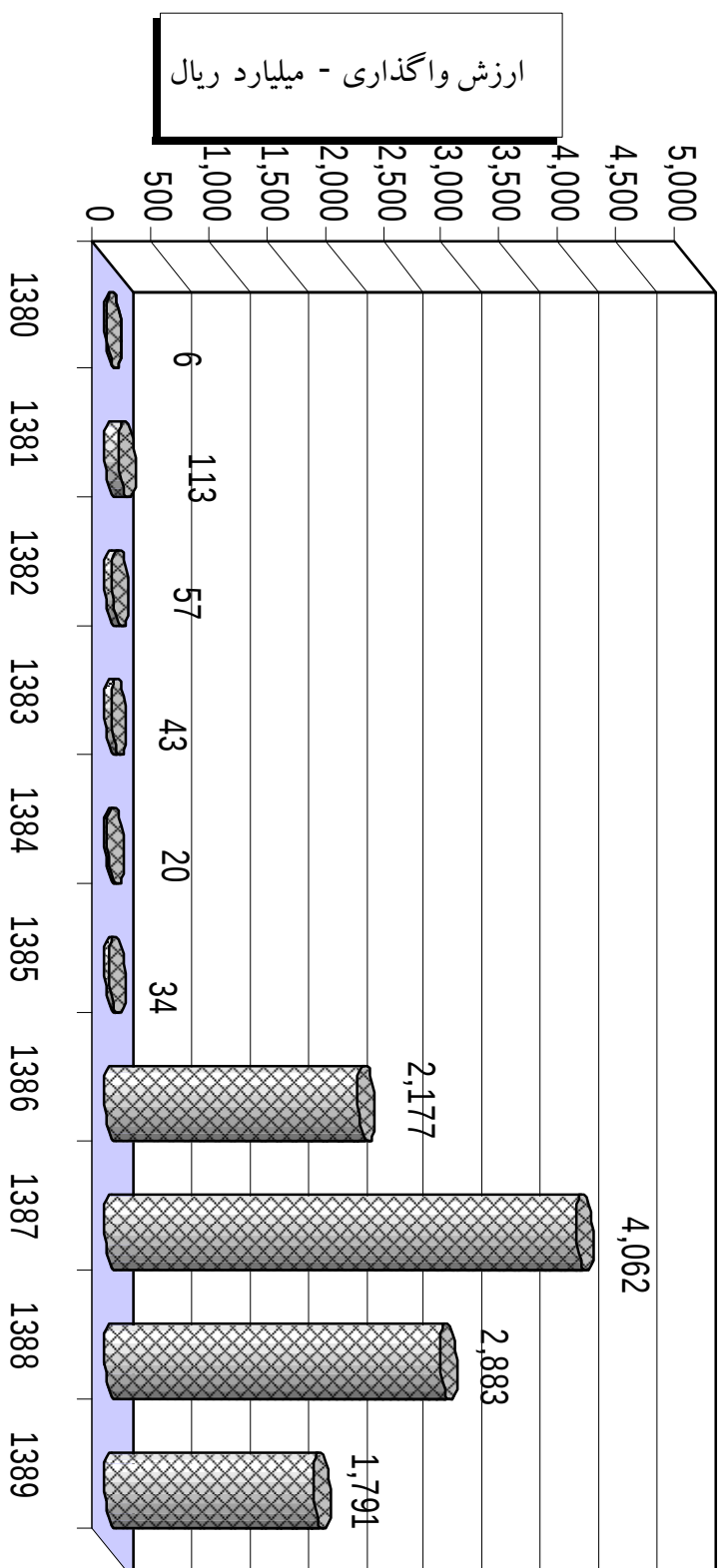
نمودار شماره (5): تعداد شرکت‌هایی که بطور کامل یا بخشی از سهام آنها واگذار شده است، عملکرد مقایسه‌ای 1380 لغایت 1389

* با توجه به حذف تعداد شرکت‌های تکراری که از روش‌های مختلف (بخش خصوصی، عدالت، رد دیون)، واگذار گردیده اند محاسبه شده است.

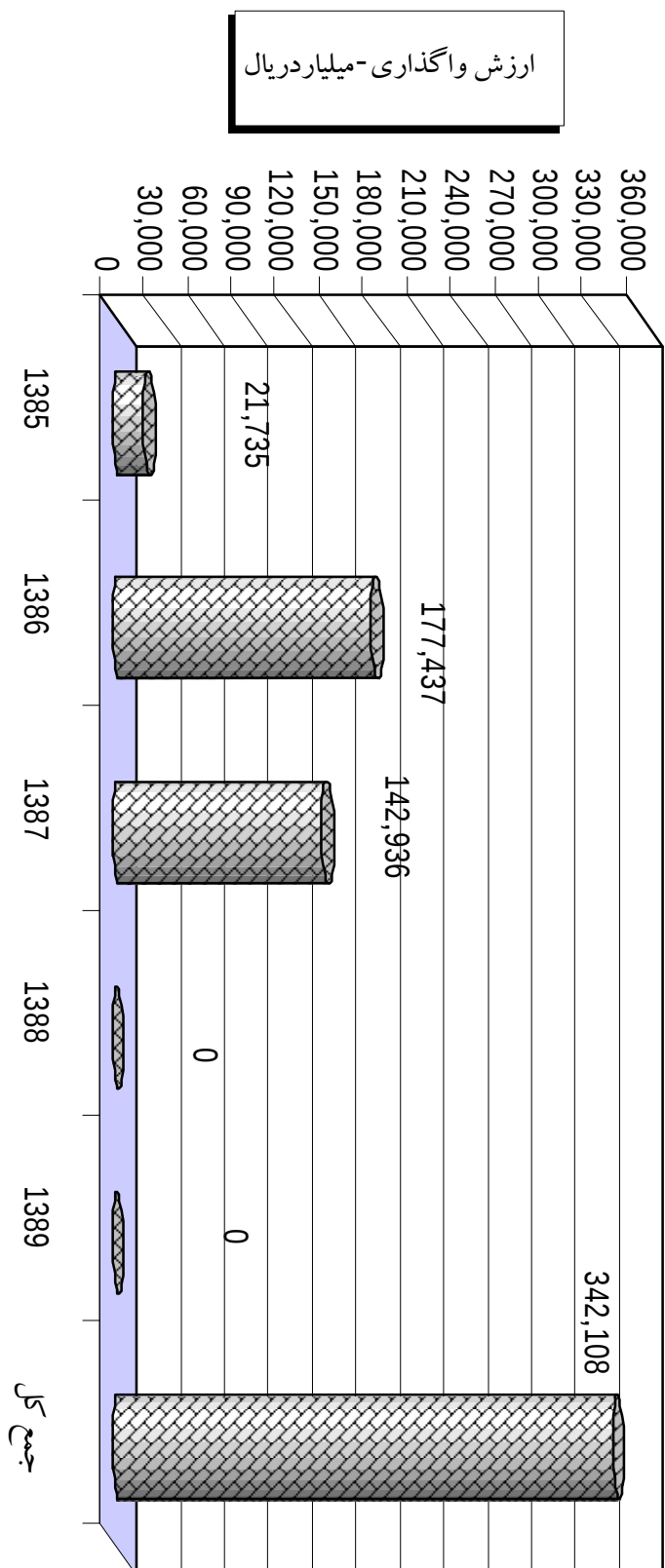

نمودار شماره (7): ارزش سهام ترجیحی واگذار شده به کارکنان و مدیران،
عملکرد مقایسه‌ای 1380 لغایت 1389

سال واگذاری

نمودار شماره (8): ارزش سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت واگذار شده یا تخصیص یافته به طرح توزیع سهام عدالت،
بررسی مقایسه‌ای 1385 لغایت 1389

بخش سوم:
عملکرد تفصیلی سازمان خصوصی سازی
در سال 1389

با تصویب قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» در تیرماه سال 1387، که دربرگیرنده فرآیندی شفاف و همه‌جانبه در زمینه توسعه حضور بخش غیردولتی در عرصه فعالیت‌های تصدی‌گرایانه اقتصادی و محدود نمودن حضور بخش دولتی در این عرصه و دادن فرصت بیشتر به دولت جهت انجام امور حاکمیتی، سیاستگزاری و نظارت، بود؛ و همچنین تدوین دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های مرتبط با آن، فرآیند خصوصی‌سازی به عنوان یکی از عوامل اصلی تاثیرگذار بر تحقق اهداف قانون مذکور، به طور شفاف‌تر و قابل اجراتر، ترسیم گردید.

در این راستا سازمان خصوصی‌سازی موظف شد تا در چارچوب اساسنامه مربوطه نسبت به انجام وظایف مندرج در قانون از جمله: اعمال نمایندگی وزارت امور اقتصادی و دارایی در امر واگذاری‌ها، عرضه هرگونه سهام، سهم‌الشرکه، حق تقدم ناشی از سهام و حقوق مالکانه متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی، انجام وظایف دبیرخانه‌ای هیات واگذاری و انجام سایر وظایفی که برای واگذاری سهام و خصوصی‌سازی در چارچوب برنامه‌های توسعه‌ای کشور، قانون صدرالاشاره و سایر قوانین و مقررات مربوط به سازمان محول شده و یا می‌شود؛ اقدام نماید. بنابراین با توجه به قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (44) قانون اساسی و وظایف مذکور، سازمان خصوصی‌سازی در سال 1389 در چارچوب تکالیف مندرج در قانون بودجه این سال اقدامات وسیع و گسترده‌ای را جهت اجرایی شدن وظایف به عمل آورد. در سال 1389 علاوه بر وظایفی همچون واگذاری سهام به بخش غیردولتی از طریق روش‌های مختلف از جمله بورس، فرابورس، مزایده و مذاکره، واگذاری سهام به دستگاه‌های طلبکار بابت ردیون دولت و تکمیل طرح توزیع سهام عدالت، تکالیف جدیدی برای اولین بار بر عهده سازمان گذاشته است. از جمله این تکالیف می‌توان به جزء (الف-3) بند (8) ماده واحده قانون بودجه سال 1389 موضوع واگذاری سهام به پیمانکاران بخش خصوصی و تعاونی در ازاء دریافت خدمات مورد نظر قانون، اشاره کرد. اجرای این امر که نیازمند هماهنگی با بسیاری از دستگاه‌های اجرایی، شناسایی و اعلام طرح‌ها، پیگیری امضاء موافقت‌نامه، آماده‌سازی سهام و غیره بود؛ در سازمان خصوصی‌سازی با پشتکار و جدیت پیگیری و منجر به نتایج قابل توجهی گردید.

با توجه به مطالب یاد شده گزارش پیش رو شامل پنج بخش می‌باشد. پس از ذکر مقدمه حاضر به عنوان **بخش اول**، **بخش دوم** اختصاص به عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت دارد، **بخش سوم** نسبت به انعکاس عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در راستای اجرای طرح توزیع سهام عدالت، اختصاص یافته و در **بخش چهارم** به سایر اقدامات از جمله اقدامات مرتبط با تکالیف مندرج در قانون بودجه اشاره نموده است **بخش پنجم** که بخش پایانی گزارش می‌باشد، به معرفی چالش‌ها و مشکلات فراروی خصوصی‌سازی به صورت اجمالی و خلاصه، پرداخته است.

2-3 - عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای واگذاری و تخصیص سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت

1-2-3 - عملکرد مقایسه ای سازمان خصوصی سازی

سازمان خصوصی سازی در راستای انجام مأموریت اصلی خود یعنی "واگذاری سهام متعلق به دولت" از ابتدای سال 1384 تا پایان سال 1389 توانسته است قریب به 814,764 میلیارد ریال از سهام 429 شرکت به شرح جدول شماره (1-2) به بخش غیر دولتی واگذار یا اختصاص دهد. این گزارش نگاه تفصیلی به آمار واگذاریهای صورت گرفته از ابعاد مختلف دارد.

الف - واگذاریها بر مبنای بخش و شرکت

طی دوره مورد بررسی مبلغ 265,520 میلیارد ریال از سهام 320 شرکت دولتی و متعلق به دولت به بخش خصوصی (معادل 36/6 درصد) و 117,862 میلیارد ریال از سهام 79 شرکت بابت رد دیون دولت (معادل 16/2 درصد) و 342,108 میلیارد ریال از سهام 56 شرکت در قالب طرح توزیع سهام عدالت (معادل 47/2 درصد) واگذار شده است.

جدول شماره (1-2): آمارهای اساسی عملکرد مقایسه ای سازمان خصوصی سازی - ارقام به میلیارد ریال

دیف	عنوان	بخش اقتصادی برخوردار مربوطه	سال 1384	سال 1385	سال 1386	سال 1387	سال 1388	سال 1389	جمع کل
1	ارزش سهام واگذار شده (میلیارد ریال)	بخش خصوصی (کلیه واگذاریها به غیر از رد دیون و سهام عدالت)	764	3,655	45,018	40,763	119,884	55,436	265,520
		رد دیون دولت	0	0	27,482	31,240	59,140	40,800	158,662
			0	0	0	0	0	10,450	10,450
			0	0	0	0	0	32,107	32,107
			0	0	0	0	0	5,917	5,917
		بخش تعاونی (سهام عدالت)	0	21,735	177,437	142,936	0	0	342,108
		جمع کل	764	25,390	249,937	214,939	179,024	144,710	814,764
2	تعداد شرکتهای واگذار شده (کامل یا بخشی از سهام)	بخش خصوصی (کلیه واگذاریها به غیر از رد دیون و سهام عدالت)	50	52	85	57	56	115	320
		بخش عمومی غیر دولتی (رد دیون)	0	0	30	12	42	66	144
		بخش تعاونی (سهام عدالت)	0	14	39	14	0	0	56
		جمع کل (بدون احتساب شرکتهای تکراری)	50	61	141	80	93	177	429
3	سهام ترجیحی واگذار شده	ارزش سهام واگذار شده (میلیارد ریال)	20	34	2,177	4,062	2,883	1,792	10,968
		تعداد سهام واگذار شده (میلیون سهم)	14	7	994	2,764	2,355	569	6,704
		تعداد کارکنان و مدیران برخوردار از سهام (نفر)	4,727	5,909	25,376	69,085	83,632	55,780	244,509

با توجه به جدول شماره (1-2) ذکر چند نکته ضروری می باشد:

- در سال 1389 و در راستای اجرای جزء «ص» بند «3»، جزء «الف-3» بند «8»، جزء «ج» بند «8»، جزء «ط» بند «7» و ردیف «8» جدول شماره «8» ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور، معادل 89,274 میلیارد ریال سهام آماده تخصیص به دستگاهها و نهادها بابت رد دیون دولت، گردیده است؛ که به محض دریافت مجوزات لازم نسبت به واگذاری و یا انتقال سهام اقدام خواهد شد.
- با توجه به اینکه مسئولیت واگذاری سهام به منظور تادیه بدهیهای دولت به دستگاههای طلبکار در سالهای قبل از 1386 برعهده خود دستگاهها بوده است، لذا عملکرد مربوطه برای سالهای ماقبل 1386 صرفاً مربوط به شرکت مادر تخصصی سازمان خصوصی سازی می باشد.
- با توجه به اینکه واگذاری برخی از شرکتها به صورت مشترک در قالب بخش خصوصی، واگذاری به صورت سهام عدالت و یا واگذاری بابت رد دیون دولت صورت می پذیرد؛ و یا اینکه واگذاری برخی شرکتها طی سالهای متوالی انجام می یابد، بنابراین مجموع شرکتهای واگذار شده در سه شکل مزبور، لزوماً برابر کل تعداد شرکتهای واگذار شده نمی باشد.
- بخشی از سهام 56 شرکت در فرآیند سهام عدالت به شرکتهای سرمایه گذاری استانی منتقل گردیده است و بخشی از سهام 144 شرکت در فرآیند رد دیون و تعهدات دولت بر اساس قوانین بودجه به دستگاههای طلبکار تخصیص یافته است و به طور کلی سهام 429 شرکت در فرآیند خصوصی سازی واگذار شده است که این امر بر اساس قوانین موضوعه از طریق بازار سرمایه، برگزاری مزایده ها و یا مذاکره صورت یافته است.
- در خصوص تخصیص سهام عدالت، همانگونه که در جدول شماره (1-2) مشاهده می شود عمده این تخصیص در سالهای 1386 و 1387 صورت پذیرفته است و علت بالا بودن حجم واگذاریها در 2 سال مذکور وابسته به این مطلب می باشد. کاهش واگذاریها در قالب طرح توزیع سهام عدالت در سالهای بعدی به دلیل نزدیک شدن به خاتمه تخصیصهای سهام عدالت به مشمولان طرح و بالطبع افزایش سهم بخش خصوصی در ترکیب واگذاریها می باشد و با توجه به روند خصوصی سازی، این شیب تغییر ترکیب ادامه دار خواهد بود.
- فرآیند خصوصی سازی، فرآیند واگذاری سهام متعلق به دولت در شرکتها طی بازه زمانی مقرر شده در قانون می باشد. جنس این فرآیند به گونه ای است که نمی توان و نباید انتظار داشت که روند واگذاریها در هر سال بیش از سال گذشته باشد. زیرا در این فرآیند سبد دولت به تدریج در حال واگذاری است و طبیعتاً با گذشت زمان حجم سهام موجود در این سبد برای واگذاری

نیز کاهش می‌یابد. از سوی دیگر با توجه به ارتباط تنگاتنگ حجم سهام واگذار شده با شرایط اقتصاد کلان و نیز قابلیت جذب و پذیرش در بازار سرمایه می‌بایست تحلیل سهام واگذار شده بر مبنای سال را با دو مؤلفه مذکور نیز بررسی و نتیجه‌گیری نمود.

ب - واگذاریها بر مبنای نحوه واگذاری

از 814,764 میلیارد ریال سهام واگذار شده طی بازه زمانی مورد بررسی، 70 درصد واگذاریها از طریق بورس، 26/5 درصد از واگذاریها به روش برگزاری مزایده‌های غیربورسی، 3/2 درصد از طریق روش فرابورس و 0/4 درصد بصورت مذاکره واگذار گردیده است (جدول شماره (2-2)). با توجه به تکلیف قانون مبنی بر واگذاری شرکت‌های گروه (2) ماده (2) قانون «اجرای سیاست‌های کلی اصل (44) قانون اساسی» از طریق بورس و نیز اولویت واگذاری از طریق بورس نسبت به سایر روشها، به نظر می‌رسد این ترکیب با همین روند ادامه داشته باشد و البته تمرکز سازمان خصوصی‌سازی بر استفاده از روشهای دیگر واگذاری، ممکن است در آینده به معرفی واگذاری از طریق روشهای دیگر نیز بیانجامد.

جدول شماره (2-2): عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت بر اساس نحوه واگذاری از سال 1384 لغایت 1389 (ارزش به میلیارد ریال)

نحوه واگذاری	سال	1384	1385	1386	1387	1388	1389	جمع کل	درصد از کل
بورسی		453	24,788	162,742	194,689	147,404	39,944	570,020	70.0
فرابورس		0	0	0	0	0	25,917	25,917	3.2
مذاکره		0	0	0	0	2,502	397	2,900	0.4
مزایده		311	602	87,195	20,250	29,117	78,452	215,927	26.5
جمع		764	25,390	249,937	214,939	179,024	144,710	814,764	100

ج - واگذاری به تفکیک بازار عرضه

از 814,764 میلیارد ریال سهام واگذار شده طی بازه زمانی مورد بررسی، 96/2 درصد واگذاریها به صورت بلوکی انجام پذیرفته است. 2/5 درصد از واگذاریها به صورت عرضه‌های تدریجی و روزانه در بازار سرمایه و 1/3 درصد به صورت سهام ترجیحی بوده است (جدول شماره (2-3)).

جدول شماره (2-3): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت بر اساس بازار عرضه از سال 1384 لغایت 1389 (ارزش به میلیارد ریال)

بازار عرضه	سال	1384	1385	1386	1387	1388	1389	جمع کل	درصد از کل
بلوکی		426	23,005	243,192	204,366	172,282	140,374	783,646	96.2
تدریجی		318	2,350	4,568	6,511	3,859	2,544	20,150	2.5
ترجیحی		20	34	2,177	4,062	2,883	1,791	10,968	1.3
جمع		764	25,390	249,937	214,939	179,024	144,710	814,764	100

د - واگذاری به تفکیک طبقه بندی قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (44) قانون اساسی»

ابلاغ بند (ج) سیاست های کلی اصل (44) قانون اساسی در نیمه نخست سال 1385، نقطه تحولی در فرآیند خصوصی سازی می باشد. بر اساس این ابلاغیه 80 درصد از ارزش مجموع سهام بنگاه های دولتی از هر فعالیت مشمول مفاد صدر اصل (44) قانون اساسی که تا آن تاریخ صد درصد دولتی بوده و قابلیت واگذاری نداشته اند (با رعایت بعضی از استثناء ها)، قابلیت واگذاری یافتند؛ شرکت های بزرگی از جمله: صنایع پالایش و پخش، مخابرات، معادن و صنایع مادر و غیره.

همچنین ماده (2) قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (44) قانون اساسی» شرکت های قابل واگذاری را طبقه بندی نموده است. بر این اساس گروه (1) این ماده شرکت هایی می باشند که تا قبل از ابلاغ بند (ج) سیاست ها بر اساس قانون برنامه سوم و چهارم توسعه قابلیت واگذاری داشته اند؛ و بر اساس قانون یاد شده می بایست تا پایان برنامه چهارم توسعه بطور کامل واگذار گردند (شرکت های خارج از صدر اصل (44) قانون اساسی) و گروه (2) این ماده اشاره به شرکت هایی دارد که با توجه به ابلاغ بند (ج) سیاست ها مجوز واگذاری یافته اند (شرکت های صدر اصل (44) قانون اساسی) که آنها هم بر اساس قانون مزبور می بایست تا پایان سال 1393 واگذار گردند.

بر اساس این تفکیک از 814,764 میلیارد ریال سهام واگذار شده در طی دوره 89-1384، 66 درصد واگذاریها مربوط به واگذاری شرکت ها و بنگاه های متعلق به گروه (2) قانون بوده است و 34 درصد دیگر مربوط به شرکت ها و بنگاه های گروه (1) ماده (2) قانون بوده است.

جدول شماره (2-3): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت بر اساس شمول اصل (44) قانون اساسی از سال 1384 لغایت 1389 (ارزش به میلیارد ریال)

سال	1384	1385	1386	1387	1388	1389	جمع کل	درصد از کل
گروه 1 ماده 2 قانون	764	6,626	95,013	38,362	44,784	92,495	278,044	34
گروه 2 ماده 2 قانون	0	18,763	154,924	176,578	134,240	52,215	536,720	66
جمع	764.14	25390	249937	214939	179024	144,710	814764	100

ح - واگذاریها به تفکیک وزارتخانه

طی دوره 89-1384، سهام متعلق به 9 وزارتخانه به بخش غیر دولتی واگذار گردیده است. از میان 814,764 میلیارد ریال سهام واگذار شده، وزارت نفت با دربرداشتن 48 درصد از واگذاریها به تنهایی نیمی از واگذاریها را به خود اختصاص داده است. وزارت صنایع و معادن و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به ترتیب با 17 و 14 درصد رتبه های دوم و سوم را به خود اختصاص داده اند (جدول شماره (2-4)).

جدول شماره (2-4): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت بر اساس وزارتخانه، از سال 1384 لغایت 1389 (ارزش به میلیارد ریال)

ردیف	وزارتخانه	1384	1385	1386	1387	1388	1389	جمع کل	درصد از کل
1	وزارت نفت	38	53	158,281	163,169	39,095	29,264	389,899	48
2	وزارت صنایع و معادن	459	21,641	50,870	33,759	10,828	19,987	137,544	17
3	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	74	186	14,836	6,192	94,495	0	115,783	14
4	وزارت امور اقتصادی و دارایی	67	50	23,201	698	17,265	585	41,867	5.1
5	وزارت نیرو	100	414	2,519	5,322	13,364	86,139	107,858	13.2
6	وزارت راه و ترابری	0	0	106	4,698	3,061	6,430	14,295	1.8
7	وزارت بازرگانی	0	3,000	0	1,101	916	385	5,402	0.7
8	وزارت جهاد کشاورزی	27	46	34	0	0	1,920	2,027	0.2
9	وزارت آموزش و پرورش	0	0	90	0	0	0	90	0.0
	جمع	764	25,390	249,937	214,939	179,024	144,710	814,764	100

و- واگذاریها به تفکیک شرکت مادر تخصصی

سازمان خصوصی سازی از طریق وکالت های مأخوذه از شرکت های مادر تخصصی اقدام به فروش سهام به بخش خصوصی نموده است. طی برنامه چهارم توسعه، سهام متعلق به 31 شرکت مادر تخصصی به بخش غیر دولتی واگذار گردیده است. از میان 814,764 میلیارد ریال سهام واگذار شده، شرکت مادر تخصصی «ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران» با 15 درصد بیشترین ارزش واگذاریها را به خود اختصاص داده است. همچنین سازمان «توسعه و نوسازی» با 14/3 درصد و شرکت مادر تخصصی «مخابرات ایران» با 14 درصد رتبه های دوم و سوم را به خود اختصاص داده اند (جدول شماره (2-5)).

جدول شماره (5-2): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت
بر اساس شرکت های مادر تخصصی، از سال 1384 لغایت 1389 (ارزش به میلیارد ریال)

ردیف	مادر تخصصی	1384	1385	1386	1387	1388	1389	جمع کل	درصد از کل
1	ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران			69,673	31,323	21,232	239	122,467	15
2	سازمان توسعه و نوسازی	212	20,651	47,939	30,052	7,148	10,380	116,382	14.3
3	شرکت مخابرات ایران	74	186	14,836	6,192	94,495		115,783	14
4	ملی صنایع پتروشیمی	38	53	53,869	17,674	11,941	18,477	102,052	12.5
5	وزارت نفت				100,000	1,661		101,661	12.5
6	وزارت امور اقتصادی و دارایی			23,113	688	16,792	575	41,169	5.1
7	توانیر			1,858	4,963	9,035	60,471	76,328	9.4
8	ملی نفت ایران			34,388	14,171	4,260	10,548	63,367	7.8
9	سازمان گسترش و نوسازی	247	989	2,931	2,739	3,680	9,600	20,186	2.5
10	سانتکاب	100	414	661	351	3,101	673	5,299	0.7
11	بازرگانی دولتی ایران		3,000		1,101	916	362	5,378	0.7
12	راه آهن جمهوری اسلامی ایران				32	2,394	1,016	3,442	0.4
13	وزارت راه و ترابری				2,824		4,890	7,713	0.9
14	سازمان بنادر و کشتیرانی				1,842			1,842	0.2
15	تولید محصولات کشاورزی، دامی و منابع طبیعی						1,588	1,588	0.2
16	مدیریت منابع آب ایران				8	1,228	42	1,279	0.2
17	وزارت صنایع و معادن				968			968	0.1
18	ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور					667		667	0.1
19	سازمان خصوصی سازی	67	50	88	11	473	10	698	0.1
20	ملی گاز			352				352	0.0
21	شرکت خدمات کشاورزی	27	46	34			332	439	0.1
22	سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای			106				106	0.0
23	وزارت آموزش و پرورش			88	0			88	0.0
24	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان			2	0			3	0.0
25	عمران و بهسازی شهری ایران							0	0.0
26	هوایمائی جمهوری اسلامی ایران						524	524	0.1
27	موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی						24		0.0
28	آب و فاضلاب کشور						1,168		0.0
29	برق منطقه ای تهران						13,979		0.0
30	برق منطقه ای فارس						9,805		0.0
31	سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور						8		0.0
	جمع	764	25,390	249,937	214,939	179,024	144,710	814,764	100

ز - واگذاریها به تفکیک صنعت

این تفکیک‌بندی واگذاریهای صورت گرفته در بازه زمانی مورد بررسی را در 23 صنعت طبقه‌بندی نموده است. «صنعت فرآورده‌های نفتی» 22 درصد از واگذاریها در بازه زمانی مورد بررسی را به خود اختصاص داده است. «صنعت مواد و محصولات شیمیایی» با 17 درصد و «صنعت مخابرات» با 14/2 درصد رتبه دوم و سوم این تفکیک را دارا می‌باشند.

جدول شماره (6-2): عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت

بر اساس صنعت، از سال 1384 لغایت 1389 (ارزش به میلیارد ریال)

ردیف	صنعت	1384	1385	1386	1387	1388	1389	جمع کل	درصد از کل
1	فرآورده های نفتی	0	0	70,024	91,323	21,232	239	182,819	22
2	مواد و محصولات شیمیایی	32	0	53,869	57,673	11,931	18,455	141,960	17
3	گروه مخابرات	0	0	14,836	6,192	94,495	0	115,523	14.2
4	فلزات اساسی	0	16,063	47,477	26,171	1,190	5,060	95,961	11.8
5	بانک ها، موسسات اعتباری و سایر نهادهای پولی	0	0	21,045	688	15,550	350	37,634	4.6
6	تولید، انتقال و توزیع برق	0	0	9	4,793	3,908	84,252	92,961	11.4
7	حمل و نقل	5	3,053	47	18,871	675	5,979	28,631	3.5
8	استخراج نفت و گاز	0	0	34,388	0	2,536	9,916	46,840	5.7
9	خدمات فنی و مهندسی	229	208	3,191	1,289	8,158	1,524	14,599	1.8
10	استخراج کانه های فلزی	0	3,608	0	3,326	5,895	4,681	17,510	2.1
11	خودرو و ساخت قطعات	0	0	352	188	0	8,185	8,726	1.1
12	ماشین آلات و تجهیزات	27	983	83	2,205	698	2	3,997	0.5
13	بیمه	0	0	2,068	0	1,242	246	3,556	0.4
14	ماشین آلات و دستگاههای برقی	0	203	749	0	2,486	0	3,438	0.4
15	سیمان، آهک، گچ	214	981	510	794	102	9	2,608	0.3
16	محصولات غذایی و آشامیدنی	0	0	0	0	0	1,588	1,588	0.2
17	پیمانکاری صنعتی	0	0	383	0	0	717	1,099	0.1
18	ساخت محصولات فلزی	0	0	274	0	0	2	276	0.0
19	ساخت وسایل ارتباطی	74	186	0	0	0	0	260	0.0
20	انبوه سازی، املاک و مستغلات	0	0	95	28	0	0	123	0.0
21	سرمایه گذاریهای مالی	0	0	88	5	0	0	92	0.0
22	کشاورزی، دامپروری و خدمات وابسته	0	46	0	0	0	36	82	0.0
23	سایر	184	59	451	1,395	8,924	3,469	14,482	1.8
	جمع	764	25,390	249,937	214,939	179,024	144,710	814,764	100

2-2-3- تعداد و ارزش سهام واگذار شده به بخش خصوصی در سال 1389

سازمان خصوصی سازی در سال 1389 بالغ بر 9,558/6 میلیون سهم به ارزش تقریبی 55,436 میلیارد ریال از شرکت های دولتی و متعلق به دولت را در 115 شرکت شامل 12 شرکت زیرمجموعه خود و 103 شرکت زیرمجموعه سایر شرکت های مادر تخصصی به بخش خصوصی واگذار کرده است. جداول این بخش بیانگر عملکرد این سازمان از نظر تعداد و ارزش سهام واگذار شده می باشد. در این راستا می توان به موارد زیر اشاره نمود:

- از مجموع تعداد 115 شرکت، سهام 30 شرکت به روش بورس واگذار شده است که این تعداد شرکت واگذار شده، میزان 49/4 درصد تعداد سهام واگذار شده و 33/6 درصد ارزش کل واگذاری ها به بخش خصوصی را به خود اختصاص داده است. 13/2 درصد ارزش واگذاری ها به صورت واگذاری سهام در بورس به شیوه تدریجی و 2/6 درصد ارزش آن به صورت ترجیحی (واگذاری به کارکنان و مدیران شرکت های مورد واگذاری) و 84/2 درصد به صورت واگذاری بلوکی از طریق برگزاری مزایده های عمومی در بورس و خارج از بورس، انجام پذیرفته است (جداول (2-7) و (2-8) و نمودار مربوطه).
- از مجموع 115 شرکت، سهام 58 شرکت به روش مزایده واگذار شده است که این تعداد شرکت واگذار شده، میزان 17/2 درصد تعداد سهام واگذار شده و 48/1 درصد ارزش کل واگذاری ها به بخش خصوصی را به خود اختصاص داده است. در این بین 96/4 درصد ارزش واگذاری ها به صورت مزایده، به شیوه بلوکی و 3/6 درصد ارزش آن به صورت ترجیحی (واگذاری به کارکنان و مدیران شرکت های مورد واگذاری) صورت پذیرفته است. لازم به ذکر است که در واگذاری های مزایده ای، واگذاری تدریجی سهام به عموم موضوعیت نمی یابد (جداول (2-7) و (2-8) و نمودار مربوطه).
- در طول دوره مورد نظر از مجموع 115 شرکت، سهام 20 شرکت به روش فرابورس واگذار شده است که این تعداد شرکت واگذار شده، میزان 32/7 درصد تعداد سهام واگذار شده و 17/9 درصد ارزش کل واگذاری ها به بخش خصوصی را به خود اختصاص داده است. در این بین 96/6 درصد ارزش این واگذاری ها به صورت واگذاری سهام به شیوه بلوکی، 2/6 درصد ارزش آن به صورت ترجیحی (واگذاری به کارکنان و مدیران شرکت های مورد واگذاری) و 0/7 درصد آن به صورت تدریجی صورت پذیرفته است. (جداول (2-7) و (2-8) و نمودار مربوطه).

• از مجموع 115 شرکت، سهام 7 شرکت به روش مذاکره واگذار شده است که این تعداد شرکت واگذار شده، میزان 0/7 درصد تعداد سهام واگذار شده و 0/4 درصد ارزش کل واگذاری‌ها به بخش خصوصی را به خود اختصاص داده است. در این بین 62/3 درصد ارزش این واگذاری‌ها به صورت واگذاری سهام به شیوه بلوکی و 37/7 درصد ارزش آن به صورت ترجیحی (واگذاری به کارکنان و مدیران شرکت‌های مورد واگذاری) صورت پذیرفته است و واگذاری در قالب سهام ترجیحی صورت نگرفته است (جداول شماره 7-2) و (2-8) و نمودار مربوطه).

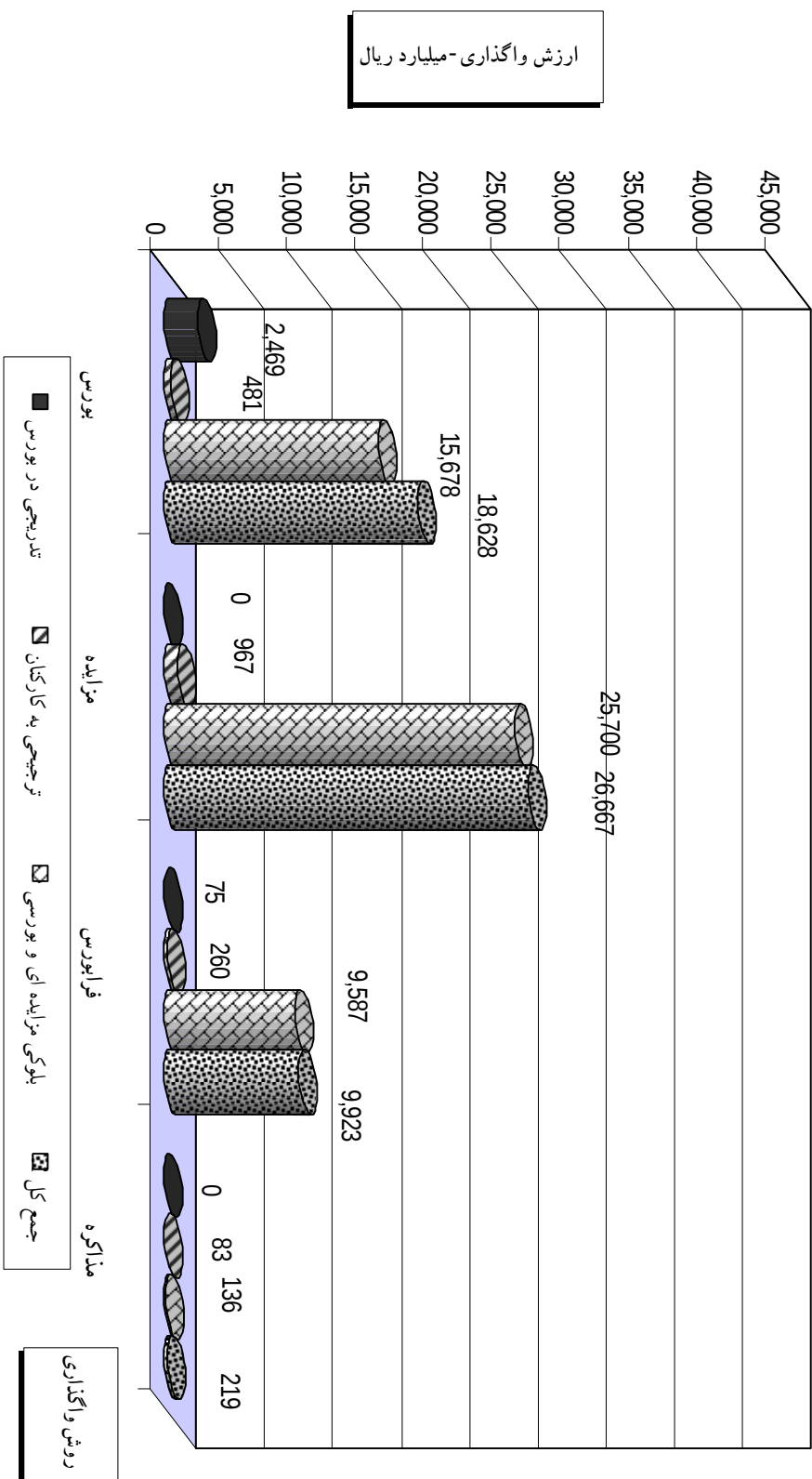
جدول شماره (2-7): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت به بخش خصوصی در سال 1389، بر اساس روش واگذاری

شیوه واگذاری	تعداد - ارزش	تعداد سهام	ارزش سهام (میلیون ریال)	ردیف
بورس	4,720,832,333	49/4	18,627,505	33/6
مزایده	1,643,320,049	17/2	26,666,904	48/1
فرا بورس	3,128,010,801	32/7	9,922,507	17/9
مذاکره	66,465,354	0/7	219,092	0/4
جمع کل	9,558,628,537	100	55,436,008	100

جدول شماره (2-8): ارزش سهام واگذار شده به بخش خصوصی در سال 1389 بر اساس شیوه واگذاری (ارزش به میلیون ریال)

نوع واگذاری	بورس	مزایده	فرا بورس	مذاکره	ردیف
شیوه واگذاری	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف
تدریجی در بورس	2,468,956	13/2	0	75,336	0/76
ترجیحی به کارکنان و مدیران	480,982	2/6	967,352	260,384	2/62
بلوکی مزایده‌ای و بورسی	15,677,567	84/2	25,699,552	9,586,787	96/62
جمع کل	18,627,505	۱۰۰	26,666,904	۱۰۰	۱۰۰

نمودار (2-1): ارزش واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت به بخش خصوصی در سال 1389
بر اساس روش و شیوه واگذاری

وضعیت تفصیلی عملکرد سال 1389 در خصوص واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت به شرح جداول شماره (1) و (2) پیوست این گزارش ارائه شده است:

• جدول پیوست شماره (1)، وضعیت فروش سهام به بخش خصوصی از طریق بورس، مزایده، فرابورس و مذاکره را در سال 1389، به تفکیک شرکت‌های مادر تخصصی، شیوه فروش (تدریجی، ترجیحی و بلوکی)، فهرست شرکت‌هایی که سهام قابل واگذاری آنها در اثر واگذاری به صفر رسیده است را ارائه می‌کند.

• جدول پیوست شماره (2)، نشانگر آن است که در سال 1389، 185 آگهی فروش سهام به صورت بلوکی و تدریجی (کشف قیمت) وجود داشته است که 91 مورد مربوط به روش مزایده، 31 مورد مربوط به روش بورس، 42 مورد مربوط به روش فرابورس و 21 مورد مربوط به روش مذاکره می‌باشد. از شرکت‌های آگهی شده جهت واگذاری، به لحاظ اینکه فقط برای سهام 90 شرکت متقاضی خرید وجود داشته است، لذا به همین تعداد شرکت واگذار گردیده است. همچنین جدول مزبور دلایل مربوط به علل عدم فروش برخی از شرکتهای آگهی شده (عرضه شده) در سال 1389 را نیز نشان می‌دهد.

3-2-3- واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران شرکت‌ها، در سال 1389

طبق آیین نامه اجرایی «نحوه واگذاری سهام ترجیحی» موضوع جزء (8) بند (الف) ماده (40) قانون «اجرای سیاست‌های کلی اصل (44) قانون اساسی»، به منظور جذب کارگران، کارکنان و مدیران باتجربه، متخصص و کارآمد و با هدف افزایش بهره‌وری شرکت‌های قابل واگذاری، میزان و نحوه واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران شرکت‌ها، تعیین شده است. براساس آئین نامه مذکور فروش سهام ترجیحی به میزان حداکثر پنج درصد (5%) از سهام بنگاههای مشمول واگذاری تا سقف ده برابر میانگین شش ماهه آخرین مبلغ حقوق و مزایای مستمر دریافتی متقاضیان بر اساس احکام حقوقی آنان با قیمت پایه واگذاری، به ازای هر نفر، تماماً به صورت اقساط ده ساله مساوی سالیانه بدون پرداخت سود فروش اقساطی، مجاز دانسته شده است. بنابراین سازمان خصوصی سازی در راستای انجام وظایف محوله، در سال 1389، به 55,780 نفر از کارگران و کارکنان 60 شرکت مورد واگذاری (6 شرکت بورسی، 34 شرکت مزایده‌ای، 15 شرکت فرابورسی و 5 شرکت مذاکره ای)، معادل 569 میلیون سهم به ارزش 1,791,363 میلیون ریال، به صورت ترجیحی واگذار نموده است.

لازم به ذکر است که براساس این نوع واگذاری، کارگران، کارکنان و مدیران شرکت‌های مورد واگذاری از مزیت‌هایی همچون؛ برخورداری از یک وام معادل ارزش سهام خریداری شده با اقساط 10 ساله

(در اولویت اول این وام از سود سهام متعلق به کارگران، کارکنان و مدیران کسر خواهد شد) و دریافت سود سالیانه سهام (با وجود اینکه این سهام در وثیقه سازمان خصوصی سازی می باشد)، بهره مند می گردند.

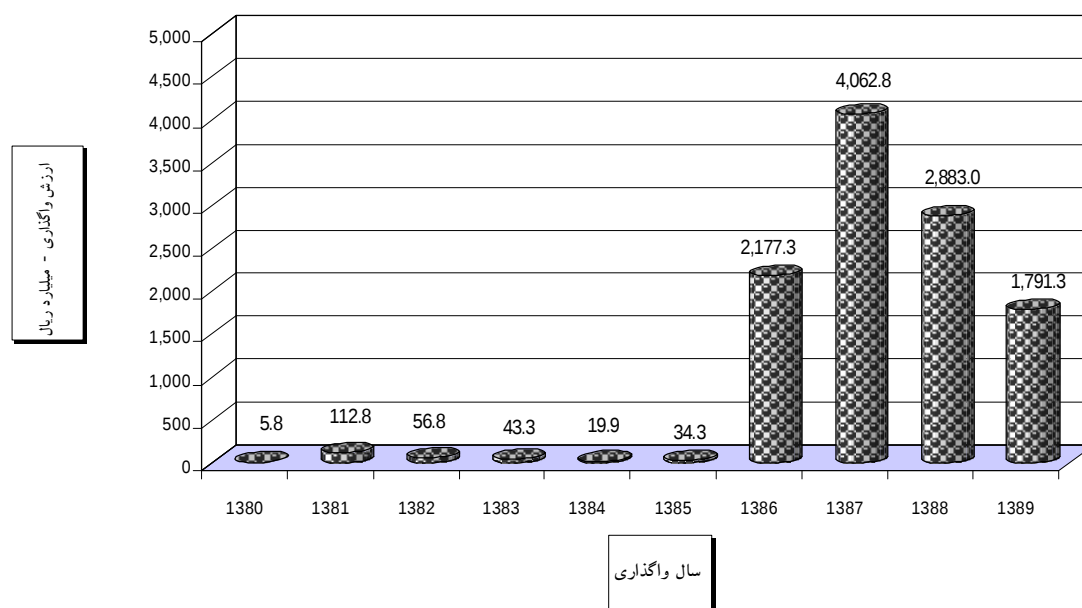
عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران در سال 1389 را می توان به شرح جدول (9-2) خلاصه نمود.

- مقایسه ارزش سهام ترجیحی واگذار شده برای سالهای 1380 تا 1389 (نمودار (2-2))، بیانگر اجرای سیاست افزایش سهم کارکنان از سهام شرکت های واگذار شده با هدف تأثیرگذاری بر بهبود عملکرد شرکت ها، می باشد.

جدول شماره (9-2): خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران شرکت ها در سال 1389

شرح	واحد	تعداد/ارزش
تعداد سهام واگذار شده	سهم	568,497,056
تعداد کارکنانی که صاحب سهم شده اند	نفر	55,780
سرايه دریافتی کارکنان و مدیران	سهم	10,192
ارزش سهام واگذار شده (به قیمت پایه)	میلیون ریال	1,791,363
سرايه دریافتی کارکنان و مدیران	ریال	32,114,791

نمودار (2-2): ارزش سهام ترجیحی واگذار شده به کارگران، کارکنان و مدیران، عملکرد مقایسه ای 1380 لغایت 1389

4-2-3- واگذاری قطعی سهام به کشاورزان، کارگران و ایثارگران، موضوع باقیمانده وظایف سازمان

مالی گسترش مالکیت واحدهای تولیدی سابق، در سال 1389

از آنجایی که به موجب ماده (15) فصل سوم قانون برنامه سوم توسعه وظایف باقیمانده از سازمان مذکور به سازمان خصوصی سازی با تغییر اساسنامه سازمان مالی گسترش مالکیت واحدهای تولیدی سابق، به سازمان خصوصی سازی انتقال یافته است، همه ساله امر آزادسازی سهام اعتباری متعلق به کارگران، کشاورزان و ایثارگران توسط سازمان خصوصی سازی به انجام می رسد.

بر این اساس طی دوره مورد بررسی سهام 61 شرکت زیر مجموعه سازمان خصوصی سازی به تعداد 284 میلیون سهم به صورت تحویل قطعی به کارگران، ایثارگران و کشاورزان، واگذار گردید.

- در این راستا عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری قطعی سهام به کشاورزان، کارگران و ایثارگران، در سال 1389 در پیوست شماره (3) درج گردیده است.

5-2-3- تحقق اهداف درآمدی بودجه سنواتی و عملکرد واگذاری سهام در سال 1389 و مقایسه با سالهای قبل

از سال 1380 لغایت 1387، انتقال وجوه حاصل از فروش سهام شرکت های دولتی بر اساس مقررات قانون برنامه سوم و چهارم توسعه (ماده (19) فصل سوم قانون برنامه سوم و ماده (8) قانون برنامه چهارم توسعه)، صورت گرفته است و بر اساس آن درصدی از وجوه حاصل از فروش به حساب خزانه و درصدی به حساب شرکت مادر تخصصی مربوطه واریز شده است. لیکن با توجه به تصویب آیین نامه اجرایی «نحوه هزینه کرد وجوه حاصل از واگذاری» موضوع تبصره (2) ماده (29) قانون اجرای سیاست های کلی اصل «44» قانون اساسی در سال 1388، تمام درآمد حاصل از واگذاری می باید به حساب خزانه واریز گردد. بنابراین به دلیل تصویب آیین نامه مذکور در سال 1388، مقررات قانون برنامه چهارم توسعه تا پایان سال 1387 اجرا گردیده است و از سال 1388 به بعد مقررات قانون اجرای سیاست های کلی اصل (44) اجرا شده است.

در این خصوص باتوجه به نحوه دریافت و تخصیص درآمدهای حاصل از واگذاری، بررسی مقایسه ای درصد تحقق درآمد پیش بینی شده در بودجه در مقایسه با ارزش واریزی به خزانه طی سالهای 1384 لغایت 1389، به شرح جدول شماره (10-2) می باشد.

جدول شماره (10-2): خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در تحقق اهداف درآمدی حاصل از واگذاری از سال 1380 لغایت سال 1389

دوره مورد بررسی	درآمد پیش بینی شده در بودجه (میلیارد ریال)	ارزش مبالغ واریز شده به خزانه (میلیارد ریال)	درصد تحقق درآمد پیش بینی شده در بودجه با توجه به وصولی های خزانه
سال 1380	1,200	94	8
سال 1381	6,000	1,013	17
سال 1382	7,000	2,471	35
سال 1383	11,000	2,813	26
سال 1384	5,000	1,537	31
سال 1385	7,400	1,636	22
سال 1386	30,000	6,288	21
سال 1387	30,000	15,015	50
سال 1388	32,100	19,496	61
سال 1389	45,000	38,039	85
جمع کل	174,700	88,402	50/6

همانطور که در این جدول مشخص شده است درآمد پیش بینی شده در بودجه برای واگذاری ها در سال 1389، 45,000 میلیارد ریال بوده است در حالی که ارزش مبالغ واریز شده به خزانه توسط سازمان خصوصی سازی در طول این سال، معادل 38,039 میلیارد ریال بوده است. لذا در این راستا درصد تحقق درآمد پیش بینی شده در بودجه در سال 1389، براساس ارزش واگذاری های سازمان، 85 درصد می باشد که نسبت به سالهای گذشته بیشترین میزان تحقق را داشته است.

3-2-6- تحقق اهداف واگذاری سهام بابت رد دیون دولت در سال 1389 و مقایسه با سالهای قبل

مسئولیت واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت به دستگاه های طلبکار همچون سازمان تأمین اجتماعی، سازمان بازنشستگی کشوری، صندوق ذخیره فرهنگیان و ...، که قبلاً به موجب قوانین بودجه سنواتی، بر عهده کمیته ویژه ای به ریاست معاون اول ریاست جمهوری و متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رفاه و تأمین اجتماعی، کار و امور اجتماعی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و وزارتخانه، سازمان و یا مؤسسه دولتی ذیربط (حسب مورد) و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی سابق کشور، بوده و بهای ارزیابی براساس ارزیابی کارشناسان رسمی این کمیته صورت می گرفته، از سال 1386 به سازمان

خصوصی سازی محول گردید. انجام این امر موجب شد تا واگذاری سهام بابت رد دیون دولت نیز به طور متمرکز و در کنار انجام امور مربوط به واگذاری به سایر بخشهای اقتصادی توسط این سازمان صورت پذیرد و فرآیند شناسایی شرکتها، آماده سازی و قیمت گذاری و اخذ مصوبه های مورد نیاز، از طریق سازمان خصوصی سازی انجام پذیرفته و ارزیابی عملکرد دولت در این خصوص آسانتر امکان پذیر گردد. جدول شماره (2-11) عملکرد سازمان خصوصی سازی در تحقق اهداف واگذاری بابت رد دیون دولت از سال 1386 لغایت 1389 را نشان می دهد.

جدول شماره (2-11): خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در تحقق اهداف واگذاری بابت رد دیون دولت از سال 1386 لغایت پایان سال 1389

دوره مورد بررسی	ارزش پیش بینی شده در بودجه بابت رد دیون دولت (میلیارد ریال)	ارزش واگذاری های انجام یافته بابت رد دیون دولت (میلیارد ریال)	درصد تحقق درآمد پیش بینی شده در بودجه نسبت به ارزش واگذاریها
سال 1386	40.000	27,482	68/7
سال 1387	12.000	31,240	260/3 (2/6 برابر)
سال 1388	47,000 (25,000+22,000)	59,140	125/8 (1/2 برابر)
سال 1389*	50,000	40,800	81/6

*در خصوص جدول فوق ذکر 2 نکته به شرح ذیل ضروری است:

1- در سال 1389 و در چارچوب قانون بودجه این سال، موضوعات رد دیون دولت تنوع بسیار بیشتری نسبت به سالهای گذشته یافت، به گونه ای که واگذاری سهام به پیمانکاران اجرای طرح های توسعه ای، بانکهای طلبکار از دولت، طرح صندوق آتیه و غیره، به واگذاری سهام به نهادهای طلبکار از جمله صندوقهای بازنشستگی، افزوده شد؛ و این امر خود را در بندهای متفاوتی از قانون بودجه نشان داد. لذا با توجه به اینکه در خصوص برخی از بندهای مذکور میزان بدهی دولت در بودجه پیش بینی نشده است، رقم در نظر گرفته شده در این جدول، رقم پیش بینی شده در جزء «ج» بند «8» ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور و عملکرد متناسب با آن می باشد. عملکرد سایر بندها در دیگر بخشهای گزارش مورد توجه قرار گرفته است.

2- در خصوص تحقق اهداف واگذاری بابت رد دیون دولت در سال 1389 لازم به ذکر است علی رغم اینکه ارزش پیش بینی شده بابت رد دیون دولت در قانون بودجه سال 1389 کل کشور مبلغ 50,000 میلیارد ریال بوده است، لیکن عملکرد واقعی سازمان خصوصی سازی پس از تعیین مبلغ مذکور، منوط به تفکیک این مبلغ بر مبنای مطالبات هر نهاد توسط معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهوری می باشد؛ تا بر اساس آن سازمان خصوصی سازی بتواند نسبت به تعیین سبد سهام، اخذ توافقات و مصوبات و سپس واگذاری اقدام نماید.

در این راستا با توجه به پیگیری های مکرر، سرانجام معاونت مزبور مبلغ 45,000 میلیارد ریال از اعتبار تملک دارائی های مالی از محل ردیف (4-101000) جدول شماره «8» قانون بودجه سال 1389 کل کشور تحت عنوان «واگذاری سهام بابت ردیون دولت به دستگاهها و نهادهای طلبکار از دولت» را بر مبنای مطالبات هر نهاد، تفکیک و در تاریخ 1389/12/25 به این سازمان ابلاغ نموده است. سازمان خصوصی سازی نیز به محض دریافت ابلاغیه یاد شده اقدامات لازم را در پیش گرفته است.

با توجه به این امر در زمان ارائه گزارش موجود، سبد سهام به منظور واگذاری معادل 40,800 میلیارد ریال سهام بابت رد دیون دولت، پیشنهاد و آماده شده است؛ که به محض دریافت مصوبه هیأت وزیران (یا نمایندگان منتخب هیأت وزیران) در خصوص ترکیب سبد؛ و مصوبه هیأت واگذاری در خصوص ارزشهای در نظر گرفته شده برای سبد، نسبت به واگذاری یا انتقال سهام، اقدام خواهد شد. با توجه به مصوبات اخیرالذکر امکان اصلاح عملکرد مربوطه در گزارشات آتی وجود دارد.

3-3 - عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای اجرای طرح توزیع سهام عدالت

اجرای طرح توزیع سهام عدالت به موجب آئین نامه اجرایی «توزیع سهام عدالت»، موضوع مواد (34) تا (38) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» برعهده سازمان خصوصی سازی گذاشته شده است. به موجب مواد مذکور دولت مجاز گردیده است تا در اجرای سیاست گسترش مالکیت عمومی به منظور تأمین عدالت اجتماعی، تا چهل درصد (40%) مجموع ارزش سهام بنگاههای قابل واگذاری در هر بازار موضوع گروه (2) ماده (2) این قانون را به شش (6) دهک پایین درآمدی جامعه واگذار نماید. در مورد دو دهک پایین درآمدی با اولویت روستائینان و عشایر، سهام با پنجاه درصد (50%) تخفیف و با دوره تقسیط ده ساله واگذار می گردد ولی در مورد چهار دهک بعدی، حسب مورد، واگذاری به صورت تقسیط ده ساله امکان پذیر است. بنابراین سازمان خصوصی سازی که مسئولیت اجرای طرح یاد شده را برعهده داشته است؛ اقدامات وسیع و گسترده ای را به منظور «شناسایی مشمولان طرح»، «آماده سازی سهام قابل واگذاری»، «واگذاری سهام» و «توزیع سود سهام»، به عمل آورده است.

3-3-1- اقدامات انجام یافته در راستای شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت

با توجه به تبصره (3) ماده (34) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» موضوع تکلیف وزارت امور اقتصادی و دارایی برای شناسایی افراد مشمول طرح «توزیع سهام عدالت» با سازو کارهای علمی و دقیق با همکاری وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و فراهم آوردن شرایط واگذاری سهام به مشمولان، در تاریخ 1389/04/30 وزیر امور اقتصادی و دارایی دستورالعملی را برای تسهیل در اجرای حکم این تبصره و به منظور شناسایی اقشاری که تا کنون مشمول طرح توزیع «سهام عدالت» نبوده اند، صادر نمود. عملکرد این تبصره تا پایان سال 1389 حاکی از آن است که با همه مشکلات موجود و با همکاری سازمانهای مرتبط، فرآیند شناسایی شش (6) دهک پایین درآمدی جامعه به اتمام رسیده، و واگذاری سهام عدالت در (19) مرحله و به منظور شناسایی 44,800,665 نفر، به شرح ذیل مورد اجرا قرار گرفته است:

3-3-1-1- شناسایی مشمولان مرحله اول طرح توزیع سهام عدالت

در مرحله اول طرح توزیع سهام عدالت، مددجویان نهادهای حمایتی شامل:

- مشمولان طرح شهید رجایی،
- مددجویان کمیته امداد،

- و مددجویان سازمان بهزیستی، و
- رزمندگان فاقد شغل.

در دو بخش مورد شناسایی قرار گرفتند:

- در بخش اول پس از صدور و توزیع دعوت‌نامه میان 4,981,514 نفر، 4,529,463 نفر آنان با مراجعه به شرکتهای تعاونی عدالت شهرستانی به عضویت این تعاونیها درآمده و سهامدار قطعی شناخته شده اند.
- در بخش تکمیلی این مرحله، تا پایان سال 1389 از بقیه مشمولان این گروه، ثبت نام به عمل آمد و برای تعداد 3,558,537 نفر دعوت‌نامه صادر شد که تاکنون تعداد 2,835,291 نفر از آنان با مراجعه و ثبت نام نموده و تعداد 2,581,067 نفر سهامدار نهایی شناخته شده‌اند.

2-3-1-3- شناسایی مشمولان مرحله دوم طرح توزیع سهام عدالت

در مرحله دوم طرح توزیع سهام عدالت، روستائیان و عشایر فاقد شغل و درآمد، مشمول دریافت سهام شدند. به منظور انجام این امر شناسایی مشمولان در دو بخش در دستور کار قرار گرفت، که در راستای آن اقدامات وسیع و گسترده‌ای شامل تدوین دستورالعمل‌های انجام کار، صدور و توزیع فرم الکترونیکی شناسایی خانوار در قالب دعوت‌نامه و ثبت نام مشمولان، انجام پذیرفت.

- بخش اول کار با صدور و توزیع 5,605,805 دعوت‌نامه انجام شد که منجر به ثبت نام 5,535,553 نفر در تعاونی‌های عدالت شهرستانی گردید و در نهایت تعداد 5,489,954 نفر سهامدار نهایی شناخته شده‌اند.

- بخش دوم کار با صدور و توزیع بیش از 11,527,537 دعوت‌نامه دنبال گردید که منجر به ثبت نام 10,870,328 نفر در تعاونی‌های عدالت شهرستانی گردید و در نهایت تعداد 10,596,557 نفر سهامدار نهایی شناخته شده‌اند.¹

¹ مشمولان مرحله اول و دوم (در بخش اول و در بخش تکمیلی) طرح توزیع سهام عدالت، مشمول تخفیف قانونی 50 درصدی می باشند و هر یک از افراد مزبور که دارای دعوت‌نامه سهام عدالت بوده اند، با مراجعه به شرکتهای تعاونی و ثبت نام نهایی مشمول 50 درصد تخفیف در بهای سهام واگذار شده گردیده اند.

3-3-1-3- شناسایی مشمولان مرحله سوم طرح توزیع سهام عدالت

مشمولان مرحله سوم طرح توزیع سهام عدالت، شامل کلیه شاغلین دستگاههای اجرایی و افراد تحت تکفل آنان؛ و بازنشستگان لشکری، کشوری و تأمین اجتماعی و افراد تحت تکفل آنان می باشد؛ که انجام این کار نیز در دو بخش صورت پذیرفته است.

• بخش اول با صدور و توزیع 12,949,504 دعوت نامه انجام پذیرفت که منجر به ثبت نام 12,131,424 نفر در تعاونی های عدالت شهرستانی گردید و در نهایت تعداد 11,658,518 نفر سهامدار نهایی شناخته شده اند.

• بخش دوم با صدور و توزیع بیش از 1,570,955 دعوت نامه دنبال گردید که منجر به ثبت نام 931,464 نفر در تعاونی های عدالت شهرستانی گردید و در نهایت تعداد 738,816 نفر سهامدار نهایی شناخته شده اند.

3-3-1-4- شناسایی مشمولان مرحله چهارم طرح توزیع سهام عدالت

• در مرحله چهارم طرح توزیع سهام عدالت، ایثارگران (والدین، فرزندان و همسران شهدا)، جانبازان و آزادگان به عنوان جامعه هدف مورد شناسایی قرار گرفتند؛ که در این میان 1,332,188 دعوت نامه صادر شد که منجر به ثبت نام 1,229,984 نفر در تعاونی های عدالت شهرستانی گردید و در نهایت تعداد 1,179,932 نفر سهامدار نهایی شناخته شده اند.

3-3-1-5- شناسایی مشمولان مراحل پنجم تا دهم (سایر گروهها)

این مرحله شامل اقشار کم درآمدی به شرح زیر می باشند که بر اساس مصوبات ستاد مرکزی، توزیع سهام عدالت بین آنان انجام شده یا در حال انجام می باشد و تا پایان سال 1389، برای 290,688 نفر شامل گروههای زیر دعوت نامه صادر و تعداد 223,030 نفر با مراجعه به شرکتهای تعاونی شهرستانی ثبت نام شده اند و در نهایت تعداد 208,348 نفر سهامدار نهایی شناخته شده اند که شامل گروههای ذیل می باشند:

- مرحله پنجم: زنان کارگر سرپرست خانوار (مشمول قانون کار)،
- مرحله ششم: خدام مساجد، حسینییه ها و امام زاده ها،

- مرحله هفتم: طلاب حوزه های علمیه سراسر کشور،
- مرحله هشتم: بیماران خاص (هموفیلی ، ام اس ، تالاسمی و دیالیزی)،
- مرحله نهم: کارکنان ستاد های نماز جمعه، و
- مرحله دهم: خبرنگاران.

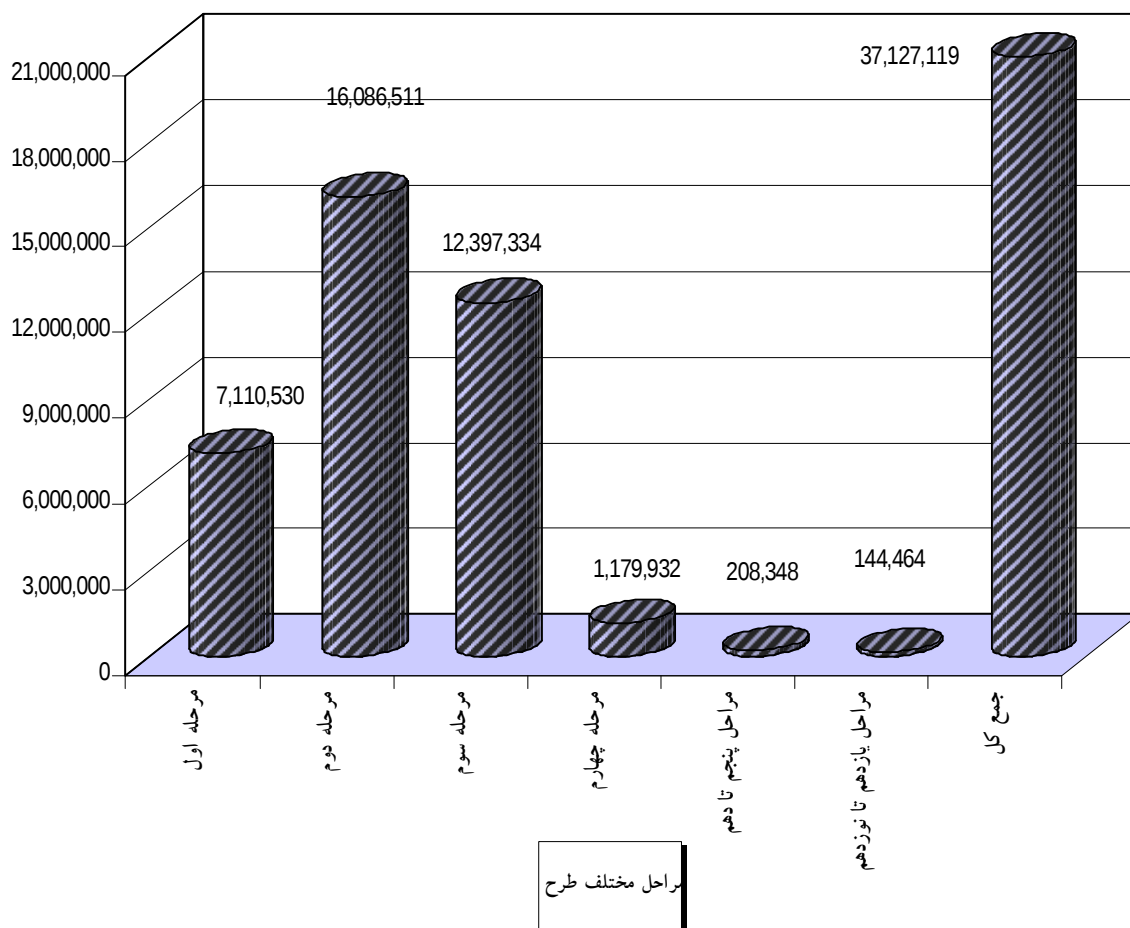
6-1-3-3- شناسایی مشمولان مراحل یازده تا نوزدهم (گروههای عمومی)

در این مرحله که شامل گروههای عمومی می باشد، برای 2,983,957 نفر شامل گروههای زیر دعوتنامه صادر و تعداد 821,982 نفر با مراجعه به شرکتهای تعاونی شهرستانی ثبت نام شده اند و در نهایت تعداد 144,464 نفر سهامدار نهایی شناخته شده اند که شامل گروههای ذیل می باشند:

- مرحله یازدهم: کارکنان نهادهای دست اندر کار امرشناسایی و واگذاری سهام عدالت،
- مرحله دوازدهم: قالیبافان،
- مرحله سیزدهم: فعالان قرآنی،
- مرحله چهاردهم: مددجویان تحت پوشش مراکز مراقبت از زندانیان آزاد شده،
- مرحله پانزدهم: زنان سرپرست خانوار بی بضاعت،
- مرحله شانزدهم: مددجویان و کارکنان موسسات خیریه،
- مرحله هفدهم: تاکسیرانان و اتوبوسرانان شهری،
- مرحله هجدهم: افراد کم درآمدی که در مراحل قبلی مشمول نشده اند از جمله خود اظهاران و درخواستهای مردمی، و
- مرحله نوزدهم: کارگران فصلی و ساختمانی.

خلاصه اطلاعات مرتبط با شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت، جامعه هدف و مراحل انجام کار به شرح نمودار و جدول (1-3)، قابل ملاحظه است.

نمودار (3-1): تعداد مشمولان شناسایی شده طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک مراحل مختلف طرح
(سهامداران نهایی)

جدول شماره (1-3): وضعیت شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک جامعه هدف و مراحل انجام کار

ردیف	مرحله اقدام	بخش	سال اقدام	مشمولان	صدور دعوتنامه	تعداد ثبت نام شده	سهامداران نهایی	پیشرفت کار
1	اول	اول	1385	مشمولان طرح شهیدرجانی-مددجویان کمیته امداد و بهزیستی-رزمندگان فاقد شغل	4,981,514	4,529,463	4,529,463	ثبت نام در تعاونیها انجام شده و سود سالیهای 85و86 نیز پرداخت شده است .
		تکمیلی	1387		3,558,537	2,835,291	2,581,067	
مجموع					8,540,051	7,364,754	7,110,530	
2	دوم	اول	1386	روستائیان و عشایر فاقد شغل و کم درآمد	5,605,805	5,535,553	5,489,954	ثبت نام در تعاونیها انجام شده و سود سال 86 نیز پرداخت شده است .
		تکمیلی	1387	کلیه روستائیان و عشایر	11,527,537	10,870,328	10,596,557	
مجموع					17,133,342	16,405,881	16,086,511	
3	سوم	اول	1386	شاغلین دستگاههای اجرایی ، بازنشستگان کشوری ، لشگری ، تأمین اجتماعی و کارکنان شاغل شهرداریها	12,949,504	12,131,424	11,658,518	ثبت نام در تعاونیها انجام شده و کلیه ثبتنام شدگان در مهلت مقرر سودسال 86 را دریافت نموده و یا در حال دریافت می باشند.
		تکمیلی	1387-8		1,570,955	931,464	738,816	
مجموع					14,520,459	13,062,888	12,397,334	
4	چهارم	-	1387	ایثارگران : والدین ، فرزندان و همسر شهید - جانبازان و آزادگان	1,332,188	1,229,984	1,179,932	ثبت نام در تعاونیها انجام شده است .
5	سایر گروهها		1387	زنان کارگر سرپرست خانوار (مشمول قانون کار)	8,273	5,757	208,348	ثبت نام در تعاونیها انجام شده است.
1387			خدام مساجد ، حسینیه ها و امام زاده ها	33,568	28,797	ثبت نام در تعاونیها انجام شده است.		
1387			طلاب حوزه های علمیه سراسر کشور	181,669	169,006	ثبت نام در تعاونیها انجام شده است.		
1387			بیماران خاص (هموفیلی ، ام اس ، تالاسمی و دیالیزی)	47,474	7,964	ثبت نام در تعاونیها انجام شده است.		
1387			کارکنان ستاد های نماز جمعه	8,620	6,491	ثبت نام در تعاونیها انجام شده است.		
1387			خبرنگاران	11,064	5,015	ثبت نام در تعاونیها انجام شده است.		
مجموع					290,668	223,030	208,348	
11	گروههای عمومی		1387	کارکنان نهادهای دست اندر کار امرشناسایی و واگذاری سهام عدالت	11,626	821,982	144,464	ثبت نام در تعاونیها انجام شده است.
1388			قالیبافان	892,823	ثبت نام در تعاونیها انجام شده است.			
1388			فعالان قرآنی	6,517	ثبت نام در تعاونیها انجام شده است.			
1388			مددجویان تحت پوشش مراکز مراقبت از زندانیان آزاد شده	74,603	ثبت نام در تعاونیها انجام شده است.			
1388			زنان سرپرست خانوار بی بضاعت	312,200	ثبت نام در تعاونیها انجام شده است.			
1388			مددجویان و کارکنان موسسات خیریه	8,734	ثبت نام در تعاونیها انجام شده است.			
1388-9			تاکسیرانان و اتوبوسرانان شهری	1,677,454	در حال ثبت نام در تعاونی ها			
1388-9			افرادکم درآمدی که در مراحل قبلی مشمول نشده انداز جمله خوداظهاران و درخواستهای مردمی		در حال ثبت نام در تعاونی ها			
19			1388-9	کارگران فصلی و ساختمانی	درحال ثبت نام اولیه از طریق اینترنت			
مجموع					2,983,957	821,982	144,464	
جمع کل					44,800,665	39,108,519	37,127,119	

2-3-3- شرکتهای واگذار شده در قالب طرح «توزیع سهام عدالت»

فهرست و درصد سهام شرکتهای قابل واگذاری در قالب «طرح توزیع سهام عدالت» بر مبنای مصوبات دولت و ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت تعیین گردیده است.

همچنین لازم به توضیح است سهام تخصیص داده شده دولت در قالب «طرح توزیع سهام عدالت» از بین شرکت های سود ده دولتی انتخاب شده است و انتخاب سبد سهام بر اساس مدل های علمی روز و تئوری های جدید تشکیل پرتفوی سهام در بازارهای سرمایه صورت گرفته است. بطوریکه حداقل 8 صنعت پیشرو و برتر جهانی و 56 شرکت با پتانسیل بالا و پربازده در این پرتفوی قرار داده شده است.

ایجاد پرتفوی قوی سهام عدالت نشان دهنده اقدامات کارشناسی فراوان و دغدغه مسئولین امر و تلاش کارگزاران نظام در ریشه کن کردن فقر و تنگدستی و جایگزین نمودن رفاه عمومی و نسبی برای افراد مشمول در این طرح (شش دهک از پایین ترین دهک های درآمدی جامعه) می باشد.

جدول شماره (2-3) شرکتهای واگذار شده به سهام عدالت را طی چندین مرحله نشان می دهد:

جدول شماره (2-3): فهرست شرکتهای واگذار شده در قالب طرح توزیع سهام عدالت،
دربرگیرنده درصد واگذاری

ردیف	نام شرکت	درصد واگذاری	تعداد سهام	ردیف	نام شرکت	درصد واگذاری	تعداد سهام
1	پارس سوئیچ	45.50	65,977,128	29	پالایش نفت تهران	40	24,488,000
2	ساختمان سد و تاسیسات آبیاری سایر	48.62	285,969,640	30	پالایش نفت شیراز	40	411,019,440
3	خدمات مهندسی برق (مشانیر)	42	50,446	31	پالایش نفت کرمانشاه	40	53,951,440
4	نیرو ترانس	30.70	52,189,999	32	پالایش نفت آبادان	40	518,680,800
5	شهر صنعتی کاوه	21.38	21,375	33	پالایش نفت شازند اراک	40	2,558,556,160
6	شهر صنعتی رشت	28.49	185,250	34	پالایش نفت اصفهان	30	1,248,677,430
7	شهر صنعتی البرز	23.16	857,917	35	پالایش نفت تبریز	40	776,842,000
8	مدیریت پروژه های نیروگاهی ایران (مپنا)	25.57	2,032,841,207	36	ملی پخش فرآورده های نفتی	40	12,824,000
9	سیمان داراب	50	124,803,000	37	حمل و نقل پتروشیمی	29	2,320,000
10	سیمان دشتستان	34	101,999,980	38	هلدینگ خلیج فارس	40	
11	فولاد آلیاژی ایران	39.46	430,600,147	39	پتروشیمی شهید تندگویان	10	500,000,000
12	فولاد مبارکه اصفهان	30.19	4,770,273,067	40	پتروشیمی جم	15	720,000,000
13	ملی صنایع مس ایران	36.93	2,138,096,604	41	پتروشیمی مارون	30	1,200,000,000
14	چادرملو	20.70	414,100,000	42	پتروشیمی بیستون	30	150,000,000
15	گل گهر	10.90	95,920,000	43	پتروشیمی فجر	30	750,000,000
16	آلومینیوم ایران-ایرالکو	30	49,500,000	44	پتروشیمی خوزستان	30	108,000,000
17	فولاد خوزستان	30	657,600,000	45	پتروشیمی تبریز	10	498,200,000
18	سایپا	0.93	96,540,000	46	پتروشیمی ارومیه	30	12,300,000
19	ایران خودرو	1	63,000,000	47	پتروشیمی بوعلی سینا	30	150,000,000
20	سرمایه گذاری توسعه صنعتی ایران	23.36	176,360,385	48	پتروشیمی بندر امام	30	3,930,900,000
21	سرمایه گذاری رنا	4.50	72,000,000	49	ملی حفاری ایران	30	13,822,560.6
22	مگاموتور	6.79	135,714,290	50	پایانه های صادراتی مواد نفتی	40	4,887,480
23	پالایش نفت بندر عباس	40	5,520,000,000	51	ملی گاز ایران	40	27,748,084,400
24	پالایش نفت لاوان	40	457,368,640	52	مخابرات ایران	20	9,174,731,130
25	بانک صادرات ایران	40	6,721,200,000	53	بانک ملت	30	3,930,000,000
26	بانک تجارت	40	4,174,953,600	54	پست بانک	25	140,285,750
27	هوایمایی جمهوری اسلامی ایران (هما)	40	1,562,874,000	55	دخانیات ایران	40	780,000
28	کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران	24	1,920,000,000	56	کارخانجات مخابراتی ایران	35	21,490,000

3-3-3- تقسیم سهام قابل واگذاری به طرح «توزیع سهام عدالت»، به طور مستقیم بین شرکتهای سرمایه گذاری استانی

به موجب ماده (3) آیین نامه اجرایی «سهام عدالت» موضوع مواد (34) تا (38) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی»، «سهام عدالت» می بایست به صورت مستقیم به شرکتهای سرمایه گذاری استانی واگذار شود.¹ سهام مزبور در توثیق سازمان خصوصی سازی خواهد بود و متناسب با کسر تخفیفات قانونی و اقساط پرداختی از توثیق خارج می گردد. بدین منظور تا پایان سال 1389، نقل و انتقال سهام و واگذاری مستقیم «سهام عدالت» به «شرکتهای سرمایه گذاری استانی» صورت گرفته است و تا پایان سال مذکور علاوه بر تخفیف 50 درصدی در بهای واگذاری «سهام عدالت» به دو دهک اول، مبلغ 5,694 میلیارد ریال به عنوان اقساط به حساب خزانه واریز شده است و به اندازه مجموع 50 درصد تخفیف و اقساط واریزی به حساب خزانه، سهام عدالت از وثیقه آزاد شده است.

همچنین مطابق ماده (4) آیین نامه اجرایی «سهام عدالت» موضوع مواد (34) تا (38) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی»، در خصوص انتقال سهام در اختیار شرکت «کارگزاری سهام عدالت» به «شرکتهای سرمایه گذاری استانی» با عقد قرارداد لازم، تا پایان سال 1389 اقدام شده است.²

3-3-4- تشکیل کانون «شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت»

به موجب ماده (8) آیین نامه اجرایی «سهام عدالت» موضوع مواد (34) تا (38) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی»، به منظور مدیریت سهام واگذار شده، شرکتهای سرمایه گذاری استانی می توانند از طریق تشکیل کانون (سازمان مردم نهاد) امور مربوط به حقوق سهامداری خود در مجامع عمومی شرکتهای واگذار شده را اعمال نمایند. در این خصوص در سال 1389 «شرکتهای سرمایه گذاری استانی» مبادرت به تشکیل کانون «شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت» نمودند و سرانجام کانون مزبور در تاریخ 1389/08/08 با شماره 26420 و شناسه ملی 10320385931 در اداره کل ثبت شرکتهای و مؤسسات غیر تجاری به ثبت رسید و مدیریت و اداره سهام شرکتهای سرمایه پذیر پرتفوی سهام عدالت را عهده دار گردید. از جمله نتایج، تشکیل اولین کانون «شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت»، با عضویت

¹ با توجه به تبصره (1) ماده (34) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی»، نقل و انتقال سهام یاد شده به «شرکت سرمایه گذاری استانی» از شمول مالیات نیز معاف است.

² لازم به ذکر است انحلال شرکت «کارگزاری سهام عدالت» و تصفیه آن موضوع تبصره (1) ماده (4) آیین نامه اجرایی سهام عدالت، در سال 1388 انجام یافته است.

مدیران عامل و نمایندگان شرکتهای سرمایه گذاری 30 استان کشور، شامل: انتخاب اعضای اصلی و علی البدل هیأت مدیره، تصویب اساسنامه و ... می باشد.

5-3-3- توزیع سود سهام میان مشمولان طرح توزیع سهام عدالت

فرآیند توزیع سود سهام فرآیندی پیچیده و زمان بر بوده است که پس از شناسایی مشمولان طرح، بر اساس انطباق تعداد مشمولان ثبت نام شده و تعداد مشمولان ابلاغ شده در تمام استانهای کشور، قابلیت انجام یافت. لازم به توضیح است تا پایان سال 1389 فقط سود سالهای 1385 و 1386 سهام عدالت بین مشمولان توزیع شده است و سود سالهای بعد به علت واریز سود به حساب خزانه دولت بابت اقساط تعیین شده، بین هیچکدام از مشمولان مراحل مختلف طرح توزیع نشده است. در این راستا نحوه پرداخت سود سهام عدالت به مشمولان طرح توزیع سهام عدالت در سالهای 1385 و 1386 به شرح ذیل قابل ذکر می باشد:

- سود سهام سال 1385 که در آن سال فقط مشمولان مرحله اول سهامدار بودند، بین 4,529,463 نفر توزیع گردیده است،
- از تعداد 4,529,463 نفر سهامدار قطعی مرحله اول، همان تعداد برای دریافت سود سال 1386 سهام عدالت به بانکها معرفی شدند و تعداد 4,417,369 نفر سود خود را دریافت نموده اند،
- از تعداد 5,482,188 نفر سهامدار قطعی مرحله دوم همان تعداد برای دریافت سود سال 1386 به بانکها معرفی شدند و تعداد 5,449,692 نفر سود خود را دریافت نموده اند،
- از تعداد 10,587,505 نفر سهامدار قطعی مرحله سوم تعداد 3,247,472 نفر از فرهنگیان آموزش و پرورش برای دریافت سود سال 1386 به بانکها معرفی شدند و تعداد 2,870,752 نفر سود خود را دریافت نموده اند. تعداد 844,927 نفر از بازنشستگان نیروهای مسلح به بانکها معرفی شدند و همان تعداد سود خود را دریافت نموده اند. تعداد 3,216,992 نفر از بازنشستگان کشوری و تامین اجتماعی به بانکها معرفی شدند و تعداد 3,019,376 نفر سود خود را دریافت نموده اند. تعداد 2,032,338 نفر از کارکنان شاغل دستگاههای اجرایی به بانکها معرفی شدند و تعداد 1,724,820 نفر سود خود را دریافت نموده اند و در نهایت تعداد 1,241,748 نفر از کارکنان شاغل نیروهای مسلح به بانکها معرفی شدند و همان تعداد سود خود را دریافت نموده اند، و

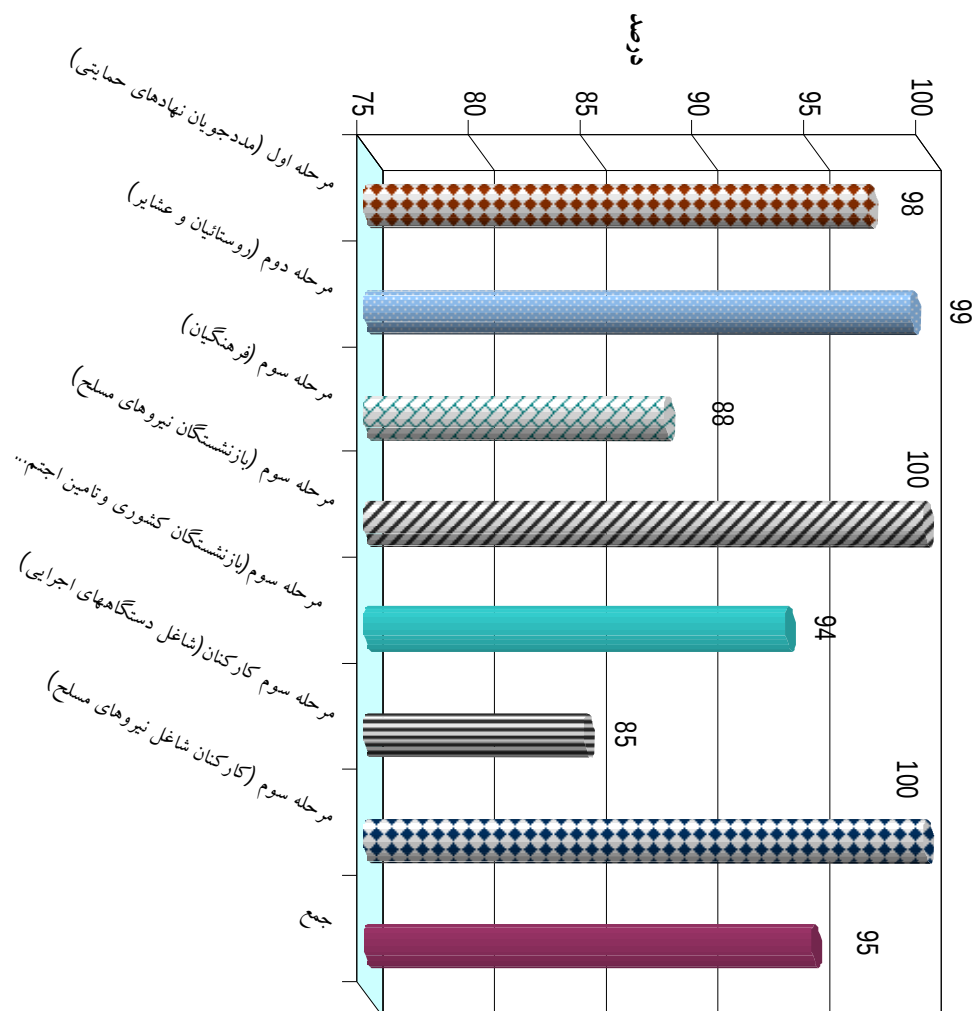
- مشمولان سایر مراحل به دلیل عدم دریافت سهام طی سالهای 1385 و 1386، مشمول دریافت سود سالهای مذکور نشده اند.

خلاصه عملکرد در خصوص پرداخت سود عملکرد تا پایان سال 1389 به شرح جداول شماره (3-3) و (3-4) و نمودارهای شماره (2-3) و (3-3) می باشد. با توجه به جدول شماره (3-3) از تعداد 20,599,156 نفر سهامدار قطعی مراحل اول تا سوم شناسایی شده در طرح توزیع سهام عدالت، تعداد 20,596,190 نفر به منظور دریافت سود سهام عدالت سال 1386، به بانکها معرفی شده اند که تا پایان سال 1389، از تعداد مزبور به 19,568,684 نفر سود پرداخت گردیده است و تعداد افراد باقیمانده 1,027,506 نفر می باشند. به عبارت دیگر در مجموع 96 درصد مشمولان مرحله اول تا سوم که سهامدار قطعی شده اند، موفق به دریافت سود سال 1386 سهام خود گردیده اند.

جدول شماره (3-3): پرداخت سود سهام عدالت عملکرد سال 1386 بر حسب تعداد افراد مشمول طرح تا پایان سال 1389

نام جامعه هدف	تعداد سهامدار قطعی	تعداد قابل پرداخت	تعداد پرداخت شده	باقیمانده	درصد پرداخت
مرحله اول (مددجویان نهادهای حمایتی)	4,529,463	4,529,463	4,417,369	112,094	98
مرحله دوم (روستائیان و عشایر)	5,482,188	5,483,250	5,449,692	33,558	99
مرحله سوم (کارکنان شاغل و بازنشسته دولت)	10,587,505	3,247,472	2,870,752	376,720	88
		844,927	844,927	0	100
		3,216,992	3,019,376	197,616	94
		2,032,338	1,724,820	307,518	85
		1,241,748	1,241,748	0	100
جمع	20,599,156	20,596,190	19,568,684	1,027,506	95

نمودار شماره (۲-۳): توزیع آخرین وضعیت پرداخت بود سهام عدالت بر حسب تعداد افراد مشمول طرح تا پایان سال ۱۳۸۹

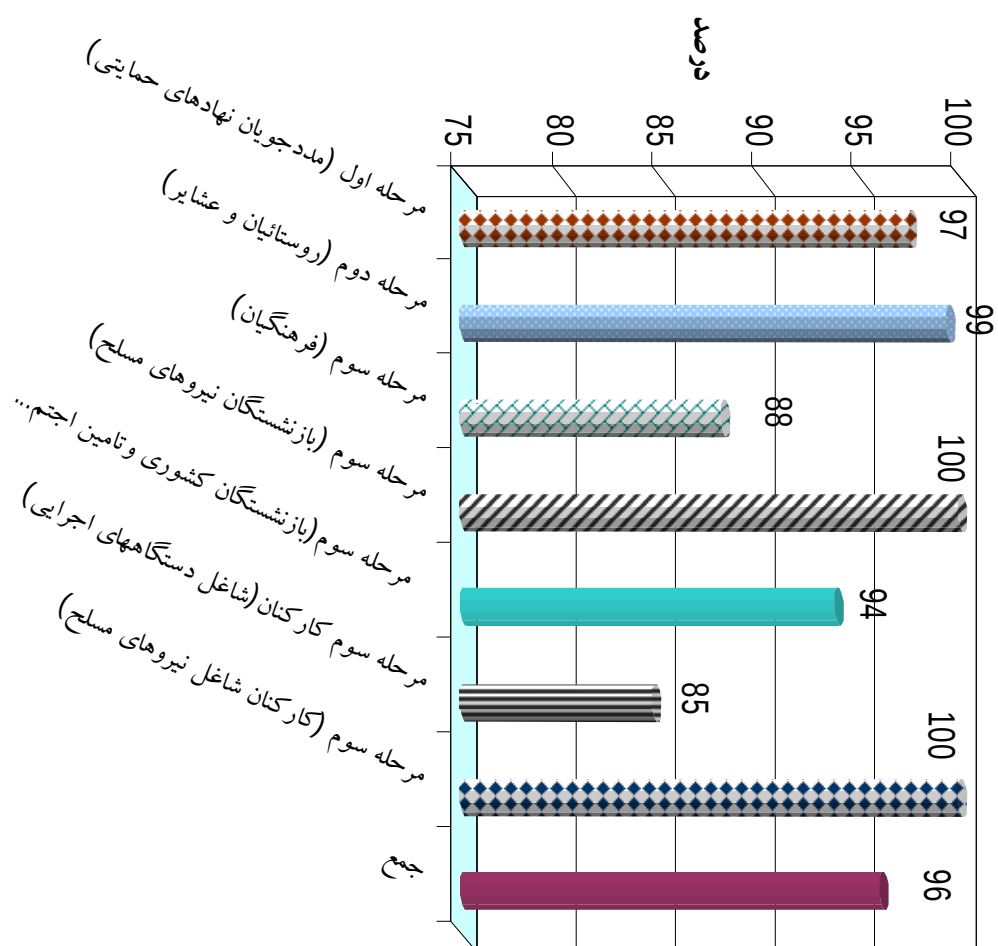
با توجه به بند (الف) ماده (34) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی»، 50% قیمت سهام عدالت دو دهک پایین درآمدی مشمول بخشودگی قرار گرفته است. قیمت 50% دیگر سهام دو دهک مذکور و نیز بهای سهام چهار دهک بعدی با اقساط 10 ساله تقسیط شده است و با توجه به ماده (11) مصوبه شماره 104159/ت 36254 هـ مورخ 85/8/28 هیأت وزیران، متناسب با میزان سود دریافتی، وصول و تسویه می شود. بنابراین سود سال 1385 که در آن سال فقط مشمولان مرحله اول سهامدار بودند، به ازای هر نفر مبلغ 800,000 ریال و سود سال 1386 بین مشمولان مراحل اول و دوم به ازای هر نفر مبلغ 800,000 ریال و بین مشمولان مرحله سوم به ازای هر نفر 500,000 ریال، توزیع گردیده است. جدول شماره (3-4) آخرین وضعیت پرداخت سود سهام عدالت عملکرد سال 1386 برحسب مبلغ پرداخت شده به افراد مشمول طرح تا پایان سال 1389 را نشان می دهد:

جدول شماره (3-4): پرداخت سود سهام عدالت عملکرد سال 1386 برحسب مبلغ پرداخت شده به افراد مشمول طرح تا پایان سال 1389¹

نام جامعه هدف	مبلغ قابل پرداخت	مبلغ پرداخت شده	باقیمانده	درصد پرداخت
مرحله اول (مددجویان نهادهای حمایتی)	3,477,570	3,389,288	88,282	97
مرحله دوم (روستائیان و عشایر)	4,152,200	4,125,581	26,619	99
فرهنگیان	1,275,391	1,123,158	152,233	88
بازنشستگان نیروهای مسلح	448,672	448,672	0	100
بازنشستگان کشوری و تامین اجتماعی	1,266,413	1,187,918	78,496	94
شاغلین دستگاههای اجرایی	794,001	672,454	121,547	85
شاغلین نیروهای مسلح	486,431	486,431	0	100
جمع	11,900,680	11,433,503	467,177	96

¹ فروش اقساطی سهام عدالت به 6 دهک پایین درآمدی با توجه به ماده (11) مصوبه شماره 104159/ت 36254 هـ مورخ 85/8/28 هیأت وزیران، شامل احتساب سود فروش اقساطی نخواهد بود.

نمودار شماره (۳-۳): وضعیت پرداخت سود سهام عدالت بر حسب مبلغ پرداخت شده به افراد مشمول طرح تا پایان سال ۱۳۸۹

4 - 3 - سایر اقدامات

1-4-3- اهمیت اقدامات انجام یافته در راستای قانون بودجه سال 1389 کل کشور

1-4-3-1-1- تکلیف دولت به تسویه بدهی خود به بانکهایی که حداقل 50% سهام آنها واگذار شده است، موضوع جزء (ص) بند (3) ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور

در خصوص تکلیف دولت به تسویه بدهی خود به بانکهایی که حداقل 50% سهام آنها واگذار شده است، مقرر گردید بخشی از مطالبات بانک ها از محل حساب ذخیره ارزی برداشت و مابه التفاوت آنها از محل فروش سهام شرکت های دولتی تأمین گردد. همچنین طبق مصوبات هیأت وزیران به شماره های 45251/150042 ت/45251/150061 و 45251/150071 مورخ 1389/06/30، سازمان خصوصی سازی موظف شد رأساً به وکالت از بانکهای عامل (صادرات، ملت، تجارت و رفاه کارگران)، با عرضه سهام شرکتهای مشمول واگذاری (به تشخیص وزارت امور اقتصادی و دارایی)، مبالغ ناشی از فروش سهام را به میزان باقیمانده بدهی دولت به حساب بانکهای مذکور واریز و تسویه نموده و مراتب را به خزانه داری کل کشور اعلام نمایند. در این خصوص بخشی از بدهی دولت از محل تسهیلات از حساب ذخیره ارزی و وجوه اداره شده در بانکهای «صادرات»، «ملت»، «تجارت» و «رفاه کارگران» تسویه شد و مقرر گردید مابه التفاوت از محل فروش سهام شرکت های دولتی تأمین گردد. در این راستا سازمان خصوصی سازی برای هر کدام از بانکهای ملت، صادرات، تجارت و رفاه کارگران، سبد سهامی معادل میزان طلب، مشخص (در مجموع معادل 32,106 میلیارد ریال) و پس از ارسال سبد برای بانک مرکزی طی نامه شماره 49461 مورخ 1390/03/17 و انجام تفاهمات لازم، اقدام مقتضی به منظور واگذاری سهام شرکتهای موجود در سبد فوق و واریز مبالغ ناشی از آن به حساب خزانه را به عمل آورده است. در این خصوص برخی از شرکتهای موجود در سبد از جمله «نیروگاه منتظر قائم» به همراه «مدیریت تولید برق منتظر قائم»، «آلومینیوم کاوه خوزستان» و «صنعتی فرو کروم بافت» به وکالت از بانک صادرات و «نیروگاه سیکل ترکیبی فارس» به همراه «مدیریت بهرهبرداری تولید برق فارس» به وکالت از بانک تجارت، آگهی و عرضه گردید که به دلیل عدم وجود متقاضی مقرر گردید با قیمت مصوب هیأت واگذاری به بانکهای مذکور واگذار گردد.

2-4-3-1-2- واگذاری سهام شرکتهای دولتی بابت حقوق، ردیون و مطالبات ایشارگران و خانواده شهدا، موضوع جزء (ط) بند (7) ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور

در سال 1389 به منظور واگذاری سهام شرکتهای دولتی بابت حقوق، ردیون و مطالبات ایشارگران و خانواده شهدا، کمیته ای تخصصی مرکب از سازمان خصوصی سازی، معاونت هزینه و خزانه داری،

معاونت امور بانکی، بیمه و نظارت بر اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی، سازمان حسابرسی و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تشکیل و مقرر گردید میزان اعتبار مورد نیاز دستگاههای مشمول مفاد جزء یاد شده مشخص و اعلام شود. معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور طی نامه شماره 100/64062 مورخ 1389/08/11، اعتبار مذکور را اعلام نمود. همچنین معاونت یاد شده طی نامه شماره 100/109965 مورخ 1389/12/25 نسبت به اعلام اعتبار تملک دارائی مالی از محل ردیف 4-101000 جدول شماره «8» قانون بودجه سال 1389 کل کشور تحت عنوان واگذاری سهام موضوع رد دیون دولت به برخی از نهادها از جمله بنیاد شهید و امور ایثارگران، اقدام نمود.

سازمان خصوصی سازی نیز در راستای اجرایی شدن ابلاغیه های مذکور، نسبت به تعیین و آماده سازی سبد سهام شرکتها با ارزش برآوردی 8,000 میلیارد ریال جهت واگذاری به بنیاد شهید و امور ایثارگران اقدام کرده است. ضمناً با توجه به مصوبه شماره 67226/ت/43505 ه مورخ 1390/03/30 هیأت وزیران موضوع محول نمودن اختیارات این هیأت در خصوص تعیین و تغییر سبد سهام قابل واگذاری به منظور رد دیون دولت، به نمایندگان ویژه رئیس جمهور متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارائی، معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و رئیس کل بانک مرکزی، سبد سهام مذکور جهت تأیید نمایندگان یاد شده ارسال گردیده است که به محض دریافت این تأییدیه نسبت به عقد قرارداد و انتقال سهام اقدام خواهد شد. البته شایان ذکر است در تاریخ 1389/09/29 طی قرارداد شماره 89/2/8688، مبلغ 45,000 میلیارد ریال تقریباً معادل 45 درصد سهام «نیروگاه دماوند» به استناد مصوبات 10265/ت/39485 ها مورخ 1387/1/31 و 44296/261937 مورخ 1388/12/26 هیأت محترم وزیران، به «بنیاد شهید و امور ایثارگران» واگذار گردید.

3-4-1-3- شناسایی و اعلام طرح های تملک دارائی انتفاعی نیمه تمام و آماده بهره برداری به پیمانکاران خصوصی و تعاونی، موضوع جزء (الف-3) بند (8) ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور به مبلغ 50,000 میلیارد ریال

الف - شناسایی و اعلام طرح های تملک دارائی انتفاعی نیمه تمام و آماده بهره برداری

با توجه به مکاتبه با 26 شرکت مادر تخصصی برای دریافت اطلاعات مربوط به طرحهای موضوع این بند در سال 1389، تا پایان سال مذکور 12 شرکت مادر تخصصی با ارسال پاسخ، طرح های مذکور را مشخص نموده اند، 3 شرکت دارای طرح عمرانی بوده و 9 شرکت فاقد طرح عمرانی می باشند.

ب- امضای موافقت نامه و واگذاری طرحهای تملک دارائی انتفاعی نیمه تمام و آماده بهره برداری

در خرداد ماه سال 1389 دستورالعمل «انتقال سهام قابل واگذاری متعلق به دولت و شرکتهای دولتی، طرح های تملک دارائیهای انتفاعی نیمه تمام و یا آماده بهره برداری»، به امضاء وزیر امور اقتصادی و دارایی و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور رسید و به دستگاهها ابلاغ شد. در این خصوص سبد سهامی به ارزش 10,450 میلیارد ریال جهت واگذاری به پیمانکاران اجرای برخی از طرحهای وزارت نیرو، وزارت آموزش و پرورش و وزارت مسکن و شهرسازی، تخصیص یافته است.

4-1-3-4- واگذاری سهام در قالب رد دیون دولت به صورت فروش مستقیم و پرداخت نقدی و یا به صورت واگذاری سهام، موضوع جزء (ج) بند (8) ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور (ردیف 310506)

در سال 1389 به منظور واگذاری سهام در قالب رد دیون دولت به دستگاههای طلبکار به میزان 50,000 میلیارد ریال به صورت فروش مستقیم و پرداخت نقدی و یا به صورت واگذاری سهام، مقرر گردید سازمان حسابرسی نسبت به تأیید مبلغ مطالبات دستگاه ها اقدام نماید و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور نیز نسبت به تقسیم مبلغ فوق الذکر بین دستگاه های طلبکار اقدام نموده و به سازمان خصوصی سازی اعلام نماید تا واگذاری سهام انجام پذیرد. سرانجام طبق ابلاغیه شماره 100/109965 مورخ 1389/12/25 معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، اعتبار تملک دارائیهای مالی تحت عنوان «واگذاری سهام بابت رد دیون دولت به دستگاهها و نهادهای طلبکار» معادل 45,000 میلیارد ریال تعیین گردید.

لذا با عنایت به ابلاغیه مذکور و در راستای اجرای مفاد بند "25" ضوابط اجرائی بودجه سال 1389، سازمان خصوصی سازی ضمن انجام تفاهات لازم با نهادهای طلبکار نسبت به تعیین سبد سهام برای نهادهایی از جمله بنیاد شهید و امور ایثارگران (8000 میلیارد ریال)، صندوق بازنشستگی کشوری (18,300 میلیارد ریال)، صندوق تأمین اجتماعی (9,100 میلیارد ریال)، شهرداریها (5000 میلیارد ریال) و صندوق آینده ساز (400 میلیارد ریال)، اقدام نموده است. سبد مذکور برای نمایندگان ویژه رئیس جمهور موضوع مصوبه شماره 67226 / ت 43505 ه مورخ 1390/3/30 هیأت وزیران، جهت اخذ تاییدیه ارسال گردیده است، که به محض اخذ تاییدیه به منظور واگذاری و یا انتقال سهام اقدام خواهد شد.

در خصوص مطالبات «آستان قدس رضوی»، «سازمان اوقاف و امور خیریه» و «آستان حضرت معصومه» نیز به دلیل ضرورت دسترسی به تأییدیه سازمان حسابرسی در خصوص میزان طلب این دستگاهها، مکاتباتی در تاریخ 1390/3/9 انجام یافته است، که در این زمینه تاکنون پاسخی دریافت نشده است. در

زمینه مطالبات «سازمان تامین اجتماعی نیروهای مسلح» نیز با توجه به اینکه سر جمع مطالبات این سازمان از میزان سهام تخصیص یافته به آن بر اساس مصوبات قبلی کمتر بوده است، لذا مقرر شد تا طلب جدید شناسائی شده برای این سازمان از محل اضافه سهام دریافتی قبلی تهاتر گردد.

همچنین با توجه به نامه شماره 114658 مورخ 1389/6/25 معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، و به منظور اجرائی شدن بند «8» جدول شماره «8» قانون بودجه سال 1389، موضوع واگذاری سهام برای برنامه تأمین آتیه، سبد سهامی معادل 5,917 میلیارد ریال، در نظر گرفته شده و مکاتبات و تفاهات لازم در این خصوص انجام پذیرفته است.

5-1-4-3- تحقق منابع نقدی پیش بینی شده از محل فروش سهام شرکتها به مبلغ 45,000 میلیارد ریال، موضوع جزء (د) بند (8) ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور (ردیفهای 310501، 310502 و 310504 قانون بودجه)

در سال 1389 درآمد نقدی پیش بینی شده در بودجه از محل واگذاری ها، 45,000 میلیارد ریال بوده است درحالی که ارزش سهام واگذار شده یا تخصیص یافته توسط سازمان در طول این مدت، معادل 38,039 میلیارد ریال بوده است. لذا در این راستا درصد تحقق درآمد پیش بینی شده در بودجه در سال 1389 براساس ارزش واگذاری های سازمان، 85 درصد می باشد که در مقایسه با سالهای گذشته بیشترین میزان تحقق را داشته است. توضیح مفصل در این زمینه و مقایسه با سالهای گذشته در بخش (5-2) ارائه شده است.

6-1-4-3- مستهلک نمودن بدهی شرکت های واگذار شده که دارای بدهی به خزانه و سیستم بانکی دولتی هستند، موضوع جزء (هـ) بند (8) ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور

مطابق قانون بودجه سال 1389 کل کشور، بدهی شرکت های واگذار شده (به صورت کنترلی) که دارای بدهی به خزانه و سیستم بانکی دولتی هستند، بر مبنای قرارداد اولیه مربوط به تسهیلات اعطائی به این شرکتها (قبل از واگذاری)، مستهلک می شود. در مورد بدهی های معوق و حال شده متناسب با دوره بازپرداخت اقساط واگذاری شرکت براساس اعلام سازمان خصوصی سازی می بایست طبق دستورالعملی که به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارائی خواهد رسید، وصول و حسب مورد به حساب خزانه و بانک عامل واریز گردد.

به منظور رعایت بند فوق الاشاره قانون بودجه، در کلیه قراردادهای واگذاری فی مابین سازمان خصوصی سازی با خریداران سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت، این موضوع قید می شود که

خریداران موظف به پرداخت بدهیهای خود هستند و تا زمانیکه بدهیهای خود را نپردازند سهام آنها آزاد نخواهد شد.

7-1-4-3- فروش شرکتهای خارج از جدول قانون بودجه سال 1389 کل کشور، موضوع جزء (و) بند (8) ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور

در سال 1389 علاوه واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت مطابق جداول شماره (26) و (27) قانون بودجه، توسط سازمان خصوصی سازی، واگذاری سهام تعداد 22 شرکت به ارزش بیش از 23 هزار میلیارد ریال خارج از جداول قانون بودجه سال 1389 کل کشور، به بخش غیر دولتی واگذار شده است.

8-1-4-3- نظارت بر عملیات خرید و فروش داراییهای غیر جاری و اعمال کنترلهای لازم بر عملیات خرید و فروش داراییهای غیر جاری و اخذ تسهیلات بنگاههای واگذار شده که بخشی از آنها در وثیقه دولت است، موضوع جزء (ح) بند (8) ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور

در خصوص نظارت بر عملیات خرید و فروش داراییهای غیر جاری، از ابتدای فروردین لغایت پایان اسفند ماه سال 1389، 22 درخواست دریافت شده و تعداد 12 مجوز کتبی صادر شده است. در مورد 10 شرکت باقیمانده درخواست 2 شرکت مربوط به فروش ملزومات بوده که نیازی به صدور مجوز نداشته؛ و مدارک ارسال شده مابقی شرکتها (8 شرکت) ناقص بوده که در مورد درخواست آنها اقدامی صورت نگرفته است. همچنین این امکان نیز وجود دارد که از 8 شرکت مذکور برخی از آنان از فروش داراییهای خود اعلام انصراف نمایند.

همچنین به منظور اعمال کنترلهای لازم بر عملیات خرید و فروش داراییهای غیر جاری و اخذ تسهیلات بنگاههای واگذار شده که بخشی از آنها در وثیقه دولت است، لازم به ذکر است در سال مذکور، تعداد 14 درخواست مجوز اخذ تسهیلات دریافت گردیده است که پس از بررسی های لازم مجوز اخذ تسهیلات به 8 شرکت ارایه شده است.

9-1-4-3- اصلاح ساختار یا بازسازی ساختاری بر اساس اعتبارات مصوب، موضوع جزء (ی) بند (8) ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور (ردیف 101000 به مبلغ 500 میلیارد ریال)

با توجه به ابلاغ موافقت نامه فیما بین معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور با این سازمان در تاریخ 1389/12/26 در خصوص پرداخت وجوه بابت اصلاح ساختار یا بازسازی ساختاری موضوع جزء (ی) بند (8) ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور، میزان 500 میلیارد ریال (معادل مبلغ تعیین

شده در قانون بودجه) به بازسازی ساختاری و تعدیل نیروی انسانی و آماده سازی بنگاهها برای واگذاری اختصاص یافته است؛ که از مبلغ مذکور 40 میلیارد ریال بابت اصلاح ساختار «شرکت زیاران» تخصیص یافته است؛ و سازمان خصوصی سازی مطابق ابلاغیه مذکور، در خصوص سایر شرکتهایی که به منظور اصلاح ساختار تعیین شده اند اقدامات لازم را انجام خواهد داد.

2-4-3- نظارت و ارزیابی پس از واگذاری

به موجب دستورالعمل «نحوه نظارت پس از واگذاری» موضوع جزء (4) بند (ب) ماده (40) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» که در اردیبهشت ماه سال 1389 توسط هیأت واگذاری تصویب شد، سازمان خصوصی سازی مسئول پیگیری و نظارت بر حسن اجرای قراردادهای فروش سهام می باشد. پی گیری اجرای مفاد قراردادهای فروش سهام شرکتهای واگذار شده و نظارت مستمر بر اجرای دقیق تعهدات خریداران، محاسبه مبلغ سود فروش اقساطی، زمانبندی برنامه بازپرداخت اقساط و اعلام آزادسازی سهام بعد از پرداخت اقساط توسط خریدار در فروش های اقساطی، از جمله وظایف سازمان در واگذاری ها می باشد. همچنین به موجب ماده (9) آئین نامه اجرایی بند «و» ماده (14) قانون برنامه سوم توسعه، تنفیذی در قانون برنامه چهارم توسعه، به منظور تشویق سرمایه گذاران بخش خصوصی در اداره مطلوب شرکتهای واگذار شده و تحقق اهداف خصوصی سازی، این سازمان عملکرد خریداران شرکتهای واگذار شده را در دوره پس از واگذاری مورد ارزیابی قرار داده و در صورت بهبود شاخصهای عملکرد، پیشنهاد تخفیف برای خریداران را جهت تأیید و تصویب به مراجع ذیربط ارائه می نماید. ضمناً در اجرای قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» نیز انجام وظایف فوق مورد تاکید قرار گرفته است. در این راستا خلاصه عملکرد سازمان در این زمینه در سال 1389 به شرح ذیل می باشد:

1-2-4-3- نظارت بر حسن عملکرد شرکت ها پس از واگذاری و اعطای تخفیفات به خریداران موفق در اداره امور شرکت های واگذار شده، در سال 1389

در اجرای ماده (9) آئین نامه بند «و» ماده (14) قانون برنامه سوم توسعه، تنفیذی در قانون برنامه چهارم توسعه و دستورالعمل تخفیفات فروش سهام مصوب 1385/2/5 هیأت واگذاری، به منظور تشویق سرمایه گذاران بخش خصوصی در اداره مطلوب شرکتهای واگذار شده و تحقق اهداف خصوصی سازی، عملکرد خریداران سهام در اداره امور شرکتهای واگذار شده مورد بررسی و سنجش قرار می گیرد و در صورت اثبات اقدامات مؤثر و مثبت آنان در زمینه حفظ و یا افزایش اشتغال، سرمایه گذاری جدید و ارتقاء کارآئی و بهره وری، تخفیفاتی مشتمل بر «تطویل دوره بازپرداخت اقساط

بدون احتساب سود فروش اقساطی» و یا «کاهش سود فروش اقساطی»، به خریداران اعطاء می‌شود¹ که این خود از سیاستهای تشویقی سازمان خصوصی سازی در جهت افزایش سطح عمومی اشتغال، افزایش کارآئی و بهره‌وری و شتاب بخشیدن به رشد اقتصاد ملی می‌باشد. بررسی شمول تخفیف برای هر شرکت مستلزم بررسی گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی شرکت، بررسی صورت‌های مالی و تطبیق آن با دفاتر حسابداری شرکت، تعیین سطح واقعی اشتغال شرکت قبل و بعد از واگذاری و بعضاً بازدید موردی از شرکت و نهایتاً طرح موضوع در کارگروه تخفیفات و تهیه گزارش جهت طرح در هیأت عامل سازمان و هیأت واگذاری می‌باشد. بدین منظور در سال 1389 موضوع تخفیف 4 شرکت بررسی گردید.

2-2-4-3- انجام بازدیدهای دوره‌ای از شرکتهای واگذار شده، در سال 1389

در راستای اجرای وظایف نظارتی انجام بازدیدهای دوره‌ای از شرکتهای واگذار شده به منظور بررسی وضعیت شرکت پس از واگذاری و حصول اطمینان از تداوم و رشد فعالیت شرکت و تحقق اهداف مصرح در قانون «اجرای سیاست‌های کلی اصل (44) قانون اساسی» در شرکت، توسط سازمان خصوصی سازی انجام می‌شود که در این راستا در سال 1389 از 6 شرکت بازدید به عمل آمده است.

لازم به ذکر است با توجه به افزایش تعداد شرکتهای واگذار شده و موارد نظارتی در سال 1389 دستورالعمل «نحوه نظارت پس از واگذاری» موضوع جزء (4) بند (ب) ماده (40) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» تدوین و در اردیبهشت ماه سال 1389 توسط هیأت واگذاری تصویب شد که بر اساس آن نظارت بر شرکتهای واگذار شده با استفاده از خدمات موسسات حسابرسی بعنوان ناظر ویژه، صورت خواهد گرفت.

¹ بر اساس ماده (7) دستورالعمل «نحوه اعمال مشوقهای مالی و یا غیر مالی» موضوع تبصره (1) ماده (16) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی که در تاریخ 1388/01/18 توسط شورای عالی اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی به تصویب رسیده است، مشوقهای مالی این دستورالعمل طی مدت 5 سال پس از واگذاری (در خصوص واگذاریهای نقدی) و طی دوره تقسیط (در خصوص واگذاریهای نقد و اقساط)، حداکثر در 2 نوبت و پس از گذشت حداقل 2 دوره مالی، برای درخواست برخورداری از تخفیفات ضروری است که از زمان تاریخ ابلاغ قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی (تیر ماه سال 1387) و دستورالعمل مذکور، هیچ شرکتی تاکنون مشمول این ماده نشده است. بنابراین نظارت بر حسن عملکرد شرکت‌ها پس از واگذاری و اعطای تخفیفات به خریداران شرکتهای واگذار شده تا قبل از تاریخ ابلاغ قانون، در چارچوب ماده (9) آئین‌نامه بند «و» ماده (14) قانون برنامه سوم توسعه، تنفیذی در قانون برنامه چهارم توسعه و دستورالعمل تخفیفات فروش سهام مصوب 1385/2/5 هیأت واگذاری صورت پذیرفته است.

3-4-2-3- ارزیابی شرکتهای واگذار شده، در سال 1389 و سالهای قبل

براساس مفاد سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی یکی از الزامات واگذاری شرکتهای دولتی «نظارت و پشتیبانی مراجع ذیربط بعد از واگذاری برای تحقق اهداف واگذاری» است. سازمان خصوصی سازی نیز در این راستا و به منظور اجرای بهینه وظایف خود، موضوع ارزیابی نتایج کمی و کیفی حاصل از واگذاری واحدهای دولتی به واحدهای خصوصی را در سال 1386 شروع نمود و در قالب یک مدل علمی ارزیابی عملکرد، نتایج و دستاوردهای حاصل از واگذاری واحدهای دولتی را در بررسی تطبیقی عملکرد سالهای قبل و بعد از واگذاری مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار داده است. در فاز اول اجرای این پروژه، تعداد 33 شرکت با فعالیتهای تولیدی و خدماتی که واگذاری آنها از سال 1381 آغاز شده است با استفاده از مجموعه‌ای از شاخصهای کمی و کیفی به شرح ذیل مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند.

با استفاده از نتایج کمی محاسبه شده در این تحقیق که براساس اطلاعات مستقیم تکمیل پرسشنامه برای 33 شرکت و براساس مدل ارزیابی عملکرد EFQM¹ و نرم افزار طراحی شده بدست آمده، نتایج بر اساس هر یک از معیارهای هشت گانه مدل مذکور در سالهای قبل و بعد از واگذاری برای سالهای 1387 و 1388 به شرح جدول شماره (1-4) حاصل شده است:

¹ European Foundation for Quality Management

جدول شماره (1-4): نتایج حاصل از ارزیابی عملکرد شرکت‌ها در سال 1387 و 1388

ردیف	نتایج حاصله در سال 1388	نتایج حاصله در سال 1387
1	در شاخصهای مالی و بورس در سالهای قبل از واگذاری میانگین امتیاز 65/9 از 173 امتیاز ممکن بوده است. این امتیاز در سالهای پس از واگذاری به 96 افزایش یافته است.	در شاخصهای مالی و بورس در سالهای قبل از واگذاری میانگین امتیاز 44/6 از 155 امتیاز ممکن بوده است. این امتیاز در سالهای پس از واگذاری به 65/6 افزایش یافته است.
2	در حوزه شاخصهای اقتصادی و بهره‌وری میانگین امتیاز شرکتها از 57/8 در سالهای قبل از واگذاری به 79/2 از کل 175 امتیاز ممکن رسیده است که رشد 37 درصدی را نشان می‌دهد.	در حوزه شاخصهای اقتصادی و بهره‌وری میانگین امتیاز شرکتها از 54/7 در سالهای قبل از واگذاری به 69/6 از کل 150 امتیاز ممکن رسیده است که رشد 1/3 برابری را نشان می‌دهد.
3	در معیار مدیریت فرآیند و سیستمهای مدیریت از 138 امتیاز ممکن در سالهای قبل از واگذاری به طور متوسط 38 امتیاز و در سالهای بعد از واگذاری 61/9 امتیاز توسط شرکتها مورد بررسی کسب شده است که این شاخص نیز 63 درصد رشد را نشان می‌دهد.	در معیار مدیریت فرآیند و سیستمهای مدیریت از 130 امتیاز ممکن در سالهای قبل از واگذاری به طور متوسط 40 امتیاز و در سالهای بعد از واگذاری 53/5 امتیاز توسط شرکتها مورد بررسی کسب شده است که در این شاخص نیز افزایش را می‌بینیم
4	بررسی معیار آموزش و یادگیری مدیران، نشان می‌دهد میانگین امتیاز دوره قبل از واگذاری، 49/5 از حداکثر 119 امتیاز بوده است که در دوران پس از واگذاری به 67 امتیاز رسیده است و رشدی معادل 35 درصد را رقم زده است.	بررسی معیار آموزش و یادگیری مدیران، نشان می‌دهد میانگین امتیاز دوره قبل از واگذاری، 46/6 از حداکثر 125 امتیاز بوده است که در دوران پس از واگذاری به 66/3 امتیاز رسیده است و 1/4 برابر افزایش داشته است.
5	در معیار نوآوری، فن آوری و تحقیق و توسعه نیز میانگین امتیاز شرکتها در دو دوره رشد مناسبی داشته است. از مجموع 108 امتیاز اختصاص یافته برای این معیار، میانگین امتیاز شرکتها از 46/7 به 71 رسیده و 52 درصد رشد داشته است.	در معیار نوآوری، فن آوری و تحقیق و توسعه نیز میانگین امتیاز شرکتها در دو دوره رشد مناسبی داشته است. از مجموع 115 امتیاز اختصاص یافته برای این معیار، میانگین امتیاز شرکتها از 16/9 به 65/6 رسیده و 3/9 برابر افزایش داشته است.
6	امتیاز معیار بازار و مشتری به طور میانگین در سالهای قبل از واگذاری 27/8 و در سالهای پس از واگذاری 39 امتیاز از حداکثر 90 امتیاز بوده است که نشانگر 40 درصد رشد می‌باشد.	امتیاز معیار بازار و مشتری به طور میانگین در سالهای قبل از واگذاری 26/3 و در سالهای پس از واگذاری 28/6 امتیاز از حداکثر 125 امتیاز بوده است که تحول چشمگیری نداشته است.
7	معیار اشتغالزایی برای شرکتها مورد بررسی رشد 14 درصدی داشته است به صورتی که میانگین امتیازات این معیار از 33/32 در دوران قبل از واگذاری به 38/11 در سالهای پس از واگذاری رسیده است. حداکثر امتیاز قابل دستیابی در این معیار 110 بوده است.	معیار اشتغالزایی برای شرکتها مورد بررسی افزایش داشته است به صورتی که میانگین امتیازات این معیار از 31/5 در دوران قبل از واگذاری به 51/6 در سالهای پس از واگذاری رسیده است. حداکثر امتیاز قابل دستیابی در این معیار 115 بوده است.
8	معیار مسوولیت اجتماعی و رضایت ذینفعان تنها معیاری است که امتیاز آن در دوران پس از واگذاری نسبت به زمان قبل از واگذاری تغییری نداشته است. میانگین امتیاز این معیار در دو سال قبل از واگذاری 47/04 از حداکثر 87 امتیاز بوده، که در دوران پس از واگذاری نیز همین امتیاز کسب شده است.	میانگین امتیاز معیار مسوولیت اجتماعی و رضایت ذینفعان در دو سال قبل از واگذاری 18/3 از حداکثر 85 امتیاز بوده، که در دوران پس از واگذاری 43/7 امتیاز کسب شده است. که 2/4 برابر افزایش داشته است.

در سال 1389 ارزیابی عملکرد 45 شرکت در دستور کار قرار گرفت که بر اساس مدارک ارسالی 38 شرکت و با توجه به اطلاعات واصله، نتایج زیر بر اساس هریک از معیارهای سه گانه ارزیابی عملکرد (مالی و بهره وری، رقابت پذیری و اشتغالزایی و دانش پرسنل) در سالهای قبل و بعد از واگذاری به شرح جدول شماره (4-2) حاصل شده است:

جدول شماره (4-2): نتایج حاصل از ارزیابی عملکرد شرکت‌ها در سال 1389

ردیف	نتایج حاصله
1	از بین جامعه مورد بررسی، میزان سود عملیاتی به قیمت ثابت در 21 شرکت افزایش، و میزان زیان عملیاتی به قیمت ثابت در 2 شرکت کاهش یافته است.
2	از بین 38 شرکت مورد بررسی، میزان اشتغال در دوران پس از واگذاری در 16 شرکت افزایش (42 درصد نمونه)، در 19 شرکت کاهش (50 درصد نمونه) و در 3 شرکت (8 درصد نمونه) بدون تغییر باقی مانده است.
3	از بین 38 شرکت مورد بررسی، میزان دارایی‌های ثابت در دوران پس از واگذاری در 31 شرکت (82 درصد نمونه) افزایش و در 7 شرکت (18 درصد نمونه) کاهش یافته است.
4	از بین 38 شرکت مورد بررسی، 12 شرکت (32 درصد نمونه) در دوران پس از واگذاری اقدام به افزایش سرمایه و 2 شرکت (تاکا و پتکو) اقدام به کاهش سرمایه نموده اند.
5	از بین 38 شرکت مورد بررسی، امتیاز کل 20 شرکت (53 درصد نمونه) در زمان پس از واگذاری نسبت به زمان قبل از واگذاری افزایش و امتیاز کل 14 شرکت (37 درصد نمونه) کاهش یافته است. امتیاز کل 4 شرکت نیز تقریباً بدون تغییر مانده است (کمتر از 3 درصد تغییر داشته اند).

4-2-4-3- قراردادهای جدید منعقد شده در سال 1389

قراردادهای واگذاری به طور کلی به دو صورت فروش اقساطی و یا نقدی می‌باشند. قراردادهای اقساطی برای واگذاریهایی منعقد می‌شوند که قسمتی از ثمن معامله به صورت نقد و قسمتی دیگر به صورت اقساطی و با احتساب سود فروش اقساطی دریافت خواهد شد، این قبیل واگذاری‌ها مشمول نظارت و همچنین ارزیابی عملکرد به منظور ارائه تخفیف یا مشوق‌های دیگر می‌باشند¹. در سال 1389، 49 قرارداد اقساطی منعقد گردیده است و تا پایان سال مذکور 3 مورد نیز در حال انعقاد قرارداد بوده است. قراردادهای نقدی برای واگذاریهایی منعقد می‌شوند که تمام ثمن معامله به صورت نقد دریافت خواهد شد. در سال مذکور تعداد 23 قرارداد در قالب فروش نقدی منعقد شده است و تا پایان سال مذکور 2 مورد نیز در حال انعقاد قرارداد بوده است.

¹ قراردادهای واگذاری که در سال 1389 مورد نظارت و ارزیابی بوده اند، به استثنای قراردادهای فروش سهام در قالب طرح توزیع سهام عدالت و رد دیون می‌باشند.

3-4-2-5- مجوز کتبی ارائه شده برای افزایش و یا کاهش سرمایه شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1389

به موجب بند «الف» تبصره (1) ذیل ماده (9) قراردادهای فروش اقساطی، خریدار تا زمانی که بدهی خود را با سازمان خصوصی سازی به طور کامل تسویه ننموده باشد، حق تغییر سرمایه شرکت مورد واگذاری را بدون اخذ مجوز کتبی سازمان ندارد و صدور مجوز کاهش سرمایه صرفاً از طریق کاهش ارزش اسمی سهام و صدور مجوز افزایش سرمایه نیز مشروط به توثیق سهام افزایش یافته به تبع سهام اولیه مقدور می باشد. در اجرای این بند، 7 مجوز افزایش سرمایه صادر شده است که نسبت به سال 1388 که 6 مجوز صادر شده بود، 16/7 درصد رشد داشته است. همچنین در سال مذکور هیچ مجوز کاهش سرمایه ای صادر نشده است.

3-4-2-6- مجوزهای کتبی ارائه شده استمهال اقساط شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1389

به منظور همراهی با برخی از خریداران سهام شرکتهای که به واسطه مشکلات عدیده و لزوم سرمایه گذاری و تزریق وجوه مالی در شرکت مورد خریداری، قادر به تأدیه برخی از اقساط به موجب قرارداد نباشند، حداکثر دو قسط از اقساط قرارداد و هریک به مدت حداکثر یکسال با احتساب سود فروش اقساطی دوره استمهال و با درخواست خریدار با دریافت چک معوض و با تصویب هیأت عامل سازمان و یا ریاست هیأت عامل حسب مورد، استمهال می شود که در سال 1389 برای تعداد 38 قسط از اقساط قراردادهای فروش اقساطی درخواست استمهال توسط خریداران مطرح شده است که از این تعداد با 35 درخواست موافقت شده است. لازم به ذکر است در سال 1388 نیز تعداد 35 قسط از اقساط قراردادهای فروش اقساطی استمهال شده اند.

3-4-2-7- مجوز کتبی تغییر مفاد اساسنامه شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1389

به موجب بند «الف» تبصره (1) ذیل ماده (9) قراردادهای فروش اقساطی، خریدار تا زمانی که بدهی خود را با سازمان خصوصی سازی به طور کامل تسویه ننموده باشد، حق تغییر مفاد اساسنامه شرکت مورد واگذاری را بدون اخذ مجوز کتبی سازمان ندارد. در اجرای این بند مجوز تغییر مفاد اساسنامه برای 13 شرکت صادر شده است که نسبت به سال 1388 که تعداد 6 مجوز تغییر اساسنامه صادر شده بود، 116/7 درصد رشد داشته است.

3-4-2-8- مجوز کتبی فروش اموال و دارایی های ثابت شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1389

به موجب بند «ب» تبصره (1) ذیل ماده (9) قراردادهای فروش اقساطی، خریدار تا زمانی که بدهی خود را با سازمان خصوصی سازی به طور کامل تسویه ننموده باشد، حق فروش اموال و دارایی های ثابت شرکت

مورد واگذاری را بدون اخذ مجوز کتبی سازمان ندارد و صدور مجوز نیز مشروط به خرید دارایی ثابت حداقل معادل قیمت کارشناسی دارایی فروش رفته، می‌باشد. در سال 1389 در اجرای این بند 8 مجوز فروش اموال صادر شده است که نسبت به سال 1388 که 7 مجوز صادر شده بود 14/3 درصد رشد داشته است.

9-2-4-3- اتمام قرارداد و تسویه حساب کامل در سررسید یا قبل از سررسید

مطابق قراردادهای فروش اقساطی سهام، اقساط از خریداران وصول و در صورت تسویه کامل و نهایی مانده بدهی خریداران، سهام در وثیقه، اسناد معتبر تضمینی دریافتی از خریداران مانند سفته و ضمانت‌نامه بانکی از وثیقه آزاد و در اختیار آنان قرار می‌گیرد. همچنین وکالت‌نامه بلاعزل محضری تفویض شده از جانب خریداران در ارتباط با معامله سهام که تا پایان قرارداد و تسویه اقساط دارای اعتبار است، ابطال می‌گردد. در این خصوص تعداد 8 مورد از قراردادهای فروش اقساطی تنظیمی با خریداران به لحاظ پرداخت اقساط در سررسید و یا واریز دفعتاً واحده و یکجای اقساط سررسید نشده، خاتمه پذیرفته است که در مقایسه با سال 1388 که تعداد 11 قرارداد خاتمه یافته بود، 27/2 درصد کاهش یافته است.

10-2-4-3- آزادسازی بخشی از سهام، در سال 1389

مطابق بند (1) ماده (6) آئین‌نامه «نظام اقساطی واگذاری و نحوه دریافت بهای حقوق قابل واگذاری» موضوع جزء (2) بند (الف) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی»، در صورتی که خریدار یا خریداران اقدامات لازم به موجب این آیین‌نامه از جمله مبادله قرارداد، توثیق مورد معامله، تسلیم تضمین ها و وکالت‌نامه رسمی را انجام داده و آزادسازی بخشی از "مورد معامله" وثیقه شده را بعد از پرداخت ثمن نقدی معامله و اقساط مربوط درخواست نمایند، سازمان خصوصی سازی مکلف است نسبت به آزاد سازی "مورد معامله" حداکثر به ميزانی که معادل بهای آن بر مبنای روز واگذاری توسط خریدار یا خریداران پرداخت شده است، اقدام نماید.¹ در این ارتباط تعداد 5 مورد آزادسازی سهام در سال 1389 انجام شده است که نسبت به سال 1388 که تعداد 4 مورد از سهام شرکتهای واگذار شده از وثیقه آزاد شده بود، 25 درصد رشد داشته است.

11-2-4-3- نظارت بر حسن ایفای تعهدات، پرداخت اقساط و محاسبات جرایم تأخیر اقساط خریداران، در سال 1389

مطابق دستور العمل موضوع ماده (17) قانون برنامه سوم توسعه، مورد تنفیذ در ماده (9) قانون برنامه چهارم توسعه و دستور العمل جزء (2) بند (الف) ماده (40) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44)

¹ سود فروش اقساطی پرداخت شده در محاسبه فوق منظور نمی‌شود.

قانون اساسی» در خصوص نظارت بر قراردادهای منعقدۀ با خریداران، بر روند بازپرداخت اقساط کلیه قراردادهای فروش اقساطی سهام، نظارت کامل و مستمر صورت می‌پذیرد تا اقساط قراردادها در سررسید مقرر وصول گردند. سازمان خصوصی‌سازی با نظارت مستمر بر پرداخت اقساط خریداران سهام اقساطی، ضمن پیگیری وصول اقساط، گزارش وضعیت اقساط معوق را به صورت ماهیانه به مراجع ذیربط ارسال می‌نماید. در طی سال 1389 مبلغ 25,333 میلیارد ریال بابت وصول اقساط سررسید شده در سال 1389 می‌بایست اخذ شود که با توجه به پیگیری‌های انجام یافته، مبلغ 22,188 میلیارد ریال (87/5 درصد) وصول شده است. همچنین مبلغ 2,039 میلیارد ریال نیز بابت اقساط معوق از سنوات قبل می‌بایست وصول شود که طی دوره مذکور مبلغ 1,563 میلیارد ریال (76/6 درصد) وصول شده است.

12-2-4-3- انجام اقدامات حقوقی و قضایی و یا اقدام به فروش مجدد سهام واگذار شده در مورد خریداران متخلف، در سال 1389

در صورت عدم پرداخت اقساط، اقدامات حقوقی و قضایی علیه خریدار متخلف و همچنین مطابق ماده (7) آئین‌نامه نظام اقساطی واگذاری، در صورت عدم پرداخت چهار قسط ناشی از واگذاری «مورد معامله» توسط خریدار یا خریداران، سازمان خصوصی‌سازی می‌تواند نسبت به تأمین و وصول آن با توجه به وثایق مأخوذه طبق قوانین و مقررات اقدام نماید. که در این گونه موارد ضمن اقدام حقوقی و قضایی علیه خریداران متخلف، فروش سهام در وثیقه نیز در دستور کار سازمان قرار می‌گیرد. در سال 1389 در مورد 27 شرکت اقدامات حقوقی در جریان بوده و در مورد یک شرکت علاوه بر ادامه اقدام حقوقی، سهام در وثیقه به علت عدم تأدیه اقساط قرارداد آن فسخ گردید و مورد واگذاری به مالکیت دولت برگردانده شد.

4-3-4-3- انجام وظایف دبیرخانه‌ای هیأت واگذاری

دبیرخانه هیأت واگذاری در سال 1389 مسئولیت تهیه گزارش‌های کارشناسی برای طرح در نشستهای هیأت و تهیه و ارسال دعوتنامه و صورتجلسات را بر عهده داشته است؛ که در همین راستا در سال مذکور زمینه برگزاری 36 جلسه هیأت واگذاری با 354 دستور جلسه فراهم گردید. در این جلسات درخصوص مواردی چون:

- تصویب قیمت پایه، درصد و شیوه واگذاری شرکتهای قابل واگذاری از طریق بورس، مزایده، فرابورس، مذاکره و رد دیون،
- تصویب فهرست شرکتهای قابل واگذاری دربرگیرنده میزان، روش و برنامه زمانبندی،

- پیشنهاد تغییر روش واگذاری و اصلاح قیمت و میزان سهام قابل واگذاری،
 - تصویب و یا اصلاح ضوابط آیین نامه ها و دستورالعمل های مرتبط با فرآیند واگذاری، و غیره،
- اتخاذ تصمیم به عمل آمد.

خلاصه عملکرد هیأت واگذاری از لحاظ اتخاذ تصمیمات و خلاصه آماری تصمیمات به شرح جداول شماره (4) و (5) پیوست می باشد.

همچنین به استناد ماده (3) وظایف پیشنهادی دبیرخانه هیأت واگذاری که در جلسه مورخ 1387/8/25 هیأت واگذاری تصویب گردید، دبیرخانه به منظور انجام امور محوله می تواند نسبت به تشکیل کمیسیونهای تخصصی ذیربط اقدام و از خدمات مشاوره کارشناسان و مشاوران خبره استفاده نماید. به همین منظور در سال 1389 تعداد 15 جلسه کمیسیون تخصصی هیأت واگذاری در سازمان خصوصی سازی تشکیل گردید و نسبت به موارد ذیل (جدول شماره (4-7)) اتخاذ تصمیم به عمل آمد.

جدول (4-7): خلاصه مصوبات کمیسیون تخصصی هیأت واگذاری سازمان خصوصی سازی در سال 1389

شماره جلسات	تاریخ	موضوع جلسه
1	1389/03/24	اتخاذ تصمیم درخصوص چگونگی انتقال 240 تخته از فرشهای موزه های شرکت سهامی فرش ایران به سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و تسویه بدهیهای شرکت
2	1389/04/02	اتخاذ تصمیم درخصوص بررسی تعداد خریداران سهام نیروگاهها به شرکت توانیر
3	1389/07/06	اتخاذ تصمیم درخصوص واگذاری شرکتهای هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران (هما)، ایران ایر تور و هتلهای هما
4	1389/08/24	اتخاذ تصمیم درخصوص واگذاری سهام شرکت «گهر زمین»
5	1389/10/26	اتخاذ تصمیم درخصوص اخذ مجوز امهال یک ساله جهت پرداخت اقساط سهام ترجیحی شرکتهای زیان ده
6	1389/10/21	اتخاذ تصمیم درخصوص تعیین اهلیت پیمانکاران و متقاضیان خرید نیروگاهها
	1389/10/29	
	1389/11/02	
	1389/11/26	
	1389/12/10	
	1389/12/22	
7	1389/11/04	اتخاذ تصمیم درخصوص دستورالعمل و آیین نامه «روش واگذاری پیمان مدیریت»
	1389/11/18	
	1389/11/25	
	1389/12/10	

4-4-3- تعریف و اجرای مطالعات پژوهشی درخصوص موضوعات مرتبط با خصوصی سازی

به منظور فراهم آوردن بستر مناسب جهت انجام خصوصی سازی به صورتی بهینه و بر مبنای کار کارشناسی لازم و اطلاع رسانی و ایجاد شفافیت در دیدگاههای مختلف نسبت به فرآیند خصوصی سازی و سازوکارهای مرتبط با آن، در سال 1389 انجام چندین مطالعه پژوهشی در دستور کار این سازمان قرار گرفت و تعریف و اجرا گردید. از جمله این مطالعات می توان به موارد زیر اشاره نمود:

- ارزیابی عملکرد 38 بنگاه واگذار شده به بخش غیر دولتی بر اساس مدل طراحی شده،
- تهیه دستورالعمل و نمونه قرارداد «واگذاری بهره برداری بنگاههای قابل واگذاری به روش پیمان مدیریت و تعیین اختیارات و تعهدات طرفین پیمان، تضمینها و شرایط فسخ»، و
- تهیه و تدوین دستورالعمل و نمونه قرارداد «روشهای اجاره و اجاره به شرط تملیک» موضوع ماده (19) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی».

همچنین در سال 1389 در راستای اجرایی شدن 11 اولویت پژوهشی تعریف شده توسط سازمان خصوصی سازی، بیش از 20 طرح نامه پژوهشی مورد بررسی قرار گرفت و اقداماتی همچون تشکیل بانک اطلاعاتی طرح نامه های پژوهشی، ارزیابی طرح نامه های پژوهشی از طریق ارزیاب های داخلی و بیرون از سازمان، طبقه بندی و جمع بندی نظرات، اولویت بندی و انتخاب طرح نامه های برتر و رفع نواقص احتمالی، ارزیابی و انتخاب پیمانکاران نهایی طرح های پژوهشی، انعقاد قرارداد با آنها و ورود اطلاعات مربوط به قرارداد طرح های پژوهشی منعقد شده در سامانه معاونت فناوری و نوآوری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری صورت پذیرفته است. لازم به ذکر است در سال مذکور علاوه بر مطالعات پژوهشی فوق الذکر، انجام 15 طرح پژوهشی به شرح زیر در دستور کار این سازمان قرار داشته که تا پایان سال مذکور انجام 9 طرح به طور کامل صورت پذیرفته است:

- بررسی تطبیقی واگذاری مالکیت شرکتها به مدیران و کارکنان در کشورهای مختلف و ارائه مدل مناسب برای ایران،
- ارائه راهکارهای عملی به منظور توسعه مشارکت بخش های خصوصی و تعاونی در ورزش کشور و خصوصی سازی در این حوزه،
- راهکارهای علمی توانمندسازی بخش های خصوصی و تعاونی،
- بررسی نحوه همکاری متقابل دولت و نهادهای مالی در برنامه خصوصی سازی کشورهای مختلف و ارائه پیشنهادها کاربردی برای ایران،

- تعیین اولویت واگذاری شرکت‌های گروه (2) ماده (2) قانون «اجرای سیاست‌های کلی اصل (44) قانون اساسی» و تعیین سهم بهینه واگذاری سهام هر یک از شرکت‌های مشمول واگذاری به هر بخش اقتصادی (بخش عمومی، خصوصی و تعاونی)،
- بررسی تطبیقی خصوصی‌سازی نیروگاه‌ها در کشورهای مختلف و ارائه مدل برای ایران،
- مطالعه تطبیقی ساختار و ساز و کار اجرایی انجام فعالیت سازمانی نهاد مجری برنامه خصوصی‌سازی در کشورهای منتخب و ارائه راهکارهای اجرایی در این خصوص،
- ارائه الگوی مطلوب نظام تأمین مالی، حمایت و تشویق خریداران سهام شرکت‌های دولتی،
- مقایسه تطبیقی مدل‌های ارزیابی شرکت‌های واگذار شده به بخش غیر دولتی و ارائه مدل ارزیابی متناسب با شرایط ایران،
- بررسی تطبیقی شاخصه‌های شفافیت در برنامه خصوصی‌سازی کشورهای منتخب و ارائه پیشنهادها برای عملی برای ایران،
- بررسی پیرامون نقش و وظایف دولت و مردم در 4 بعد سلامت، آموزش، تحقیقات و فرهنگ موضوع تبصره 2 بند (ج) ماده (3) قانون «اجرای سیاست‌های کلی اصل (44) قانون اساسی»،
- تألیف و تدوین فرهنگ‌نامه کاربردی خصوصی‌سازی به صورت تشریحی و دو زبانه (انگلیسی - فارسی)،
- بررسی تطبیقی ساختار و سازوکار اجرایی نهادهای حقوقی تنظیم مقررات در حوزه انحصارات با رویکرد ارائه مدل در این خصوص،
- بررسی تطبیقی نحوه خصوصی‌سازی شرکت‌های پست و ارائه مدل اجرایی در کشور، و
- بررسی تطبیقی خصوصی‌سازی فعالیتهای حوزه راه و ترابری با رویکرد ارائه مدل در این خصوص برای ایران به تفکیک زیر بخشهای (بنادر، کشتیرانی، راه، راه آهن و هواپیمایی).

5-4-3- انتشار کتاب، مقاله، گزارش و بولتن

به منظور بهره‌گیری از نتایج فعالیت‌های پژوهشی و تجربیات سایر کشورها با هدف رفع اشکالات اجرایی و قانونی خصوصی‌سازی؛ و دستیابی به شیوه‌های نوین و کارای انجام این امر، در سال 1389 سازمان خصوصی‌سازی اقدام به انتشار برخی از نتایج حاصل از فعالیت‌های پژوهشی و یا کارهای ترجمه‌ای به شرح زیر نموده است:

- انتشار کتاب «مشارکت بخش خصوصی سازی در آموزش و پرورش»،
- انتشار کتاب «بررسی واقعیت آثار توزیعی خصوصی سازی در کشورهای در حال توسعه»،

- چاپ کتاب «نهادهای حقوقی تنظیم مقررات؛ ساختار و ساز و کار اجرایی»
- چاپ مجدد کتاب «مجموعه مصوبات برنامه خصوصی سازی برزیل»
- چاپ مجدد کتاب «خصوصی سازی مرحله به مرحله» و
- انتشار شماره های اول و دوم بولتن «جهان خصوصی سازی».

همچنین در سال 1389، 3 کتاب به شرح زیر ویرایش و آماده جهت چاپ شده است:

- خصوصی سازی در جنوب آسیا (حداقل نمودن پیامدهای منفی اجتماعی ناشی از تجدید ساختار)،
- خصوصی سازی در بخشهای رقابتی (گزارشی از وضعیت کنونی)، و
- معرفی طرح توزیع سهام عدالت، به همراه مقررات دستورالعمل ها و چارچوب اجرایی طرح.

اقدامات انجام یافته در زمینه اطلاع رسانی پژوهشها و موضوعات مرتبط با خصوصی سازی به شرح زیر می باشد:

- تکمیل و بروز رسانی کتابخانه فیزیکی سازمان خصوصی سازی که در برگیرنده کتب فارسی و لاتین، سالنامه، ماهنامه، هفته نامه، ویژه نامه، پایان نامه، گزارشات عملکرد، بولتن، مقالات فارسی و لاتین، طرح های پژوهشی و در زمینه خصوصی سازی می باشد،
- تکمیل و بروز رسانی کتابخانه دیجیتال سازمان خصوصی سازی به منظور امکان پذیر نمودن دسترسی کاربران به کتب، مقالات و پایان نامه های مرتبط با خصوصی سازی، و
- تشکیل نشستهای تخصصی علمی - کاربردی جهت ارائه پایان نامه و مقالات برتر در زمینه خصوصی سازی.

3-4-6- اطلاع رسانی و شفافیت در انجام فرآیند واگذاری

در سال 1389 به منظور اطلاع رسانی و شفافیت در امر واگذاریها در اجرای قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» اقداماتی به شرح زیر انجام یافته است:

- برگزاری نشست، همایش و کارگاه آموزشی و کنفرانسهای خبری شامل:
 - برگزاری نمایشگاه «کتاب» در سازمان سازمان خصوصی سازی به مناسبت هفته معلم،
 - برگزاری نمایشگاه «ایثار» در وزارت امور اقتصادی و دارائی،
 - برگزاری نمایشگاه «فرصتهای سرمایه گذاری برای ایرانیان خارج کشور»،
 - برگزاری نمایشگاه «تجلی خدمات» در وزارت امور اقتصادی و دارائی،
 - برگزاری نمایشگاه «بورس، بانک، بیمه و خصوصی سازی»،

- برگزاری نمایشگاه «22 بهمن»

• پخش انواع آگاهی ها:

- آگهی های رادیویی و تلویزیونی،

- پخش آگهی های واگذاری سهام در روزنامه های کثیرالانتشار نظیر روزنامه های ایران، جام جم، دنیای اقتصاد، جمهوری اسلامی، کیهان و همشهری،

• توسعه، تکمیل و به روزرسانی بخشهای فارسی، لاتین و عربی وب سایت سازمان، و

• راه اندازی سیستم یکپارچه اطلاعات شرکتهای.

7-4-3- اقدامات انجام یافته در زمینه بازاریابی بنگاههای قابل واگذاری

در راستای اجرای آیین نامه «نحوه طبقه بندی، تأیید صورتهای مالی و بازاریابی بنگاههای مشمول واگذاری» موضوع ماده (17) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» و همچنین اجرای ماده (20) قانون مزبور طی دوره مورد نظر اقدامات انجام یافته در زمینه بازاریابی **داخلی و خارجی** عبارتند از:

• ارائه اطلاعات، اسناد و مدارک لازم مربوط به شرکتهای در حال واگذاری به متقاضیان خرید سهام شرکتهای،

• فراهم سازی امکان بازدید از شرکتهای در حال واگذاری برای برخی از متقاضیان خرید سهام که درخواست بازدید نموده بودند،

• برگزاری جلسات بازاریابی درخصوص شرکتهای برنامه ریزی شده برای واگذاری از جمله «گروه هتل هما»، «ایران ایرتور»، «هواپیمایی هما»، «میتسو بیشی» و شرکت «یونیون ریسورس»

• اطلاع رسانی فروش سهام از طریق سایتهای فارسی، انگلیسی و عربی سازمان خصوصی سازی،

• ارسال آگهی های فروش به استانداری ها و مراکز مربوط،

• ارسال آگهی های فروش بر روی پرتال وزارت امور خارجه،

• انجام مذاکره با شرکتهای خارجی در خصوص جذب سرمایه گذار خارجی،

• انجام تحقیقات در زمینه بازاریابی بین الملل، جذب سرمایه گذاری خارجی به منظور فروش سهام شرکتهای دولتی توسط سازمان خصوصی سازی،

• ارسال اطلاعات مالی و اسناد و مدارک برخی از شرکتهای مشمول واگذاری به سازمان سرمایه گذاری و کمک های فنی و اقتصادی، و

• ترجمه و درج آگهی عرضه سهام به صورت لاتین و عربی در سایتهای خارجی سازمان به منظور فروش شرکتهای قابل واگذاری.

8-4-3- توانمندسازی بخش غیر دولتی:

با تصویب قانون «اجرای سیاست‌های کلی اصل «44» قانون اساسی»، اساسنامه سازمان خصوصی‌سازی می‌بایست با اهداف جدید مصوب در قانون مذکور تغییر نموده و وظایف جدید در راستای آن تبیین گردد. از این رو سازمان خصوصی‌سازی با تدوین اساسنامه جدید (بر اساس بند اول وظایف و اختیارات سازمان خصوصی‌سازی)، موظف گردید **راهکارهای** تسهیل دستیابی به توسعه مشارکت عمومی جهت افزایش بهره‌وری منابع مادی و انسانی و توسعه توانمندی‌های بخش خصوصی و تعاونی را تهیه و آن را برای تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

سازمان خصوصی‌سازی با گزینش این هدف در برنامه‌ریزی بلند مدت، راهکارهای دسترسی به آن را در قالب اهداف عملیاتی سالانه؛ و از طریق تعریف پروژه‌های مطالعاتی - تحقیقاتی به صورت مستقیم و غیر مستقیم فراهم نموده و در حال اجرایی نمودن این هدف در قالب پیشبرد برنامه‌های ذکر شده می‌باشد. از جمله طرح‌های تحقیقاتی که سازمان خصوصی‌سازی به منظور فراهم سازی بستر توانمندسازی بخش خصوصی و تعاونی در سال 1389 در دستور کار خود قرار داده است، عبارتند از:

- «ارائه راهکارهای عملی جهت توانمند سازی بخش‌های خصوصی و تعاونی»، و
- «ارائه الگوی نحوه ترغیب و هدایت کارآفرینان کشور به مشارکت بالاتر در برنامه خصوصی‌سازی».

5-3 - چالشها و مشکلات فراروی خصوصی سازی

در سال 1389 عمده ترین مشکلات و تنگناهای فراروی خصوصی سازی، شامل مشکلات حاصل از اجرای قانون «سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» بوده است که اهم آنها به شرح ذیل دسته بندی می گردد:

- وجود انبوه شرکتهای قابل واگذاری که در مدت اندکی می بایستی آماده سازی، قیمت گذاری و عرضه شوند،

- وجود مقاومت در میان بعضی از مدیران دستگاهها در برابر فرآیند واگذاری،

- وجود نارسایی در بازار تقاضا و عدم کشش بازار بورس در جذب سهام جدید مورد واگذاری،

- پیچیدگی و زمان بر بودن تعیین قیمت پایه سهام شرکت ها، خصوصاً در مواردی که شرکت در خارج از بورس قرار داشته باشد،

- وجود فرآیند طولانی برای پذیرش در بورس اوراق بهادار،

- بزرگی و پیچیدگی بسیاری از شرکتها که برای اولین بار در این سطح قیمت گذاری می شوند،

- عدم تصویب صورتهای مالی سنوات آخر فعالیت بسیاری از شرکتهای مصوب شده جهت واگذاری توسط مجمع عمومی سهامداران که عملاً قیمت گذاری سهام این گونه شرکتها را با مشکل مواجه می کند،

- مشکلات تغییر ماهیت حقوقی شرکتها از سهامی خاص به سهامی عام توسط اداره ثبت شرکتها و نیاز بسیاری از بنگاههای مشمول واگذاری به اخذ مجوزهای قانونی جدید یا لغو مجوزهای قانونی قبل،

- فروش شرکتهای خارج از جدول قانون بودجه سال 1389 کشور،

- عدم وجود رقم دقیق تعهدات هر نهاد طلبکار در قوانین بودجه سنواتی که منجر به طولانی شدن تبیین موضوع رد دیون جهت برنامه ریزی می گردد،

- مقاومت در خصوص واگذاری در قالب رد دیون دولت به مؤسسات عمومی غیردولتی و ابطال یا اصلاح برخی تصمیمات در این زمینه،

- در برخی موارد عدم سنخیت فعالیت شرکتهای واگذار شده با فعالیت مؤسساتی که بایستی این شرکتها را بابت رد دیون دولت دریافت نمایند، و

- وجود قوانین و مقررات بسیار متعدد، مبنی بر تسویه بدهی دولت به افراد، دستگاهها، نهادها، بانکها و

غیره، از طریق واگذاری سهام که باعث می گردد فرآیند شناسایی، تعیین دقیق تعهدات، توافق بر سر سبد سهام، فرآیندی بسیار پیچیده، طولانی و بعضاً زمان بر تر از فرآیند واگذاری سهام به بخش خصوصی واقعی باشد. از جمله: جزء (ص) بند (3)، جزء (ط) بند (7)، جزء (الف-3) بند (8)، جزء (د) بند (8) و جزء (ه) بند (8) ماده واحده قانون بودجه سال 1389 کل کشور و ماده (55) ضوابط اجرایی قانون مذکور.

پیوست‌های بخش سوم